

For kystens verdier

Årsberetning 2017

**NORGES
RÅFISKLAG**

5

Kjære leser!

7

Styrets og kontrollkomitéens medlemmer

9-19

Årsberetning

- s. 9 Virksomhetens art
- s. 9 Formål
- s. 9 Fortsatt drift
- s. 9 Nøkkeltall
- s. 10 Styrets aktiviteter
- s. 10 Omsetning
- s. 13 Økonomi
- s. 15 Datterselskaper
- s. 16 Arbeidsmiljø
- s. 17 Ytre miljø
- s. 17 Godtgjørelser og honorarer
- s. 17 Utsikter 2018
- s. 17 Etter 13 uker i 2018

21-39

Regnskap 2017

- s. 21 Resultatregnskap pr. 31. desember 2017
 - s. 22 Balanse pr. 31. desember 2017
 - s. 23 Kontantstrømpstilling
 - s. 24 Noter
 - s. 36 Revisors beretning
 - s. 39 Kontrollkomitéens årsmelding
-

41-79

Virksomhetsrapport

- s. 41 Hovedtall for omsetning
- s. 43 Kvantums- og verdiutvikling
- s. 43 Omsetningsformer
- s. 45 Utenlandske landinger
- s. 47 Omsetning av ombordfrys fisk landet ved nøytrale fryselaagre
- s. 48 Kjøpere og aktivitet
- s. 49 Sjømateksport fra Norge
- s. 50 Omsetning av viktige arter/produkter
- s. 73 Kontrollordninger
- s. 74 Styrets markedsmidler
- s. 75 Økonomi
- s. 78 Europakontoret
- s. 78 Informasjonsvirksomhet
- s. 79 Informasjonsteknologi
- s. 79 Råfisklagskortet
- s. 79 Valg og oppnevninger til tillitsverv

80-81

Årsmøtet 2017

84-86

Statistikk

87

Representanter fra Norges Råfisklag

i styrer, råd og utvalg med tilknytning til fiskerinæringa pr. 31.12.2017

87

Organisasjonskart

Over 11.000 følger oss på Facebook

Norges Råfisklag sørger for daglig kommunikasjon og publisering på Råfisklagets plattformer Facebook, Instagram og Twitter. Det publiseres en blanding av nyheter, hva som skjer og forhold som er nyttig å vite, med et fokus på næringa, kysten og Råfisklaget. Ofte kombineres dette med henvisning til oppslag på web.

Råfisklaget etablerte høsten 2015 egne sider på Facebook. Gjennom aktiv og strategisk bruk av denne kanalen, passerte vi i løpet av 2016 over 6.000 følgere. Ved utløpet av beretningsåret 2017 var antall følgere på Facebook kommet opp i over 11.000.

 @rafisklaget #sjømattilfolket

Norges Råfisklag markerer 80-års jubileum i 2018

Kjære leser!

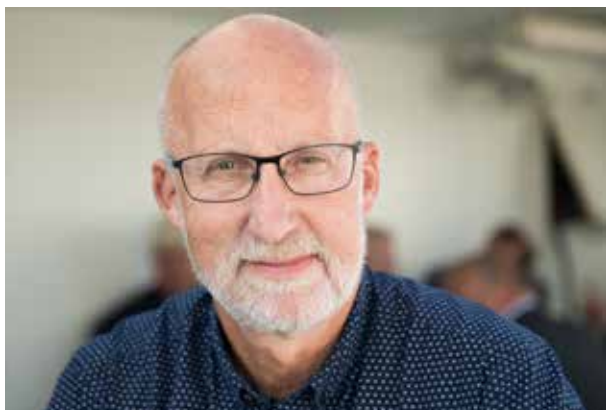

Foto: Espen Solli

2017 er nok et historisk godt år for norske fiskere som har levert fangst i Råfisklagets distrikt. Det beste år noensinne! Den norske flåten omsatte fisk for 9,5 milliarder, noe som er 500 millioner mer enn i 2016. Utenlandske fiskere omsatte for 600 millioner mindre enn 2016, slik at vår totalomsetning endte på 11,4 milliarder, mot 11,5 milliarder i 2016. Torsk er fortsatt vår desidert viktigste art med hele 64 % av den totale omsetningsverdien. 2017 har vært kjennetegnet med god etterspørsel og fin flyt i omsetningen.

Prøveordningene med dynamiske minstepriser for torsk, sei og kongekrabbe har fungert godt. Vi har høstet verdifull erfaring sammen med industrien, og dette tilsier at ordningene kan bli permanente og etter hvert omfatte flere fiskeslag. De justeringer som gjøres, skjer i godt samspill med våre kjøpere og øvrige samarbeidspartnere.

Våre viktigste utfordringer er nå av mer miljø- og handelspolitisk karakter. Videre er den teknologiske utviklingen både spennende og utfordrende. Dette gjelder så vel internt i Råfisklaget som ute i fiskeindustrien. Som alltid, er det viktig å kunne dokumentere vår gode bærekraft som i stadig sterkere grad er en etterspurt nødvendighet. Dette gjelder ikke bare bærekraftige bestander, men også sosial bærekraft og dokumentasjon på nærings- og helseinnhold. Her vil Råfisklaget kunne bidra positivt.

Da jeg tiltrådte som direktør i 1999 uttalte jeg at det er viktig å se helheten i norsk fiskerinæring. Dette utsagnet står seg godt. Både havressursloven og fiskesalgslagsloven sine formålsparagrafer om bærekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsom forvaltning, og det å medvirke til å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene, må være begrep med substans. Forutsigbare og langsiktige rammebetingelser må gå foran kortsiktige politiske utspill som endres hvert fjerde år. Havressursloven, deltakerloven og fiskesalgslagsloven gir et godt grunnlag for at vi kan løfte oss over politiske værhaneprensipp. Det å inngå kompromiss er regelen, det finnes ofte gode nestbeste-løsninger, uten at vi svikter helheten.

I mine 35 år i Råfisklaget har det vært flere milepæler.

Her kan nevnes oppgjør gjennom laget med tilhørende garantisystem, oppbygging og utvikling av kontroll, fornying av Råfiskloven, utvikling av lagets digitale plattform og dynamiske minstepriser. Dette er viktige fundamentet i vår virksomhet.

Det har vært mange spennende år, oppturer og nedturer hører med i denne næringa. Ressurs, marked, valuta og global økonomi avgjør i kampen for vårt daglige brød, det samme gjelder nasjonal og internasjonal politikk. Dette gjør det spennende å være i næringa. Fra bunn til munn, utsagnene er mange for å beskrive næringskjeden fra fisker til den globale konsument. Vi har hatt og vi vil få svingninger som ikke alltid kan kontrolleres, likevel kan vi som aktører og fiskerinasjon gjøre en forskjell ved å ta kloke valg basert på kunnskap og fakta. Norges Råfisklag er definitivt å regne med i denne verdikjeden.

Det har vært et privilegium å være ansatt i 35 år i laget og være en del av ledelsen i 31 av disse årene. Jeg håper og tror at både Råfisklaget og jeg har mange gode venner på sjø og land. Jeg ønsker alle lykke til i den videre seilas. Ta vare på hverandre til beste for landet, kysten og menneskene som bor der. Takk til årsmøtet, styret og gode kollegaer.

Trygve Myrvang
Adm. direktør

Stor takk til Trygve!

I 2017 bestemte Trygve Myrvang seg for å si opp sin stilling som administrerende direktør i Råfisklaget. Når han fra august 2018 trer av etter 35 år i Råfisklagets tjeneste, og 19 år som øverste leder, er det med en betydelig grad av vemod for min del at det skjer. Jeg har lært Trygve å kjenne som en tøff og uredde talsperson for oss fiskerne og for kystens verdier siden jeg kom inn i styret i 2002. Han har sammen med sine ansatte utviklet og omstilt Råfisklaget til en meget moderne og tidsriktig organisasjon. Heldigvis får vi Trygve med oss videre i ulike prosjekter i en redusert stilling. På vegne av styret, og indirekte på vegne av fiskerne på kysten, overbringes en stor takk for hans utrettelige innsats i svært mange år.

Foto: Thor E. Kalsaas

Johnny Caspersen
Styreleder

Foto: Therese Wahl. Bilde mottatt via sosiale medier @rafisklaget #sjomattifolket

Styrets og kontrollkomitéens medlemmer

Sammensetning i beretningsåret 1. januar til 31. desember 2017:

Styret

Styreleder: Johnny Caspersen, Tromsø
Nestleder: Kjell Bjørnar Bakken, Bodø

Representanter fra Fiskarlaget Nord:

Hans Petter Rasmussen, Rypefjord

1. vara *Jacob West, Hammerfest (fra 1.6.)
Jonny Pettersen, Hammerfest (til 1.6.)*
2. vara *Torbjørn Mathisen, Havøysund*

Jimmy Tøllefsen, Husøy

1. vara *Svein Roger Karlsen, Arnøyhamn*
2. vara *Tommy Nilsen, Senjahopen*

Representanter fra Nordland Fylkes Fiskarlag:

Holger Pedersen, Henningsvær

1. vara *Børge Iversen, Ballstad*
2. vara *André Reinholdtsen, Myre (fra 1.6.)
Svein Tore Olsen, Lovund (til 1.6.)*

Kjell Bjørnar Bakken, Bodø

1. vara *Rolf Guttorm Kristoffersen, Myre*
2. vara *Einar Helge Meløysund, Engavågen*

Representant fra Fiskarlaget Midt-Norge:

Egil Berge, Mausund

1. vara *Trond Iversen, Dyrvik (fra 1.6.)
Arild Holmen, Titrån (til 1.6.)*
2. vara *Remi Hatland, Rørvik*

Representant fra Møre og Romsdal Fiskarlag:

John Bjørnholm, Aure

1. vara *Lars Erik Hopmark, Smøla*
2. vara *Helge Aukan, Aure*

Representant fra Norsk Sjømannsforbund:

Erlend Hanssen, Stokmarknes (fra 1.6.)

Alf Arne Hansen, Finnsnes (til 1.6.)

1. vara *Andrew Pettersen, Ånstad (fra 1.6.)
Erlend Hanssen, Stokmarknes (til 1.6.)*
2. vara *Kjell-Otto Knoph, Rypefjord (fra 1.6.)
Andrew Pettersen, Ånstad (til 1.6.)*

Representant fra Fiskebåt:

Johnny Caspersen, Tromsø

1. vara *Jan Roger Lerbukt, Tromsø*
2. vara *Knut R. Holmøy, Sortland*

Representant fra Norges Kystfiskarlag:

Paul O. Jensen, Kvaløya

1. vara *Kjell Olav Halland, Napp*
2. vara *Jens Stensen, Vardø*

Ansattes representant:

Charles A. Aas, Tromsø

Vara: *Tommy R. Sivertsen, Svolvær*

Arbeidsutvalget

Faste medlemmer, oppnevnt av styret:

Johnny Caspersen – leder

Kjell Bjørnar Bakken – nestleder

Hans Petter Rasmussen – medlem

1. vara *Paul O. Jensen*
2. vara *Erlend Hanssen*

Utvidet arbeidsutvalg ved hovedprisdrøftelser, oppnevnt av styret:

Paul O. Jensen

1. vara *Erlend Hanssen*
2. vara *John Bjørnholm*

Kontrollkomité

Leder: *Geir Roger Benonisen*

Henrik Henriksen, Botnhamn

1. vara *Svenn Magnus Olsen, Helligvær*
2. vara *Roy Iver Isaksen, Kvænangen*

Geir Roger Benonisen, Sørvågen

1. vara *Stig Atle Sivertsen, Landegode*
2. vara *Oddbjørn Valter Larsen, Myre*

Ole Morten Fjukstad, Rørvik

1. vara *Bjørn Morvik, Dolmøy*
2. vara *Arve Flø, Aure*

Statens kontrollør:

Ida Pollan Thowsen, Oslo

Årsberetning

Virksomhetens art

Norges Råfisklag SA er fiskernes salgsorganisasjon som i medhold av Lov om førstehandsomsetning av viltlevende marine ressursar (fiskesalgslagsloven) og med geografisk virkeområde fra og med Finnmark til og med Nordmøre, organiserer førstehandsomsetningen av viltlevende marine ressurser og tilhørende genetisk materiale som fastsatt i havressursloven. De viktigste ressursene er hvitfisk, skalldyr, bløtdyr og småkval. Norges Råfisklag ble etablert i 1938 og er organisert som et samvirkeforetak. Foretakets eiere er Norges Fiskarlags regionale fiskarlag i salgslagets område, Fiskebåt, Norsk Sjømannsforbund og Norges Kystfiskarlag. Norges Råfisklag er lokalisert med hovedkontor i Tromsø og med regionkontorer i Svolvær og Kristiansund.

Formål

Ved organisert førstehandsomsetning av råfisk og viltlevende marine ressurser skal Norges Råfisklag gjennom sine tjenester sikre fiskernes inntekter og bidra til en bærekraftig og lønnsom verdiskaping i norsk fiskerinæring.

Fortsatt drift

Årsoppjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for antagelsen ligger budsjett for år 2018 samt strategiplan for årene framover. Konsernet er i en sunn økonomisk og finansiell stilling.

Nøkkeltall

Omsatt fangst 2017: 1.105.000 tonn rund vekt
(2016: 1.123.000 tonn rund vekt)
Omsetningsverdi 2017: 11.392 millioner kroner
(2016: 11.538 millioner kroner)

Tabell 1: Nøkkeltall fra regnskapet 2017 sammenlignet med 2016 (millioner kroner)

Konsern			Norges Råfisklag	
2016	2017		2017	2016
137	127	Driftsinntekter	115	125
37	26	Driftsresultat	28	36
31	43	Finansresultat	44	31
54	57	Årsresultat	60	53

Konsernet består av morselskapet Norges Råfisklag SA og eiendomsselskapene Fiskernes Hus AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS, Sjøgata 39 Tromsø AS og Fiskergata 22 Svolvær AS samt investeringselskapet Marinvest AS.

Styrets aktiviteter

I beretningsåret ble det avholdt 6 styremøter, herav 1 telefonmøte, og det ble behandlet 70 saker. Styremøtene ble avviklet på følgende steder og dager:

Telefonmøte	20. februar
Tromsø	20. og 21. april
Tromsø	29. og 30. mai (i forkant av årsmøtet)
Tromsø	1. juni (i etterkant av årsmøtet)
Polen	16. oktober
Tromsø	13. og 14. desember

Styremøtet i oktober ble avviklet i kombinasjon med en styretur til Gdansk i Polen, med blant annet bedriftsbesøk og opplegg i regi av Norges sjømatråd.

Arbeidsutvalget (AU) har i beretningsåret avholdt 6 møter, herav 3 telefonmøter. AU behandlet totalt 22 saker.

Omsetning

Årets omsetning

Beretningsåret ble nok et historisk år for fiskerne som omsetter sine fangster innenfor Norges Råfisklags omsetningsordninger. Samlet omsetningsverdi endte på 11,392 millioner kroner mot 11,538 millioner kroner året før. Endringen fra 2016 på 146 millioner kroner tilsvarer en nedgang på 1 %. Nedgangen kommer som følge av redusert omsetning for den utenlandske flåten.

For den norske fiskeflåten endte omsetningsverdien på 9,524 millioner kroner noe som er 458 millioner kroner eller 5 % høyere enn året før. Med dette ble 2017 det fjerde året på rad hvor den norske fiskeflåten hadde tidenes høyeste omsetningsverdi i Råfisklaget, også når man justerer for prisstigningen.

Den utenlandske flåten landet fangster til en verdi av 1,868 millioner kroner mot 2,472 millioner kroner året før. Dette representerer en nedgang på hele 25 %. EU-flåten fikk i 2016 igjen transittordning for landinger i Norge, og de er dermed unntatt omsetning gjennom salgslagene. Dette har bidratt til noe av nedgangen, men også for den russiske flåten er det reduserte landinger av fisk i Råfisklagets område.

Det har vært god flyt i omsetningen i hele beretningsåret og fiskeriene har forløpt som normalt og forventet. Innenfor seinotfisket registrerte vi redusert kjøpsinteresse, noe som har medført en noe lavere fisketakt. I rekefisket har vi en betydelig reduksjon i de norske landingene særlig av fryste råreker til pilling.

Torsken er som alltid viktigste fiskeslag i vårt område og i 2017 ble det omsatt totalt 469,900 tonn hvorav 105,100 tonn ble landet av utenlandske fartøy. Dette representerer en nedgang i kvantum på 2 % fra året før. Totalverdien av torsk utgjorde 7,266 millioner kroner, hvorav utenlandske fartøy sto for 1,252 millioner kroner. Tilsvarende verditall i 2016 var henholdsvis 6,788 millioner og 1,351 millioner kroner. Dette gir en verdioppgang på 7 % for torsken,

hovedsakelig på grunn av en betydelig prisoppgang og fordi økningene i norske landinger delvis kompenserte for reduksjonen i utenlandske landinger av torsk. Torsken står med dette for 64 % av Råfisklagets totale omsetningsverdi i 2017 mot 59 % i 2016.

For hysa endte landingene på 117,710 tonn i 2017, hvorav 28,610 tonn kom fra utenlandske fartøy. Dette ga totalt en nedgang på 1,000 tonn fra året før fordelt med en økning på 3,275 tonn fra norske fartøy og en nedgang på 4,314 tonn fra utenlandske fartøy. Verdien av hysa utgjorde 1,313 millioner kroner og av dette sto den utenlandske flåten for 193 millioner kroner. I 2016 utgjorde totalverdien 1,109 millioner kroner. Verdiøkningen kom som et resultat av prisoppgang på ombordfryst hyse. Hysa sto i 2017 for nesten 12 % av totalverdien og denne arten har således styrket sin relative betydning i Råfisklagets omsetning.

Seien endte med et kvantum på 105,494 tonn i beretningsåret hvorav 9,915 tonn ble landet av utenlandske fartøy. Totalkvantumet økte med 5,042 tonn eller 5 % fra 2016. Totalverdien av seileveransene gikk ned fra 830 millioner kroner i 2016 til 706 millioner kroner i 2017. På tross av kvantumsoppgangen fikk vi altså en verdinedgang på 15 % som følge av at prisen både på fryst og fersk sei falt i 2017 sammenlignet med 2016.

Også i 2017 landet rekeflåten mindre råstoff enn året før. Det ble omsatt 16,720 tonn reker i beretningsåret inkludert 9,536 tonn fra utenlandske rekeførere. Dette var 8,590 tonn mindre enn året før. Verdien ble redusert fra 713 millioner kroner i 2016 til 436 millioner kroner i 2017. Kvantumsnedgangen sammen med nedgang i prisen på fryste råreker til pilling førte til verdinedgangen.

Også kvalnæringen hadde en negativ markedsutvikling i beretningsåret. Nasjonalt ble det fanget bare 432 dyr mot 591 dyr året før. Dette er det laveste fangsttallet på 2000-tallet. Av dette ble 381 dyr til en førstehandsverdi av 17,7 millioner kroner omsatt i Råfisklagets distrikt. Det var i alt 11 fartøy som deltok i kvalfangsten mot 16 året før.

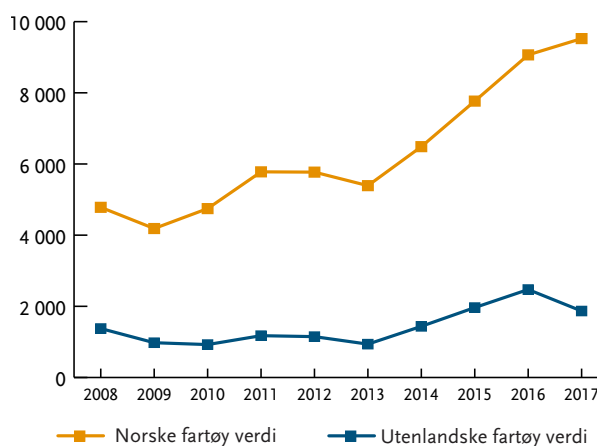

Diagram 1: Total omsetningsverdi for norske og utenlandske fartøy 2008–2017 (millioner kroner). Verditalle er i løpende millioner kroner. Tallene er ikke korrigert for inflasjon.

Prisutvikling

Året ble preget av fortsatt prisoppgang på torsk og hyse. Gjennomsnittsprisen på sei og fryste reker fortsatte å falle.

De følgende prissammenligninger bygger på prisen (kr pr. kg) for sløyd og hodekappet fisk omregnet fra alle størrelser og råvare-tilstander (rund, sløyd med hode, sløyd uten hode). Prisene er beregnet ut fra gjennomsnittet for alle landinger fra den norske fiskeflåten. Det vil kunne være marginale avvik i gjennomsnittsprisene som rapporteres i forhold til tidligere årsberetninger.

Torsken har hatt en meget sterk og sammenhengende prisoppgang i perioden, etter den meget krevende 2013-sesongen. I 2017 endte gjennomsnittsprisen for all fersk torsk på kr 22,87 mot kr 21,10 året før. Dette ga en prisoppgang på fersk torsk på 8 % fra 2016 til 2017. For ombordfrost torsk endte gjennomsnittsprisen i 2017 på kr 28,83 mot kr 26,80 året før. Prisoppgangen ble med dette på 8 %. Fra bunnivået i 2013 da fersk torsk ble betalt med i gjennomsnitt kr 11,10 har prisen steget 106 %!

Gjennomsnittsprisen for hyse har økt i 2017 både for fersk og for fryst hyse. Den ferske hysa ble betalt med kr 12,13 (omregnet til sløyd og hodekappet vekt) mot kr 11,68 året før, dvs en prisoppgang på ca 4 %. Gjennomsnittsprisen endte med det på samme nivå som i 2015 og pris til fisker for fersk hyse har med det vært meget stabil de siste tre årene. Gjennomsnittsprisen ble særlig trukket ned av lave priser og store volum i mars.

For den fryste hysa snudde priskurven i andre halvår 2016 og vi fikk en stigende tendens gjennom 2017. For året sett under ett endte gjennomsnittsprisen for fryst hyse på kr 20,94 mot kr 16,96 året før. Dette gir en prisoppgang på hele 23 % samlet sett for all fryst hyse fra autoline- og trålflåten.

Seien har hatt en fallende priskurve fra midten av 2016 og gjennom hele beretningsåret. Redusert interesse for notsei førte til et betydelig prisfall på fersk sei i 2016 og 2017. For all fersk sei sett under ett, endte gjennomsnittsprisen på kr 7,94 mot kr 9,93 året før. Prisnedgangen ble med det på 20 %. I 2016 var prisnedgangen på 8 %. For den fryste seien fikk vi et prisfall på 19 % fra kr 15,00 i 2016 til kr 12,15 i 2017. I 2016 var prisnedgangen på 3 %.

Økte kvoter i nord og i Nordsjøen samt utfordringer i markedet for ryggbeinsei, antas å være hovedårsaken til at førstehåndsprisene på sei faller.

I 2017 ble gjennomsnittsprisen på reker til pilling kr 22,86 pr. kg for norske fartøy mot kr 25,63 pr. kg året før. Det ga en prisnedgang på kr 2,77 pr. kg eller 11 %. Kvantummet gikk ned fra 9 579 tonn i 2016 til 5 605 tonn i 2017.

Gjennomsnittsprisen for kokte skallreker til konsum økte fra kr 73,29 pr. kg i 2016 til kr 79,45 pr. kg i 2017. Det gir en prisoppgang på kr 6,16 eller 11 %. Kvantummet gikk ned fra 502 tonn i 2016 til 482 tonn i 2017.

Dynamiske minstepriser for torsk, sei og kongekrabbe

I 2016 ble det etablert prøveordninger med dynamisk minstepris for torsk og kongekrabbe. I januar 2017 fikk vi også på plass en modell med dynamisk minstepris for sei. Seimodellen er bygd opp med de samme parameterne som i torskemodellen. Før seinotsesongen 2017 ble det gjort en justering av beregningen av minsteprisen for den minste rundseien slik at denne minsteprisen ble tilpasset den daværende markedssituasjonen.

I motsetning til modellene for dynamisk minstepris for torsk og kongekrabbe, som har fungert i en periode med oppadgående marked, har seimodellen blitt utprøvd i en periode med fallende marked. Det er styrets oppfatning at modellene for dynamisk minstepris så langt har fungert hensiktsmessig.

Det vises ellers til tabell 2 og utviklingen i faktisk betalte priser for norske og utenlandske fangster fordelt på hovedvaregruppen fisk og for reker, kongekrabbe, snøkrabbe, taskekrabbe, småkval og restråstoff. Prisene er oppgitt pr. kg rund vekt for fisk, reker og krabbe og for levert vekt av småkval og restråstoff. Tabellen viser gjennomsnittstall og gir indikasjon på en utvikling. Tabellen tar ikke høyde for kvantumsforskyvninger mellom fiskeslag i en gruppe, endringer i størrelsessammensetning eller endringer i kvalitet.

Tabell 2: Utvikling i faktisk betalte priser* for hovedvaregruppen fisk og for reker, kongekrabbe, snøkrabbe, taskekrabbe, småkval og restråstoff 2008–2017 (kroner pr. kg)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fisk (alle arter)	11,46	9,00	8,39	9,44	9,10	8,07	9,19	11,34	12,53	13,38
Reker (alle kategorier)	12,77	14,23	15,40	17,77	19,24	22,50	25,94	30,41	28,19	26,08
Kongekrabbe	26,99	25,34	46,29	86,03	82,25	61,49	78,87	85,79	125,88	149,58
Snøkrabbe						13,52	26,00	26,22	30,56	49,38
Taskekrabbe	7,42	7,51	7,60	8,26	8,85	9,26	9,97	10,46	10,48	10,71
Småkval	31,50	32,30	32,17	31,99	34,04	33,54	33,87	34,21	34,74	35,18
Restråstoff, eksklusive rognkjeksrogn	6,67	6,99	6,03	5,20	4,75	4,57	3,71	3,33	4,20	3,61

*) Prisene er oppgitt i kroner pr. kg rund vekt for fisk, reker og krabbe og for levert vekt av småkval og restråstoff.

Råfisklagets omsetningsordninger

Råfisklaget tilbyr flere forskjellige omsetningstjenester for fiskeflåten. Innenfor et etablert regelverk og avhengig av hvilke produkter som skal selges, kan fiskeren velge blant de tilbudte omsetningsordningene. Som basis for omsetningsordningene ligger et minsteprissystem som definerer laveste pris for god vare, samt et tilhørende regelverk for hvordan førstehåndsomsetningen skal foregå. Regelverket (salgsvilkårene) fremgår av våre forretningsregler, rundskriv og sirkulærebrev.

De viktigste omsetningsordningene er:

- Frivillige avtaler om leveranser av fisk direkte til fiskekjøperens mottaksanlegg. Innenfor denne ordningen kan fiskere og kjøpere blant annet inngå mer eller mindre formaliserte leveringsavtaler.
- Frivillig auksjon og kontrakter på ombordfrost fisk som mellomlagres på nøytralt fryselager i Råfisklagets område. På auksjonen splittes fangstene opp i markeds-tilpassede auksjonspakker som tilbys interesserte norske kjøpere i og utenfor Råfisklagets område. Disse pakkene kan også selges på kontrakter som inngås direkte mellom rederi og kjøper men som administreres av Råfisklaget.
- Obligatorisk auksjon av ombordfryste reker i kombinasjon med forpliktende direkteavtaler mellom fisker og kjøper. Det er ikke noen minstepris for industrireker. De senere år har leveringsavtaler mellom rederi og kjøper vært helt dominerende omsetningsform for reker.

I tillegg kan fiskerne velge å benytte tjenester som aktiv formidling av fangster til kjøpere med best pris, auksjon av fisk på kjøp, auksjon av låssatt sei eller egenovertakelse. Kval ble i 2017 i hovedsak omsatt innenfor ordningen med leveringsavtaler godkjent av Råfisklaget.

Fiskerne kan også etter søknad til Råfisklaget få tillatelse til å selge fisk og skalldyr direkte til forbruker fra båten (kaisalg).

Omsetning av ombordfryste produkter som landes ved de nøytrale fryselager skjer via NR Auksjon, kontrakter og egenovertakelse. I 2017 ble det landet 676 fangster og totalt omsatt 217.000 tonn fisk av alle arter. Dette er en kvantumsøkning på 6 % fra 2016. Totalverdien av omsetningen endte på 3.500 millioner kroner, noe som er en oppgang på 13 % fra året før. Økte kvantum og gode og stigende priser på torsk gjennom hele 2017 gjør at vi har en positiv utvikling i tallene for omsetning av ombordfryste fangster.

Bruken av regulering og dirigering

Fiskesalgslovene kan i medhold av fiskesalgsloven, regulere fisket ut fra avsetningsmessige hensyn (§13) samt dirigere fangster til bestemte kjøpere eller anvendelser når dette er nødvendig for å få en hensiktsmessig gjennomføring av fisket (§14). I beretningsåret ble disse hjemlene

Vinner i konkurransen med tema «fiskere i utøvelse av fiske» på facebook. Foto: Ruth Tove Aune

ikke benyttet. Dette er sannsynligvis den første gangen i nyere tid at det ikke har vært benyttet regulering eller dirigering i løpet av et driftsår.

Før oppstarten av kvalsesongen var det varslet at vi ville gjennomføre sesongen med omsetningskvoter tilpasset avsetningsmulighetene for kvalkjøtt. Da alle kvalskutene som ønsket det fikk leveringsavtale med kjøpere av kval, besluttet AU å ikke iverksette omsetningskvotene.

Føringstilskudd

Råfisklaget har flere forskjellige ordninger for føringstilskudd. Ordningene finansieres av offentlige midler over statsbudsjettet.

Råfisklaget disponerte en samlet ramme på 26,4 millioner kroner til føringordninger i 2017.

I beretningsåret har de viktigste føringordningene vært:

- Føring av fersk fisk fra mottaksstasjon/-anlegg til produksjonsanlegg.
- Føring av taskekrabbe fra mottaksstasjon til produksjonsanlegg.
- Kryssføring av hyse og små torsk fra konvensjonell industri til filetproduksjon.
- Føring av ubearbeid/ukonservert slog til produksjon
- Føring av torskehoder til oppmaling.

I tillegg har Råfisklaget hatt ordninger for føring av fisk ut av overskuddsområder, føring av fersk kystreke til produksjonsanlegg, brønnbåtføring av sei og føring av kongsnegl. På grunn av den gode flyten i omsetningen, har det vært relativt lite behov for føring av fisk ut av overskuddsområder. Dette er det imidlertid vanskelig å forutse da behovet vil være tett knyttet til utviklingen i fiskeriene sammenholdt med avsetningssituasjonen i de forskjellige regionene.

Styret vil understreke viktigheten av å ha gode føringordninger for fiskeråstoff for å sikre en differensiert

flåte- og mottaksstruktur, samt en desentralisert bosetningsstruktur langs kysten. Føringsordningene er også viktig for å kunne gjennomføre omsetningen på en mest mulig smidig måte mens fisken er tilgjengelig. Dette er svært viktig for kystflåten. Ut fra endringen i mottaks- og produksjonsstrukturen samt økte logistikk-kostnader i distriktene, er det sannsynlig at behovet for føringstilskudd vil øke snarere enn å avta.

Nærings- og fiskeridepartementet gjennomførte i 2017 en gjennomgang og analyse av føringsordningene. Gjennomgangen ble foretatt av selskapet Visma Analyse as. Rapporten er sendt på høring i 2018 og Råfisklaget har fremmet en rekke merknader til denne.

Styret viser ellers til utfyllende detaljer om pris, omsetning og marked i virksomhetsrapporten bak i beretningen.

Økonomi

Resultat 2017

Konsernets resultatregnskap for 2017 viser et overskudd etter skatt på 57 millioner kroner. Tilsvarende resultat i 2016 var et overskudd på 54 millioner kroner.

Den totale verdien av førstehåndsomsetningen ble på 11,392 millioner kroner, noe som er 146 millioner lavere enn i 2016. Omsetningsverdien knyttet til førstehåndsomsetningen ga avgiftsinntekter på 100,7 millioner, som er en reduksjon på 12,4 millioner fra året før. Andre driftsinntekter, inkludert refunderte kostnader for aktiviteter knyttet til ressurskontroll, utgjorde 12,6 millioner kroner i 2017, en økning på 1,2 millioner fra 2016. Konsernets eiendomsdrift tilførte leieinntekter på 14 millioner kroner. Konsernets samlede driftsinntekter utgjorde 127,4 millioner kroner i 2017 mot 137,2 millioner året før.

Konsernets driftsresultat viser et overskudd på 26,1 millioner kroner. Dette er 11,3 millioner kroner svakere resultat enn 2016.

Gjennom fastsatte budsjetter oppnår styret en kontinuerlig kontroll og vurdering av driftskostnadene i forhold til planlagt aktivitetsnivå og tjenestetilbud. Samtidig prioriterer styret effektivitet, kvalitet, service og sikkerhet på alle tjenester Råfisklaget utfører for fiskerne og fiskerinæringen. I driftsregnskapet for 2017 ble det i likhet med de tidligere år utgiftsført betydelige beløp som anvendes til ulike aktiviteter i mange fiskerisamfunn langs kysten. Samtidig prioriteres midler for å bidra til å skape et moderne og framtidsrettet tjenestetilbud gjennom langsiktig satsning på blant annet forskning og utvikling, innovasjon, markedsarbeid, infrastruktur og informasjon. Et av disse satsningsområdene har vært Stiftelsen Kystens Hus som bidrar til å fremme fiskerinæringen, spesielt med fokus på barn og unge, økt sjømatforbruk innenlands samt økning av allmenn kunnskap og kompetanse om kysten og kystens næringsliv. Arbeidet med dette er en kontinuerlig prosess som krever ressurser og kapital, og arbeidet er startet i nyoppført eiendom i hjertet av Tromsø.

Det var forventet at investeringsfasen skulle slutføres i 2017, men dette ble utsatt til høsten 2018. Driftskostnader knyttet til aktiviteter som skal gjennomføres blir pådratt avhengig av omfang. Finansieringen av generell drift er langt på vei på plass, slik at stiftelsen er på vei til å bli selvfinansierende høsten 2018. Det er tanken om et regionalt løft som ligger til grunn for satsningen hvor konseptet Kystens Hus skal bidra til fremme av kysten og kystens næringsliv.

Konsernets plasseringer av langsiktig overskuddslikviditet i finansmarkedet oppnådde en avkastning på 8,9 % i 2017. I 2016 var tilsvarende resultat 5,3 %. Styrets fastlagte strategi for kapitalforvaltning er fulgt.

Konsernets renteinntekter utgjorde 14,4 millioner kroner mot 13,2 millioner året før. Markedsrenten har for 2017 fortsatt å være på et lavt nivå, og likviditeten til fiskekjøperne har gjennom året vært god. Dette har bidratt til god likviditet i laget og bidratt til at trekkrettighet i bank ikke har vært brukt i 2017.

Foretakets datterselskaper tilførte konsernet et positivt bidrag på 0,9 millioner kroner i 2017, mot tilsvarende bidrag på 2,7 millioner i 2016. Hoveddelen av årets resultatbidrag stammer fra lagets investeringsselskap. Det forventes bedre resultater framover for datterselskapene knyttet til eiendom.

Datterselskapenes resultatandeler er spesifisert i note 7.

Konsernets finansresultat i 2017 viser et overskudd på 43 millioner. I 2016 var tilsvarende overskudd 31 millioner. Netto finansresultat for Norges Råfisklag ga et overskudd på 44 millioner i 2017.

Konsernets resultat før skatt viser et overskudd på 69,6 millioner kroner. Beregnet skattekostnad er 12,3 millioner kroner for 2017. Betalbar skatt utgjør 13,3 millioner kroner inkludert formueskatt på 1,2 millioner kroner, jfr. regnskapets note 2.

Styret er tilfreds med konsernets resultat for 2017.

Balanse pr. 31. desember 2017

Konsernets eiendeler utgjorde 1,1 milliard ved utgangen av regnskapsåret, hvorav 922 millioner var knyttet til omløpsmidlene. Økningen av totalbalansen fra 2016 har i vesentlig grad sammenheng med påkostning på lagets eiendommer, økte utestående fordringer knyttet til fiskekjøperne, verdiøkning av lagets verdipapirportefølje samt en forbedret likviditetssituasjon.

Kortsiktig gjeld var på 377 millioner som er en økning på 23 millioner fra 2016. Økningen er i hovedsak knyttet til kortsiktig gjeld vedrørende oppgjørsordningen.

Konsernets langsiktige gjeld utgjorde 43 millioner ved årets slutt og er økt med 20,6 millioner fra 2016. Årsaken til gjeldsøkningen, er eiendomsselskapet Fiskernes Hus AS sitt behov for kapital til bruk for påkostning av selskapets eiendommer. Slike påkostninger er nødvendig i forbindelse med oppgradering av utleiearealer for å øke

selskapets utleiegrad. Morselskapet har ikke langsiktig gjeld.

Konsernets egenkapital utgjorde ved årets slutt 672 millioner, mens arbeidskapitalen utgjorde 545 millioner.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser en positiv økning i netto betalingsmidler gjennom året. Ved utgangen av 2017 var beholdningen av betalingsmidler 167 millioner, en forbedring på 34 millioner fra 2016. Netto betalingsstrøm i 2017 knyttet til drift har vært positiv med 25 millioner mot tilsvarende 72 millioner i netto innbetalinger i 2016.

Oppgjørsordningen

Råfisklagets ordning for garanterte oppgjør for levert fangst er en primærtjeneste for fiskerne. Oppgaven med å forestå oppgjør for levert fangst med rask og presis betaling har høy prioritet i Råfisklagets administrasjon. Det brukes store ressurser, kompetanse og avansert teknologi for å utføre denne oppgaven.

I tillegg til å sikre betaling for fangstene, så medvirker oppgjørsordningen til like konkurransevilkår for kjøperne og like leveringsvilkår for fiskerne. Det er derfor viktig for ordningen at regelverket følges av både fisker og kjøper.

Fiskekjøperne har gjennom 2017 hatt 14 dagers kredittid, mens Råfisklaget har hatt en frist på 15 dager på å utbetale fiskerne oppgjør for levert fangst. Omsetningen har vært gjennomført uten større problemer gjennom vintersesongen. Dette har sammenheng med at en stor andel ferskt råstoff er solgt direkte ut i markedet. Dette har igjen medført – som i 2016 - et høyt omløp av kapital som har bidratt til å holde kjøpersaldoene på et akseptabelt nivå og uten at risiko er økt vesentlig for Norges Råfisklag.

I 2017 var det ingen konkurser blant fiskekjøperne. Generelt har betalingsevnen til industrien vært god de senere år, og dette har også vært tilfellet i 2017. Det elektroniske innsendingssystemet «Seddel på sekundet» som ble innført i 2012 samt annen utvikling av rutiner og kontrollsystem, har bidratt til å styrke oppfølging og kontroll med landingsaktiviteten og bidrar til å redusere risikoen for tap på fordringsmassen.

Oppgjørsordningen krever at Råfisklaget har solid likviditet. Dette gjelder generelt og spesielt under sesongfiskerier hvor omsetningen er høy og det er store utestående beløp hos fiskekjøperne. I 2017 var fiskekjøperne på det meste skyldig Råfisklaget om lag 770 millioner, og samtidig var Råfisklaget skyldig fiskerne over 1 milliard. Dette viser at det til enhver tid må være tilstrekkelig med betalingsmidler for å kunne foreta utbetaling av oppgjør til fisker i henhold til fastsatt tidspunkt, uavhengig av betalingstidspunkt fra fiskekjøper. Uten Råfisklagets solide egenkapital, ville det vært svært vanskelig å oppnå gode betingelser knyttet til kreditter som kreves for å foreta oppgjør til avtalt tid. Gjennom vintersesongen 2017, betalte imidlertid fiskekjøperne på forfalltidspunkt eller

før forfall. Dette bidro til at laget ikke hadde behov for kreditt gjennom 2017.

Råfisklagskortet er et supplement til oppgjørsordningen, og kortet utvider funksjonaliteten i oppgjørssystemet og gir fiskerne en mulighet til å disponere fangstens verdi kort tid etter levering. Samlet sett gir kortet og oppgjørsordningen det beste oppgjørstilbudet for fiskerne, og framover vil det satses på å forbedre dette ytterligere.

Råfisklagets egenkapital og likviditet er en forutsetning for at omsetnings- og oppgjørssystemene skal fungere, og framover er det derfor viktig at Råfisklagets resultater og forvaltning sikrer et slikt fundament.

Garantistillelse

Enhver fiskekjøper må stille sikkerhet for kjøp av fisk slik fiskesalgslaget krever. Dette er hjemlet i lovgivning og forretningsregler.

For kjøp gjennom Råfisklaget kan fiskekjøperne velge ulike former for sikkerhetsstillelser. De fleste kjøperne stiller garanti gjennom å delta i en felles garantiordning basert på innbetalt depositum og et felles garantifond (spesifisert i regnskapets note 12) i tillegg til en bankgaranti. De fiskekjøperne som deltar i den felles garantiordningen finner dette gunstig fordi kravet til størrelse på bankgaranti er redusert.

De kjøperne som ikke deltar i den felles garantiordningen, må stille individuelle bankgarantier med større dekning for sine kjøp. Kjøpere som foretar innkjøp gjennom Råfisklagets auksjoner, kan stille sikkerhet gjennom kredittforsikring.

Det foretas en løpende vurdering av hvordan fordringsmassen skal sikres og det søkes etter rimeligste totalløsning som ikke påvirker Norges Råfisklags risikonivå i vesentlig grad. Ved slutten av regnskapsåret ble det inngått avtale om bruk av kredittforsikring også for den tradisjonelle omsetningen (utover auksjonsordningen). Fiskekjøperne vil selv kunne velge å stille bankgaranti eller kredittforsikringsramme fra 2018, men aksept for Norges Råfisklags krav til størrelsen på kredittrammen er det kun de ulike finansinstitusjonene som kan godkjenne.

Kapitalforvaltning

Styrets strategi for forvaltning av Råfisklagets overskuddslikviditet følges innenfor de rammer og retningslinjer styret har vedtatt. Målsettingen er å plassere formue og overskuddslikviditet i henhold til en definert langsiktig strategi for å oppnå et så godt økonomisk resultat som mulig innenfor moderat risiko. Strategien gir retningslinjer til administrasjonen for hvordan Råfisklagets midler skal forvaltes, og spesielt har styret lagt vekt på moderat risiko med stor spredning i investeringene.

I 2017 ble det oppnådd en avkastning på 8,9 %. Det har vært en forbedret avkastning på 3,6 % sammenlignet med 2016. Resultatet i 2017 er forbedret som følge av at både

Vinner i konkurransen med tema «fiskere i utøvelse av fiske» på facebook.
Foto: Ørjan Henriksen

rentepapirene og aksjeporteføljen har hatt en positiv utvikling gjennom året. Spredningen i investeringsporteføljen bidrar til stabilitet i finansresultatene over tid.

Strategien for kapitalforvaltningen har virket over mange år. Analyser over flere år viser at kapitalforvaltningen har gitt meravkastning til Råfisklaget sammenlignet med alternativ plassering. Det foretas løpende vurderinger av strategien, men de endringer som har vært foretatt så langt er av mindre karakter.

Rapport fra kapitalforvaltningen legges fram for styret på hvert styremøte med oversikt over oppnådde resultater og om forvaltningen er innenfor styrets fastsatte rammer. Hoveddelen av kapitalforvaltningen pr. utgangen av 2017 ivaretas av eksterne forvaltere i henhold til instruks, og det er en målsetting at all kapitalforvaltning skal foretas av eksterne forvaltere.

Porteføljen består i dag av aksjer/aksjefond og obligasjoner/obligasjonsfond i inn- og utland og penge-markedsfond. Sammensetningen pr. 31.12.2017 framgår av diagram 2.

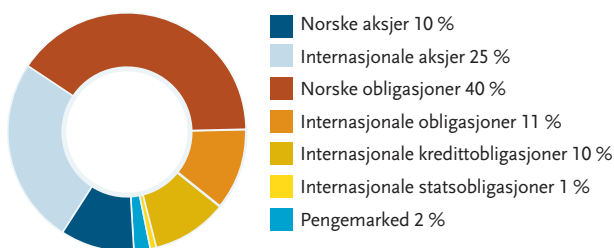

Diagram 2: Norges Råfisklags plasseringer

Eiendomsforvaltning

Drift og forvaltning av eiendommene ivaretas av Råfisklagets heleide datterselskap Fiskernes Hus AS.

Drift av eiendommer gir fortsatt positive bidrag til virksomheten, og er samtidig en del av den langsiktige formuesforvaltning som skal gi økt avkastning av midlene. I 2016 ble tre av selskapets eiendommer fisjonert ut i egne selskap. Dette er eiendommene i Tromsø hvor utleiegraden er kommet på et nivå som bidrar til positive resultat. I tillegg ble eiendommen i Svolvær fisjonert ut i eget selskap i 2017. Eiendommen i Svolvær samt fremleieavtalen som Kystens Hus AS har i eiendommen Kystens Hus, har gitt negative bidrag i 2017. Totalt sett har eiendomsselskapene i 2017 gått i balanse. Resultatet er noe svakere enn i 2016 på grunn av nevnte fremleieavtale. Denne fremleieavtalen vil gi bedre betingelser i 2018, og det forventes at resultatet knyttet til eiendomsdriften vil bli betydelig bedre. I tillegg til løpende avkastning på eiendomsdriften vil eiendommene også oppnå en langsiktig markedsmessig verdistigning samt bidra til spredning av risiko for konsernets formue.

De utfisjonerte eiendommene er eiet av Norges Råfisklag ved utgangen av 2017, men vil bli overført til eiendomsselskapet Fiskernes Hus AS i løpet av 2018.

Redegjørelse for årsregnskapet

Styrets beretning sammen med resultatregnskap og balanse med noter gir en rettvise oversikt over resultat, status og utvikling i virksomheten. Risiko knyttet opp til fordringer mot kjøpere er sikret gjennom særskilte garantiordninger (regnskapets note 12). Virksomhetens plasseringer i verdipapirer er basert på styrets retningslinjer der det er vektlagt bred diversifisering i forvaltningen for å oppnå moderat risiko.

Disponering av årets resultat

Styret innstiller overfor årsmøtet at selskapets overskudd for 2017 på kr 59.774 overføres til annen egenkapital.

Datterselskaper

Eiendomsselskap

Fiskernes Hus AS

Selskapet Fiskernes Hus AS ble stiftet i 1996 og har som formål å kjøpe, selge og drive utleie av fast eiendom samt annen virksomhet som naturlig faller inn under dette ved aksjekjøp eller på annen måte. Norges Råfisklag eier samtlige aksjer. Selskapets aksjekapital er på 11,7 millioner kroner.

I 2016 fisjonerte selskapet ut eiendommene Stortorget 2, Sjøgata 41/43 seksjon 1 og Sjøgata 39 i egne selskap. I 2017 ble eiendommen Fiskergata 22 i Svolvær fisjonert ut i eget selskap. Eiendomsselskapene Stortorget 2 Tromsø AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Sjøgata 39 Tromsø AS og Fiskergata 22 Svolvær AS var ved utgangen av 2017 eiet 100 % av Norges Råfisklag. I 2018 vil det gjennomføres en

kapitalutvidelse i Fiskernes Hus AS slik at selskapet igjen vil stå som eier av disse eiendommene.

ANS Sjøgata 41/43 ble omdannet til Sjøgata 41/43 seksjon 2 Tromsø AS. Eierskapet er fordelt med 94 % på Fiskernes Hus AS og 6 % er eiet av Norges Råfisklag. Utleiegraden i eiendommen er om lag 100 %. Dette selskapet vil i 2018 bli fusjonert med Sjøgata 41/43 Tromsø AS.

Fiskernes Hus AS eier 40 % av Stortorget 1 AS som igjen er eier av eiendommen Kystens Hus som ligger i sentrum av Tromsø.

Videre eier selskapet 100 % av Kystens Hus AS som har en egenkapital på 2,1 millioner ved utgangen av 2017. Selskapet har en leiekontrakt med eier av eiendommen Kystens Hus og framleier arealene til aktører som både driver kommersiell og ikke-kommersiell virksomhet. Det hefter risiko for selskapet knyttet til framleiekontraktene.

Regnskapet til Fiskernes Hus AS viser et underskudd på 2 millioner etter skatt. Balansen pr. 31.12.2017 viser en egenkapital på 64 millioner.

Sjøgata 41/43 Tromsø AS

Selskapet ble stiftet i desember 2016 som et ledd i omorganiseringen av forvaltningen av konsernets eiendommer. Regnskapet viste et overskudd på 228 tusen i 2017. Arealene i eiendommen var ved utgangen av 2017 fullt utleid og selskapets aksjekapital var på 690 tusen, mens egenkapitalen var på 771 tusen. Selskapet vil i 2018 bli fusjonert med Sjøgata 41/43 seksjon 2 Tromsø AS, og vil bli overført til Fiskernes Hus AS.

Stortorget 2 Tromsø AS

Selskapet ble stiftet i desember 2016 som et ledd i omorganiseringen av forvaltningen av konsernets eiendommer. Regnskapet viste et overskudd på 1,1 million i 2017. Arealene i eiendommen var ved utgangen av 2017 om lag 77 % utleid og selskapets aksjekapital var på 5,2 millioner, mens egenkapitalen var på 6,4 millioner. Selskapet vil i 2018 bli overført til Fiskernes Hus AS.

Sjøgata 39 Tromsø AS

Selskapet ble stiftet i desember 2016 som et ledd i omorganiseringen av forvaltningen av konsernets eiendommer. Regnskapet viste et overskudd på 714 tusen i 2017. Arealene i eiendommen var ved utgangen av 2017 om lag 76 % utleid og selskapets aksjekapital var på 3,6 millioner, mens egenkapitalen var på 4,7 millioner. Selskapet vil i 2018 bli overført til Fiskernes Hus AS.

Fiskergata 22 Svolvær AS

Selskapet ble stiftet i slutten av desember 2017 som et ledd i omorganiseringen av forvaltningen av konsernets eiendommer. Regnskapet viste et underskudd på 14 tusen i 2017, basert på kun 10 siste dager av 2017. Arealene i eiendommen var ved utgangen av 2017 om lag 45 % utleid og selskapets aksjekapital var på 3,8 millioner, mens

Foto: Bjørn Wilhelm Kjellby.

Bilde mottatt via sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket

egenkapitalen var på 5,2 millioner. Selskapet vil i 2018 bli overført til Fiskernes Hus AS.

Investeringselskap

Marinvest AS

Selskapet ble stiftet i 1998 og har til formål å eie andeler eller aksjer i selskaper som driver forretningsvirksomhet innen fiskerisektoren og tilknyttet virksomhet til denne, for eksempel virksomhet innen eksport, markedsføring og rådgivning. Norges Råfisklag eier samtlige aksjer i selskapet. Aksjekapitalen i selskapet er på 36 millioner kroner, og egenkapitalen utgjorde ved årsskiftet 58,8 millioner kroner. Selskapets regnskap for 2017 viser et overskudd på 821 tusen.

Arbeidsmiljø

Det har i beretningsåret ikke vært arbeidsuhell med personskade i bedriften.

Arbeidsmiljøet i bedriften oppfattes som godt. Bedriftens arbeidsmiljøutvalg gjennomfører i samarbeid med bedriftshelsetjenesten arbeidsmiljøundersøkelse annet hvert år. Resultatet i undersøkelsene gjennomgås regelmessig, og eventuelle tiltak for forbedringer blir fulgt opp.

Sykefraværet i 2017 var på 4,0 %. Dette er en nedgang fra 4,5 % i 2016. Bedriften vurderer løpende tiltak for

ytterligere forbedringer. Arbeidsgiver følger opp sykemeldte i henhold til Arbeidsmiljølovens bestemmelser og er registrert som IA-bedrift.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) består av to representanter fra de ansatte og to representanter fra ledelsen. Det er valgt verneombud ved alle kontorsteder, og hovedverneombud med virke fra Tromsø-kontoret. I beretningsåret har representant for de ansatte vært leder i AMU, mens representant fra ledelsen har fungert som sekretær. AMU har i beretningsåret behandlet innkomne saker, planlagt aktiviteter knyttet til bedriftshelsetjenesten og gjennomført handlingsplan for miljøarbeidet.

Ved utgangen av 2017 var det 60 hel- og deltidsansatte i Råfisklaget, som utførte til sammen 56 årsverk justert for vikarer og permisjoner. Dette er en liten justering fra 2016 hvor tilsvarende var 63 hel- og deltidsansatte og 59 årsverk. Samarbeidet med de ansatte og deres organisasjoner oppfattes som konstruktivt og godt.

Redegjørelse om likestilling

Det er en målsetting at Norges Råfisklag skal være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. I den praktiserte personalpolitikken skal det legges vekt på at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn.

Selskapet har et verdigrunnlag som tilsier at det er strengt forbudt å drive diskriminering på grunn av kultur, rase eller kjønn; eller drive med psykisk, fysisk, seksuell eller verbal trakassering.

Av Råfisklagets 60 ansatte pr. 31. desember 2017 var det 31 kvinner og 29 menn. Gjennomsnittlig årslønn for menn var kr 692.000, mens den for kvinner var kr 580.000. Årsaken til at kvinnenenes gjennomsnittslønn er lavere enn for menn, har sammenheng med at det er færre kvinner i høyere stillinger. Arbeidstidsordninger, personaltilbud og lignende er de samme for kvinner og menn.

Andelen kvinner i ledende stillinger utgjorde ca. 42 % i 2017.

Ytre miljø

Konsernets selskaper forurenses ikke det ytre miljø ut over det som er normalt for kontorvirksomheter. Det gjennomføres papirinnsamling ved Råfisklagets kontorsteder, noe som bidrar til en mest mulig miljøriktig håndtering av papiravfall. Tromsøkontoret ble sertifisert som Miljøfyrtårn i 2009 og sist resertifisert 2015. Energiforbruket er redusert de siste årene, avfall kildesorteres

og videokonferanser benyttes aktivt for å redusere antall reiser.

I kontorbyggene i Tromsø og Svolvev hvor administrasjonen er leietaker, er det installert varmegjenvinningsanlegg som bidrar til å holde energiforbruket på et lavest mulig nivå.

Godtgjørelser og honorarer

Godtgjørelse og honorar til styret, kontrollkomiteen og administrerende direktør i konsernet framgår av note 16 til regnskapet. Revisors honorar framgår også av samme note 16.

Utsikter 2018

Tabell 3 viser utviklingen i de norske kvotene for de viktigste fiskeartene Råfisklaget har omsetningsretten til.

Utviklingen i kvotene for torsk, sei og hyse nord for 62 grader nord (62° N) framgår av tabell 3. Torskekvota gikk ned med 58.000 tonn (14 %) fra 414.000 tonn i 2017 til 356.000 tonn i 2018. Over fem år har det vært en nedgang i torskekvota på 122.000 tonn (25 %). Seikvota økte med 27.000 tonn (20 %) fra 135.000 tonn i 2017 til 162.000 tonn i 2018. Over fire år har det vært en jevn økning i seikvota på 59.000 tonn (57 %). Hysekvota gikk ned med 15.000 tonn (12 %) fra 128.000 tonn i 2017 til 113.000 tonn i 2018. Over to år har det vært en nedgang i hysekvota på 20.000 tonn (16 %).

De ti siste årene har det vært betydelige svingninger i kvotene for torsk, sei og hyse. Dette medfører ekstra utfordringer for aktørene i næringa, sammenlignet med om kvotene hadde vært mer stabile. Sett under ett, er det likevel en positiv kvotesituasjon for disse fiskeartene nord for 62° N. I 2018 er det en samlet kvote for torsk, sei og hyse på 631.000 tonn, 46.000 tonn (7 %) lavere enn i 2017.

Etter 13 uker i 2018

Til sammen 174.500 tonn torsk tilsvarende 49 % av den norske torskekvota nord for 62° N er landet og omsatt fra norske fartøy i Råfisklagets område pr. uke 13 i 2018. Dette er 14.300 tonn (8 %) mindre enn 188.800 tonn (46 % av kvota) til samme tid i 2017.

Det var gode værforhold under fiskeriene de 13 første ukene i 2018. Den minste kystflåten kom tidlig og godt i gang, og større kystfartøy tilsluttet seg fisket med full tyngde etter avvikling av silde-/loddefiskerier på begynnelsen av året.

Tabell 3: Kvoteutvikling torsk, sei og hyse nord for 62° N 2008–2018 (tusen tonn rund vekt)

Fiskeart nord for 62° N	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Torsk	202	244	283	337	357	472	466	415	412	414	356
Sei	226	204	183	152	145	123	103	106	124	135	162
Hyse	77	97	123	155	158	101	90	112	133	128	113
Sum torsk, sei og hyse	505	545	589	644	660	696	659	633	669	677	631

Til sammen 4.260 fartøy har sørget for 66.000 enkeltleveranser til 214 fiskekjøpere/mottak de 13 første ukene i 2018. I samme periode i 2017 var antallet 4.130 fartøy, 64.000 leveranser og 228 kjøpere/mottak.

Råfisklaget har også i forkant av vintersesongen 2017/2018 hatt en god og nær dialog med øvrige næringsorganisasjoner, finansinstitusjoner og myndigheter for å legge forholdene til rette for avviklingen av sesongfiskerierne. Under forberedelsene til vintersesongen og i løpet av første kvartal 2018, ble det avviklet flere lokale og regionvise møter med fiskere og fiskekjøpere.

I løpet av første kvartal 2018, uten å ta hensyn til størrelsesfordeling eller om fangstene er omsatt ferske eller fryste, har norske fiskere i gjennomsnitt oppnådd 11 % høyere priser for torsk og 18 % høyere priser for hyse sammenlignet med samme periode i 2017. For sei viser tallene en nedgang på 7 %. En tilsvarende betraktning for ombordfryste reker til pilling, viser en økning på 9 %.

Ser vi utviklingen over en to-årsperiode fra 1. kvartal

2016 fram til 1. kvartal 2018, så ligger de i gjennomsnitt oppnådd torske- og hyseprisene henholdsvis 23 og 51 % over, mens seiprisene ligger 14 % under. For ombordfryste reker til pilling ligger prisene 8 % under.

Etter 13 uker i 2018 er det i Råfisklagets område samlet omsatt 1.500 tonn (0,4 %) mer fangst til 335 millioner kroner (7,3 %) høyere verdi enn i samme periode i 2017. Norske fartøy har hatt en nedgang i kvantum på 1.000 tonn (0,3 %), mens de har oppnådd en økning i verdi på 206 millioner kroner (5,4 %) fra samme periode i 2017.

Styret har Råfisklagets formål klart i tankene og har lagt dette til grunn for mange av de valg og prioriteringer som er gjennomført i beretningsåret:

«Ved organisert førstehåndsomsetning av råfisk og viltlevende marine ressurser skal Norges Råfisklag gjennom sine tjenester sikre fiskernes inntekter og bidra til en bærekraftig og lønnsom verdiskaping i norsk fiskerinæring.»

Tabell 4: Utvikling i minstepriser, vinter 2008–2018 (kroner pr. kg og prosent)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Endring 2017–2018 i prosent
Torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	25,00	20,75	16,25	17,50	17,25	13,25	14,00	16,00	17,00	19,83	22,19	+ 11,9
Torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	22,00	17,25	13,25	14,50	14,50	10,50	11,25	13,50	16,50	19,58	21,44	+ 9,5
Torsk 1,0-2,5 kg*	19,00	14,00	11,25	12,75	12,50	9,50	10,25	11,75	15,25	18,33	20,19	+ 10,1
Hyse over 8 hg (ikke snørefanget)	10,75	7,50	7,50	8,25	8,25	8,25	8,75	10,00	9,25	8,50	10,25	+ 20,6
Sei over 2,3 kg*	7,50	7,00	7,50	9,50	10,00	9,25	9,00	10,00	10,50	9,99	9,66	- 3,3
Sei 1,2-2,3 kg*	5,50	5,40	5,75	7,25	8,00	8,00	7,50	9,00	9,50	8,99	8,66	- 3,7

* Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av vektgrensen for stor torsk til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en justering til 6,0 kg. Dynamiske minstepriser ble innført som en forsøksordning for torsk fra og med 3. oktober 2016. Tilsvarende ble innført for sei fra og med 30. januar 2017. Disse dynamiske minsteprisene blir kalkulert og fastsatt hver 14. dag. For å komme fram til sammenlignbare vinter-minstepriser som kan sees opp mot minstepriser tidligere år, er det gjort en gjennomsnittsberegning av de gjeldende dynamiske minsteprisene for torsk og sei de 13 første ukene i 2017 og 2018. Det må tas hensyn til alle disse merknadene ved sammenligning av priser mellom ulike år.

Tabell 5: Omsetning 2008– 2018 i kvantum pr. uke 13 (tonn rund vekt)

		Pr. uke 13										
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Norske fartøy:	Torsk:	101.300	93.700	130.800	141.600	169.300	187.100	220.800	155.900	188.400	188.800	174.500
	Hyse:	14.100	13.500	12.800	16.500	22.000	19.900	15.600	16.300	27.100	27.000	26.600
	Sei:	18.000	13.200	16.600	10.800	12.100	12.100	13.000	15.400	21.500	18.900	24.400
	Reker:	4.100	1.200	1.500	3.300	3.300	2.400	1.900	800	700	100	700
Sum all fangst norske:		167.800*	138.500*	203.800*	216.400*	253.800*	291.200*	335.200*	266.500*	338.600*	316.600*	315.600*
Utenlandske fartøy:	Torsk:	24.400	28.000	32.100	36.400	44.900	47.300	60.000	41.800	56.800	45.200	51.700
	Hyse:	5.900	8.900	12.000	12.800	14.100	7.800	9.500	9.300	17.400	16.200	12.400
	Sei:	2.500	3.100	4.600	1.300	2.800	3.400	2.300	3.400	6.400	8.500	6.900
	Reker:	0	0	0	100	1.000	300	1.100	1.100	2.000	1.000	1.800
Sum all fangst utenlandske:		33.900	41.200	49.500	51.700	64.300	59.900	74.000	58.100	93.100	73.000	75.500
Sum norske og utenlandske:		201.700*	179.700*	253.300*	268.100*	318.100*	351.100*	409.200*	324.600*	431.700*	389.600*	391.100*

* I «Sum all fangst norske» og i «Sum norske og utenlandske» inngår krill fisket i Sørishavet i perioden 2008–2018 pr. uke 13 med henholdsvis 19.800, 8.700, 33.900, 20.300, 30.500, 40.000, 51.200, 54.700, 65.700, 49.500 og 42.500 tonn. I tilsvarende summer pr. uke 13 for årene 2011–2018 inngår alger (tare) høstet i norske farvann med henholdsvis 15.600, 7.400, 17.400, 23.300, 14.000, 20.000, 17.700 og 31.500 tonn.

I formålet ligger det en utfordring om å sikre fiskernes inntekter, men også å sørge for en effektiv omsetning og garantere fiskerne oppgjør. Som en del av dette må Råfisklaget sørge for å ha nødvendig egenkapital og likviditet for at omsetnings- og oppgjørssystemene skal fungere. Det ligger også et ansvar for å bidra til å balansere ulike hensyn mot hverandre.

Norges Råfisklags bærende verdier er rettferdighet, ryddighet og å sørge for en sunn og god konkurranse om fiskernes råstoff. Å sikre fiskerne og kystsamfunnene stabilitet, forutsigbarhet og trygghet er et samfunnsansvar som Råfisklagets styre tar på alvor.

Fra venstre: ass. direktør Svein Ove Haugland, Hans Petter Rasmussen, John Bjørnholm, Paul O. Jensen, Jimmy Tøllefsen, statskontrollør Ida Pollan Thowsen, økonomidirektør Tommy Nygård, styrets nestleder Kjell Bjørnar Bakken, Egil Berge, styreleder Johnny Caspersen, ansattes representant Charles A. Aas, Erlend Hanssen, Holger Pedersen og adm. direktør Trygve Myrvang. Foto: Thor E. Kalsaas

Tromsø, 31. desember 2017
11. april 2018

Paul O. Jensen
Paul O. Jensen

Johnny Caspersen
Johnny Caspersen
Styreleder

Trygve Myrvang
Trygve Myrvang
Adm. direktør

Kjell B. Bakken
Kjell Bjørnar Bakken
Nestleder

Erlend Hanssen
Erlend Hanssen

Hans Petter Rasmussen
Hans Petter Rasmussen

Jimmy Tøllefsen
Jimmy Tøllefsen

John Bjørnholm
John Bjørnholm

Holger Pedersen
Holger Pedersen

Egil Berge
Egil Berge

Charles A. Aas
Charles A. Aas
Ansattes representant

Regnskap 2017

Resultatregnskap pr. 31. desember 2017

Alle tall i hele tusen

Konsern				Norges Råfisklag	
2016	2017		Noter	2017	2016
11 538 159	11 392 057	Omsetning (informasjon)	3	11 392 057	11 538 159
		DRIFTSINNEKTER			
113 076	100 746	Lagsavgift	3	100 746	113 076
12 724	13 982	Leieinntekter	3		
11 448	12 634	Andre driftsinntekter	3	13 831	11 488
137 248	127 361	SUM DRIFTSINNEKTER		114 576	124 564
		DRIFTSKOSTNADER			
50 145	47 779	Lønn og pensjonskostnader	5,16	47 144	48 912
40 430	40 651	Andre driftskostnader	10,16,19	33 028	32 978
5 112	5 627	Bevilgninger	4	5 627	5 112
4 135	7 161	Ordinære avskrivninger	11	1 220	1 384
99 822	101 218	SUM DRIFTSKOSTNADER		87 019	88 386
37 426	26 143	DRIFTSRESULTAT		27 558	36 178
		FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
		Inntekt på investering i datterselskap	7	868	2 710
-218	-38	Inntekt på investering i tilknyttede selskap	7	76	36
1 300	1 890	Aksjeutbytte		1 776	1 057
13 237	14 356	Renteinntekter		14 211	13 144
15 219	28 366	Verdiendring av markedsbaserte omløpsmidler	6	27 340	14 062
2 155		Tap(-)/Gevinst aksjer og grunnfondsbevis	8		
-577	-881	Rentekostnader		-79	-52
-192	-203	Finanskostnader		-172	-173
30 922	43 490	NETTO FINANSINNEKTER		44 020	30 784
68 349	69 633	ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		71 578	66 962
-14 709	-12 319	Skattekostnad på ordinært resultat	2	-11 804	-13 941
53 640	57 314	ÅRSRESULTAT		59 774	53 022
		OVERFØRINGER			
		Overført fra(-)/til annen egenkapital	15	59 774	53 022
		Sum overføringer		59 774	53 022

Balanse pr. 31. desember 2017

Alle tall i hele tusen

Konsern		Norges Råfisklag		
2016	2017	Noter	2017	2016
EIENDELER				
Anleggsmidler				
5 213	6 038	2	755	12
53 141	72 956	11	6 607	7 830
		7	139 925	137 768
45 574	45 536	7	454	419
20 600	20 660	8	13 631	13 681
34 058	28 757	10, 14, 17	26 861	29 317
158 587	173 948		188 233	189 027
Omløpsmidler				
344 425	389 621	12	389 621	344 425
20 916	8 059	10, 14, 20	7 248	17 536
117 640	122 960	6	122 960	117 640
219 421	234 454	6	200 874	186 867
133 114	167 335	9	146 733	112 863
835 516	922 429		867 436	779 331
994 102	1 096 377		1 055 669	968 358
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital				
Innskutt egenkapital				
		5, 15	11	11
Opptjent egenkapital				
617 861	672 475	15	674 900	617 851
617 861	672 475		674 911	617 861
Avsetning for forpliktelser				
35	1 034	2		
	2 700	5	2 700	
35	3 734		2 700	0
Langsiktig gjeld				
22 410	43 000	11, 13		
22 410	43 000			
Kortsiktig gjeld				
191 362	215 664	21	215 664	191 362
15 484	13 304	2	13 304	14 920
81 549	75 871		75 756	80 735
36 760	42 973	18	42 973	36 760
28 641	29 356	14, 22	30 361	26 720
353 796	377 168		378 058	350 497
994 102	1 096 377		1 055 669	968 358
Garantistillelser				
410		11, 13		410
22 410	43 000	11, 13		

Tromsø, 31. desember 2017
11. april 2018

Paul O. Jensen

Johnny Caspersen
Styreleder

Trygve Myrvang
Adm. direktør

Kjell Bjørnar Bakken
Nestleder

Erlend Hanssen

Hans Petter Rasmussen

Jimmy Tollefsen

John Bjørnholm

Holger Pedersen

Egil Berge

Charles A. Aas
Ansattes representant

Kontantstrømpoppstilling

Alle tall i hele tusen

Konsern			Norges Råfisklag	
2016	2017		2017	2016
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
8 181 227	8 653 713	Innbetalinger fra fiskekjøpere knyttet til oppgjør gjennom laget	8 653 713	8 181 227
13 217	14 356	Innbetalinger av renter fra plasseringer i verdipapirer, bankinnskudd, mv.	14 211	13 144
32 994	42 233	Innbetalinger knyttet til leieinntekter og andre driftsinntekter	24 119	13 483
-7 660 277	-8 202 292	Utbetalinger til fiskere knyttet til oppgjør gjennom laget	-8 202 292	-7 660 277
-375 836	-367 713	Utbetalinger av offentlige avgifter	-367 713	-375 836
-52 647	-46 594	Utbetalinger knyttet til andre driftskostnader	-34 218	-37 677
-49 905	-47 802	Utbetalinger knyttet til lønn og pensjoner	-47 196	-49 130
-11 401	-14 384	Utbetalinger av skatter	-13 820	-10 585
-387	-1 087	Utbetalinger knyttet til renter og andre finanskostnader	-251	-225
-4 651	-5 009	Utbetalinger knyttet til bevilgninger	-5 009	-4 651
72 333	25 421	Netto kontantstrøm knyttet til operasjonelle aktiviteter	21 544	69 473
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
10 465	5 232	Inn-/utbetalinger(-) knyttet til langsiktige fordringer	2 484	1 961
3 371	9 903	Inn-/utbetalinger(-) i markedsbaserte aksjer, aksjefond og rentefond	9 789	3 128
-7 568	-26 976	Utbetalinger knyttet til varige driftsmidler	3	-18
-6 186	50	Inn/utbetalinger(-) knyttet til investeringer i aksjer og grunnfondsbevis	50	123
82	-11 791	Sum utbetalinger knyttet til investeringsaktiviteter	12 326	5 195
		Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
4 822	20 590	Utbetalinger knyttet til langsiktig gjeld		
		Trekk knyttet til kassakreditt 01.01		
		Trekk knyttet til kassakreditt 31.12		
4 822	20 590	Netto kontantstrøm knyttet til finansieringsaktiviteter	0	0
77 237	34 220	Netto endring i betalingsmidler	33 871	74 668
55 876	133 114	Beholdning av betalingsmidler 01.01	112 863	38 195
133 114	167 335	Beholdning av betalingsmidler 31.12	146 733	112 863
		Avstemming av kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
68 349	69 633	Ordinært resultat før skatt	71 578	66 962
-11 401	-14 384	Periodens betalte skatter	-13 820	-10 585
-1 300	-1 890	Aksjeutbytte	-1 776	-1 057
-15 219	-28 366	Verdiendring av markedsbaserte omløpsmidler	-27 340	-14 062
-2 155		Tap/gevinst(-) aksjer og grunnfondsbevis		
4 135	7 161	Ordinære avskrivninger	1 220	1 384
218	38	Inntekt(-)/kostnad på investering i datterselskap og tilknyttet selskap	-944	-2 746
-51 052	-32 339	Økning i kortsiktige fordringer	-34 908	-48 777
80 715	25 552	Endring i kortsiktig gjeld	27 562	78 311
42	15	Tap på fordringer	-28	42
72 333	25 421	Sum utbetalinger fra operasjonelle aktiviteter	21 544	69 473

Noter

(tall i hele tusen)

24

Noter

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Aksjer i datterselskap og tilknyttet selskap

Datterselskaper er selskaper der morselskapet har kontroll, og dermed bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt ved å eie mer enn halvparten av den stemmeberettigede kapitalen. Investeringer med 20-50 % eie av stemmeberettiget kapital og betydelig innflytelse, defineres som tilknyttede selskaper.

Norges Råfisklag eier 100 % av aksjene i Marinvest AS, Fiskernes Hus AS, Sjøgata 39 Tromsø AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS og Fiskergata 22 Svolvær AS. I tillegg eier selskapet 6 % av aksjene i Sjøgata 41/43 Seksjon 2 Tromsø AS hvor resterende 94 % eies av Fiskernes Hus AS. Fiskernes Hus AS eier også 100 % av Kystens Hus AS. Disse selskapene utgjør konsernregnskapet. Eierinteressene i Stortorget 1 AS og Kirkenesterminalen AS er klassifisert som tilknyttet selskap.

Regnskapsprinsipper for aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

Egenkapitalmetoden brukes som prinsipp for vurdering og presentasjon av investeringer i datterselskap og tilknyttede selskaper. Bruk av metoden fører til at regnskapsført verdi i balansen tilsvare andelen av egenkapitalen, korrigert for eventuelle gjenværende merverdier fra kjøpet og urealiserte internergevinster. Resultatandelen i resultatregnskapet baseres på andelen av resultatet etter skatt, og korrigeres for eventuelle avskrivninger på merverdier og urealiserte gevinster. I resultatregnskapet vises resultatandelen under finansposter.

Konsolideringsprinsipper

Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontrollen er overført til konsernet (oppkjøpstidspunktet). I konsernregnskapet erstattes posten aksjer i datterselskap med datterselskapets eiendeler og gjeld. Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var én økonomisk enhet.

Transaksjoner, urealisert fortjeneste og mellomværende mellom selskapene i konsernet elimineres.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk klassifiseres som anleggsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales innen ett år. For gjeld legges analoge kriterier til grunn. Første års avdrag på langsiktige fordringer og langsiktig gjeld klassifiseres likevel ikke som omløpsmiddel og kortsiktig gjeld.

Driftsinntekter

Lagets driftsinntekter består av lagsavgift, leieinntekter og andre driftsinntekter. Driftsinntektene er vurdert til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, og inntektsføres i takt med utførelsen.

Varige driftsmidler og av-/nedskrivninger

Tomter avskrives ikke. Andre varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid («knekkpunktmetoden»). Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader. Påkostninger tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning regnes i forhold til driftsmidlets stand på anskaffelsestidspunktet. Ved indikasjon om at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp. Tidligere nedskrivninger reverseres hvis forutsetningene for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Aksjer og grunnfondsbevis

Kostmetoden brukes som prinsipp for investeringer i andre aksjer mv. Utdelinger regnskapsføres i utgangspunktet som finansinntekt, når utdelingen er vedtatt. Hvis utdelingene overstiger andel av opptjent egenkapital etter kjøpet, føres det overskytende til reduksjon av kostprisen.

Markedsbaserte aksjer, aksjefond og rentefond

For kortsiktige investeringer brukes markedsverdi prinsippet. Verdien i balansen tilsvarende markedsverdien av investeringene pr. 31.12. Mottatt utbytte, og realiserte og urealiserte gevinster/tap, resultatføres som finansposter.

Fordringer

Kundefordringer føres opp i balansen etter fradrag for avsetning til forventede tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuell vurdering av fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap. Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi.

Gjeld

Gjeld, med unntak for enkelte avsetninger for forpliktelser, balanseføres til nominelt gjeldsbeløp.

Pensjoner

Selskapet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er finansiert gjennom innbetalinger til forsikrings-selskap. Selskapet har hovedsaklig innskuddspensjon. De som er med på ytelsespensjon er 2 ansatte som er delvis ufør.

Innskuddsordning

Ved innskuddsordning betaler selskapet innskudd til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad.

Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

Ytelsesordning

Livselskapet forvalter ytelsesordningen og fakturerer selskapet for årlig premie. Denne kostnadsføres årlig uten å avsette framtidige forpliktelser eller fond.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare inntektsskatt og endring i utsatt skatt. Betalbar skatt består av skatt på alminnelig inntekt og formueskatt. Formueskatt beregnes med 0,15 % av netto ligningsmessige formue og kostnadsføres under andre driftskostnader. Utsatt skatt beregnes på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, begrunnes med antatt framtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres oppføres netto i balansen. Utsatt skatt både i selskapsregnskapet og i konsernregnskapet regnskapsføres til nominelt beløp.

Kontantstrømsoppstilling

Kontantstrømsoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metode i henhold til foreløpig norsk regnskapsstandard.

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel

Konsern			Norges Råfisklag	
2016	2017		2017	2016
Midlertidige forskjeller				
-172	-78	Omløpsmidler	-58	-95
-20 175	-19 191	Anleggsmidler*	-47	119
	-2 700	Pensjonsforpliktelser	-2 700	
-848	-1 520	Andre forskjeller	-1 520	-848
-21 195	-23 489	Midl. forskjeller som påvirker betalbar skatt	-4 325	-824
920	1 733	Forskjeller knyttet til verdipapir	1 044	775
-1 301		Fremførbare skattemessige underskudd		
-21 576	-21 756	Grunnlag for utsatt skatt	-3 281	-49
-5 213	-6 038	Utsatt skattefordel(-)	-755	-12
35	1 034	Utsatt skatteforpliktelse		
24 %	23 %	Anvendt skattesats	23 %	24 %

* I konsernets midlertidige forskjeller inngår forskjeller knyttet til merverdi forretningsbygg Sjøgata 41/43, Seksjon 2.

Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt

2016	2017	Grunnlag for betalbar skatt	2017	2016
68 349	69 633	Resultat før skattekostnad	71 578	66 962
-11 989	-20 881	Permanente forskjeller	-22 801	-12 166
56 359	48 752	Grunnlag for skattekostnad på årets resultat	48 777	54 797
-125	3 152	Endring i midlertidige forskjeller	3 500	482
		Avgitt/ Mottatt konsernbidrag	-1 674	
1 301	-1 301	Fremførbart ligningsmessig underskudd		
57 536	50 603	Grunnlag betalbar skatt	50 603	55 278

Konsern			Norges Råfisklag	
2016	2017		2017	2016
Fordeling av skattekostnaden				
14 384	12 145	Skatt på alminnelig inntekt	12 145	13 820
324	174	Endring i utsatt skatt	-743	121
		Skatteeffekt konsernbidrag	402	
14 709	12 319	Årets skattekostnad	11 804	13 941
Avstemming av årets skattekostnad				
68 349	69 633	Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	71 578	66 962
17 087	16 712	Beregnet skatt 24% (25%)	17 179	16 741
14 709	12 319	Skattekostnad i resultatregnskapet	11 804	13 941
2 378	4 393	Differanse	5 375	2 800
Differansen består av følgende:				
-2 997	-5 012	24% (25%) av permanente forskjeller	-5 472	-3 041
216	218	Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	33	
403	401	Andre forskjeller	65	241
-2 378	-4 393	Sum forklart differanse	-5 375	-2 800
Betalbar skatt i balansen				
14 384	12 145	Skatt på alminnelig inntekt	12 145	13 820
1 100	1 159	Formueskatt	1 159	1 100
15 484	13 304	Årets betalbare skatt	13 304	14 920

Note 3 Driftsinntekter

Omsetning gjennom laget presenteres for informasjonsformål på linje over driftsinntekter. Omsetningen representerer alle førstehåndsomsatte marine ressurser foretatt i Norges Råfisklagets geografiske virkeområde. Lagets driftsinntekter består av lagsavgift, leieinntekter og andre driftsinntekter. Lagsavgiften beregnes av omsetningsverdien for landet fisk, og er en avgift vedtatt av årsmøtet og godkjent av Nærings- og fiskeridepartementet.

2017	Avgiftssats	Norge	Utland	Sum
Omsetning		9 524 143	1 867 914	11 392 057
Lagsavgift				
Fersk råfisk, skalldyr, bløtdyr etc.	1,05 %	58 330	28	58 358
Ombordfrossen fisk/skalldyr, tilvirket vare	0,79 %	28 425	11 331	39 756
Ombordtilvirket, frosne produkter i konsumpakning	0,35 %	1 118	1 514	2 632
Sum lagsavgift		87 872	12 873	100 746

2016	Avgiftssats	Norge	Utland	Sum
Omsetning		9 066 332	2 471 827	11 538 159
Lagsavgift				
Fersk råfisk, skalldyr, bløtdyr etc.	1,20 %	63 454	898	64 353
Ombordfrossen fisk/skalldyr, tilvirket vare	0,90 %	30 260	13 340	43 600
Ombordtilvirket, frosne produkter i konsumpakning	0,40 %	1 464	3 659	5 123
Sum lagsavgift		95 179	17 897	113 076

Leieinntekter i konsernregnskapet og andre driftsinntekter er inntektsført i henhold til opptjeningsprinsippet. En vesentlig del av andre driftsinntekter er inntektsført tjenestesalg for arbeid knyttet til inndragning av fangstverdi for overfisket kvote og andre overtredelser samt netto gevinst knyttet til avkastning for Råfisklagskortet som er et egenutviklet betalingskort tilbudt fiskere. I tillegg er det leid ut ressurser til Norges Råfisklags eiendomsselskap.

Konsern			Norges Råfisklag	
2016	2017		2017	2016
8 846	9 239	Tjenestesalg inndragning fangstverdi	9 239	8 846
1 112	1 309	Utleie av arbeidskraft og kvalitetskontroll	2 953	2 524
1 490	2 087	Andre driftsinntekter	1 640	117
11 448	12 634	Sum andre driftsinntekter	13 831	11 488

Foto: Emil Storøy. Bilde mottatt via sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket

Note 4 Bevilgninger

Bevilgninger og bidrag gis av Norges Råfisklag til ulike formål. Fordelte midler benyttes i stor grad til støtte for lokale tiltak til fordel for fiskeribefolkningen, og kan ha stor nytte for bosettingsmønsteret. Dette gjelder spesielt støtte til velferd-, service- og mottaksstasjoner i Norges Råfisklags distrikt. Det gis også støtte til utadrettede tiltak. Videre er Norges Råfisklag delaktig i prosjekter til å markedsføre fiskeprodukter samt utvikling innenfor næringen. Det gis også studiestøtte som kan relateres til næringen. Herunder følger en oversikt over bidrag og bevilgninger gitt av ulike utvalg til disse formål. Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder bevilgninger.

	2017	2016
Styrets bevilgninger	3 728	3 202
Markedsrådets bevilgninger	1 900	1 910
Sum bevilgninger	5 627	5 112

Note 5 Pensjonskostnader

Selskapet og konsernet har pensjonsordninger som omfatter i alt 63 personer. Pensjonsordningen er en innskuddsordning. Innskuddspensjonsordningen forvaltes av livselskap, og det betales premie for ansatte med inntil 7 % av lønn inntil 7,1 G, og 25,1 % av lønn utover 7,1 G. I tillegg har selskapet en ytelsesordning for to ansatte som gir rett til definerte fremtidige ytelser som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Forpliktelsene knyttet til pensjonsordningene er dekket gjennom forsikringsselskap, og finansieres over drift. Da de to ansatte er delvis uføre er det ikke anledning å lukke ytelsesordning for disse. Selskapet har avsatt kr 2,7 mill i pensjonsforpliktelse vedrørende førtidspensjonsordning for administrerende direktør for perioden 01.08.2018 til 30.04.2020. Pensjonsforpliktelsen er ført mot egenkapitalen. Selskapets og konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

	Norges Råfisklag	
Pensjonskostnad	2017	2016
Ytellesbasert pensjonskostnad	44	243
Innskuddsbasert pensjonskostnad	4 002	4 178
Pensjonskompensasjon	1 850	1 876
Annen pensjonskostnad	1 003	1 026
Sum pensjonskostnad	6 899	7 321

Det er kun en forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder pensjonskostnader. Dette gjelder en ansatt hvor pensjonskostnad er 3 tusen. Totalt for konsernet er pensjonskostnad for 2017 kr 6 902.

Note 6 Markedsbaserte aksjer, aksjefond og rentefond

Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder markedsbaserte aksjer og aksjefond.

Markedsbaserte aksjer og aksjefond			
Selskapets navn:	Antall	Kostpris	Bokf.verdi
Orkla ASA a-aksjer	20 000	2 227	1 668
Frontline Ltd	2 000	1 701	87
Otium b-aksjer	2 918 366	449	449
Sum aksjer egen forvaltning		4 377	2 203
Sparebanken Nord-Norge Forvaltning		2 654	4 569
Sum aksjer		7 030	6 772
Global Infrastruktur I AS		833	1 517
Prime Office Germany AS		981	40
Pareto Nordic Return A		4 758	9 118
Pareto Nordic Alpha Class A		2 500	3 273
Sum aksjefond egen forvaltning		9 072	13 962
Danske Capital forvaltning		31 939	34 754
Sparebanken Nord-Norge forvaltning		18 779	32 891
Nordea forvaltning		26 297	34 581
Sum aksjefond		86 087	116 188
Sum aksjer og aksjefond		93 117	122 960

Markedsbaserte rentefond

Konsern			Norges Råfisklag	
Kostpris	Bokført verdi	Selskapets navn	Kostpris	Bokført verdi
11 191	11 203	DnB Frn rente		
5 000	5 538	DnB Aktiv 10		
11 701	11 455	Nordea Plan Rente		
5 000	5 384	Nordea Plan Kombi		
1 000	1 094	Sparebank 1 SMN 10/	1 000	1 094
33 891	34 674	Sum obligasjoner egen forvaltning	1 000	1 094
57 654	57 607	Sparebanken Nord-Norge forvaltning	57 654	57 607
12 000	12 309	Nordea forvaltning	12 000	12 309
103 545	104 589	Sum obligasjoner	70 654	71 009
70 740	71 126	Danske Capital forvaltning	70 740	71 126
46 419	46 861	Nordea forvaltning	46 419	46 861
117 159	117 987	Sum obligasjonsfond	117 159	117 987
5 028	5 023	Danske Invest Norsk Likviditet (forvaltning)	5 028	5 023
6 989	6 855	Nordea likviditet (forvaltning)	6 989	6 855
12 016	11 878	Sum pengemarkedsfond	12 016	11 878
232 721	234 454	Sum rentefond	199 830	200 874

Verdiendring av markedsbaserte omløpsmidler fremkommer slik:

Konsern		Norges Råfisklag		
2016	2017	2017	2016	
-18 597	-23 684	Tidligere års verdiendring aksjer og -fond	-23 684	-18 597
23 684	27 301	Årets verdiøkning av aksjer og aksjefond	27 301	23 684
-375	-2 098	Tidligere års verdiendring rentefond	-1 953	-878
2 098	3 399	Årets verdiendring av rentefond	2 710	1 953
6 809	4 918	Netto urealisert gevinst/tap(-)	4 374	6 162
3 914	15 606	Gevinst salg av aksjer og aksjefond	15 606	3 914
5 456	4 758	Renter obligasjoner	4 758	5 456
1 057	3 502	Gevinst salg av rentefond	3 020	548
-2 018	-417	Netto valutagevinst plassering i verdipapirer	-417	-2 018
8 409	23 448	Netto realisert gevinst	22 966	7 900
15 219	28 366	Verdiendring av markedsbaserte OM	27 340	14 062

Note 7 Investeringer i datterselskap og tilknyttede selskap

Investeringene i datterselskap og tilknyttet selskap regnskapsføres etter egenkapitalmetoden.

Norges Råfisklag									
Selskap	Eierandel	Forretnings- kontor	Ansk.kost	EK-and. 1.1	Res.andel	Konsernbidrag*	Tilgang/ Avgang	Andre endringer	EK-and 31.12
<i>Datterselskap</i>									
Fiskernes Hus AS	100 %	Tromsø	13 597	67 668	-1 952	1 472	-4 446	1 295	64 037
Marinvest AS	100 %	Tromsø	56 000	58 303	821	-327			58 796
Sjøgata 39 Tromsø AS	100 %	Tromsø	6 056	4 726	714	-704			4 736
Sjøgata 41/43 Tromsø AS	100 %	Tromsø	4 159	857	229	-315			771
Stortorget 2 Tromsø AS	100 %	Tromsø	801	6 214	1 070	-931			6 354
Fiskergata 22 Svolvær AS	100 %	Tromsø	4 446		-14	805		-5	5 232
Sum datterselskap			85 059	137 768	868	0	-4 446	1 290	139 925
<i>Tilknyttede selskap</i>									
Sjøgata 41/43 Seksj.2 Tromsø AS	6 %	Tromsø	602	419	76	-41			454
Sum tilknyttede selskap			602	419	76	-41	0	0	454

* Mottatt konsernbidrag i Fiskernes Hus inkluderer mottatt konsernbidrag av DDS Kystens Hus.

Konsern									
<i>Tilknyttede selskap</i>									
Kirkenesterminalen AS	43 %	Kirkenes	2 515	4 341	-38				4 303
Stortorget 1 AS	40 %	Tromsø	42 036	41 233	-1				41 232
Sum tilknyttede selskap			44 551	45 574	-38	0	0	0	45 536

Note 8 Aksjer og grunnfondsbevis

Norges Råfisklag			
Selskapets navn:	Antall aksjer	Pålydende	Kostpris
Sparebanken Nord-Norge	403 584	20 179	10 599
Lytix Biopharma AS	3 300	14	508
Eierselskapet Fiskeribladet Fiskaren AS	1 670	1 670	2 390
Diverse selskap			146
Sum aksjer og grunnfondsbevis			13 643
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.			-12
Bokført verdi			13 631

Konsern			
Selskapets navn:	Antall aksjer	Pålydende	Kostpris
Sparebanken Nord-Norge	403 584	20 179	10 599
Lytix Biopharma AS	3 300	14	508
Fiskeribladet AS	1 670	1 670	2 390
Værøy Fryselager AS	100	100	100
Calanus AS	438	44	2 880
Norinnova Invest AS A-aksjer	823	823	823
Norinnova Invest AS B-aksjer	83	83	83
Kristiansund Fryseri AS	825	825	955
Hammerfest Fryseri AS	938	938	910
Dualog AS	930	93	1 353
Kap Nord Fond AS	2 132	1 909	2 170
Diverse andre selskap			146
Sum aksjer og grunnfondsbevis			22 916
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.			-2 256
Bokført verdi			20 660

Tap/gevinst på anleggsaksjer:

Konsern		Norges Råfisklag	
2016	2017	2017	2016
-2 155			
	Realisert gevinst(-)/tap aksjer/andeler		
-2 155	0	0	0
	Tap/Gevinst(-) på anleggsaksjer		

Note 9 Bundne bankinnskudd, trekkrettigheter				
Konsern			Norges Råfisklag	
2016	2017	Bundne bankinnskudd	2017	2016
130 507	164 775	Betalingsmidler	144 286	110 416
2 607	2 560	Skattetrekksmidler	2 447	2 447
133 114	167 335	Sum betalingsmidler/skattetrekk	146 733	112 863
Trekkrettigheter				
250 000	250 000	Ubenyttet kassekreditt	250 000	250 000

Note 10 Tap på fordringer/utlån				
Konsern			Norges Råfisklag	
Avsetning 01.01	Avsetning 31.12		Avsetning 01.01	Avsetning 31.12
172	79	Tap på kortsiktige fordringer	95	58
178	178	Tap på utlån	178	178
	-93	Endring tapsavsetning		-37
	109	Konstaterte tap 2017		9
	16	Netto kostnadsført 2017		-28

Note 11 Varige driftsmidler				
Norges Råfisklag				
	Transportmidler	Driftsløsøre	Fast eiendom	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	3 557	7 647	3 252	14 456
Tilgang		239		239
Avgang		241		241
Anskaffelseskost 31.12.	3 557	7 644	3 252	14 453
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	2 797	5 049		7 846
Balansført verdi 31.12.	760	2 595	3 252	6 607
Årets avskrivninger	512	708		1 220
Forventet økonomisk levetid	5 år	3-10 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Avskrives ikke	

Konsern					
	Transportmidler	Driftsløsøre	Innredning	Fast eiendom	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	3 557	8 308	10 850	130 147	152 862
Tilgang		239	309	28 494	29 041
Avgang		241		2 476	2 717
Anskaffelseskost 31.12.	3 557	8 305	11 159	156 165	179 187
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	2 797	5 396	1 447	96 628	106 268
Tilbakeførte avskrivninger				37	37
Balansført verdi 31.12.	760	2 910	9 712	59 574	72 956
Årets avskrivninger	512	803	653	5 194	7 161
Forventet økonomisk levetid	5 år	3-10 år	25 år	25-50 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	

Fast eiendom består av næringsbygg for utleie, tomter og fritidseiendommer. Tomter og fritidseiendommer avskrives ikke, mens næringsbyggene avskrives med 4 % årlig. Det benyttes lineære avskrivninger av anskaffelseskost. Fiskernes Hus AS, Sjøgata 41/43 Seksjon 2 Tromsø AS, Sjøgata 39 Tromsø AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS og Fiskergata 22 Svolvær AS eier næringsbyggene.

Spesifikasjon av fast eiendom

Forretningseiendom	Ansk.kost	Akk.avskr.	Påkostning	Bokført verdi
Stortorget 2, Tromsø	21 543	21 566	1 311	1 288
Sjøgata 41/43, Tromsø	32 564	28 807	13 652	17 409
Sjøgata 39, Tromsø	32 824	18 739	11 970	26 054
Fiskergt. 22, Svolvev	37 488	27 479	1 561	11 570
Forretningseiendom	124 419	96 591	28 494	56 322
Fritidseiendom				
Fritidseiendommer	2 957			2 957
Diverse tomter	295			295
Fritidseiendom	3 252	0	0	3 252
Sum fast eiendom	127 672	96 591	28 494	59 574

Det er en merverdi knyttet til næringsbygget i Sjøgata 41/43 på 5,36 millioner som avskrives lineært over byggets levetid i konsernet.

Note 12 Tilgode fiskekjøpere

Ved førstehåndsomsetning av marine ressurser, skjer oppgjør for fangst gjennom Norges Råfisklag SA ved at verdien av fangsten avregnes og utbetales til fiskerne samt faktureres og innkreves fra fiskekjøperne. Fiskekjøperne gis kredittid på 14 dager. Tilgode fiskekjøpere er fordringer knyttet til denne oppgjørsordningen. Det er et vilkår for å kunne kjøpe fisk at det er stillet tilstrekkelig og betryggende sikkerhet for mottatt fangst.

Det er etablert ulike ordninger for garantistillelse fra fiskekjøper. Garantistillelsene er i hovedsak individuelle. I tillegg er det tidligere etablert et kollektivt garantifond som kan benyttes til å dekke tap på fordringer for de fiskekjøpere som deltar i denne kollektive ordningen.

	2017	2016
Tilgode fiskekjøpere	389 621	344 425
Følgende sikkerheter er stilt ved utgangen av regnskapsåret:		
Individuelle bankgarantier	(individuell) 550 813	525 718
Kredittforsikring	(individuell) 404 625	306 275
Innbetalt depositum	(individuell) 112 188	101 770
Garantifond felles	(kollektiv) 32 625	31 536
Sum sikkerhet	1 100 250	965 299

Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder tilgode fiskekjøpere.

Note 13 Pantelån, pantstillelser og garantistillelser

Av konsernets gjeld er kr 43 mill sikret ved pant i eiendom. Gjenstående avdragstid er innen 5 år.

Norges Råfisklag har stillet garanti for følgende:

Konsern		Norges Råfisklag	
2016	2017	2017	2016
410			410
		Garanti overfor deltakerne i ANS Sjøgata 41/43	
410	0	Sum garantistillelser	410
		0	410

Fiskernes Hus AS har stilt garanti overfor Kystens Hus ifht leiekontrakten mot Samvirkegården AS.

Note 14 Mellomværende med konsernselskap og tilknyttet selskap

Konsern		Norges Råfisklag	
2016	2017	2017	2016
	Fiskernes Hus AS	-122	184
	Kystens Hus AS	-900	914
	MarInvest AS		12
	Sjøgata 39 Tromsø AS	508	
	Sjøgata 41/43 Tromsø AS	165	
	Stortorget 2 Tromsø AS	22	
	Fiskergata 22 Svolvær AS	9	
	Sum Norges Råfisklag	-317	1 109

Note 15 Egenkapital

Egenkapitalen i laget består av innbetalt andelskapital på 11 tusen og resten opptjent egenkapital. Det er utstedt andelsbrev på fylkesfiskarlagene, Norges Kystfiskarlag, Norsk Sjømannsforbund samt Fiskebåtredernes Forbund basert på medlemstall i organisasjonene. De har andeler for hhv 5,5, 0,5, 1,5 og 3 tusen. Medlemstall i organisasjonene kan variere, og andelskapitalen varierer da tilsvarende. Følgende oppstilling viser spesifisering over egenkapitalen samt egenkapitalendringer.

Norges Råfisklag			
Årets endring i egenkapital	Andelskapital	Annen EK	Sum EK
Egenkapital 01.01.	11	617 851	617 861
Avsetn pensj.forpliktelse		-2 700	-2 700
Andre endringer		-24	-24
Årets resultat		59 774	59 774
Egenkapital 31.12.	11	674 900	674 911

Konsern			
Årets endring i egenkapital	Andelskapital	Annen EK	Sum EK
Egenkapital 01.01.	11	617 851	617 861
Avsetn pensj.forpliktelse		-2 700	-2 700
Årets resultat		57 314	57 314
Egenkapital 31.12.	11	672 465	672 475

Foto: Eirin Egghjem. Bilde mottatt via sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket

Note 16 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser

Norges Råfisklag hadde ved utgangen av inntektsåret 60 ansatte fordelt på 56 årsverk. Lønnskostnadene i laget kan spesifiseres som herunder:

Konsern		Norges Råfisklag		
2016	2017	2017	2016	
39 789	38 125	Lønnskostnader	37 552	38 727
2 966	2 753	Arbeidsgiveravgift	2 694	2 864
7 361	6 902	Pensjonskostnader	6 899	7 321
29		Øvrige personalkostnader		
50 145	47 779	Sum lønnskostnader	47 144	48 912
59	57	Sysselsatte årsverk i regnskapsåret har vært	56	58

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret	Kontrollkomite
Lønn	1 721	1 783	253
Pensjonsutgifter	274	83	13
Annen godtgjørelse	6		

Lån til daglig leder på kr 720 tusen har gjenstående nedbetalingstid på 7 år. Rentesatsen er lik normalrentesatsen fastsatt av Stortinget og har i 2017 vært 2,2 %

Kostnadsført godtgjørelse til revisor	Norges Råfisklag	Konsern
Lovpålagt revisjon (inkl. teknisk bistand med årsregnskap)	315	611
Skatte- og avgiftsrådgivning	22	219
Sum	336	831

Note 17 Langsiktige fordringer

Norges Råfisklag yter lån til lagets ansatte. Maksimalt lånebeløp er 100 % av lånetakst og ikke høyere enn 2.200.000 pr ansatt. Avdragstiden kan avtales individuelt, men kan ikke være lengre enn 30 år. Det forlanges pant i fast eiendom og rentebetingelsene er de samme for alle ansatte. Rentesatsen er lik normalrentesatsen fastsatt av Stortinget og har i 2017 vært 2,2 %.

I tillegg er det gitt lån til datterselskapet Kystens Hus AS som er renteberegnet med 3 mnd Nibor +1,25 %. Herunder følger en spesifisering over saldo på utlån.

Konsern		Norges Råfisklag		
2016	2017	2017	2016	
840	720	Lån adm.direktør	720	840
27 942	25 606	Lån gitt øvrige ansatte (33)	25 606	27 942
		Lån datterselskap	713	713
1 680	1 680	Lån tilknyttet selskap		
3 774	930	Lån andre		
34 236	28 936	Sum lån	27 039	29 495
-178	-178	Avsetning til tap	-178	-178
34 058	28 757	Sum langsiktige fordringer	26 861	29 317

Note 18 Inntrukne midler

Inntrukne midler er overtredelser av havressurslovens og fiskesalgslagslovens bestemmelser. Ved overtredelser, faktureres fiskerne og fordringene som oppstår motregnes i senere oppgjør for fangst eller kreves innbetalt. Ubetalte fordringer ved utgangen av regnskapsåret er ikke inkludert i netto inntrukne midler. Midlene administreres av laget og benyttes til å dekke kostnader ved kontrollaktivitet samt ordninger som tilskudd til føring av fisk. Regnskap over inntrukne midler rapporteres årlig til Nærings- og fiskeridepartementet og de godkjenner også dekning av kostnader til kontrollarbeid. Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet og følgende oppstilling viser oversikt over inntrukne midler:

	2017	2016
Inngående balanse 1.1	36 760	26 789
Inntrukket i år	15 452	18 817
Anvendt til lagets kontrollaktivitet (se note 3)	-9 239	-8 846
Inntrukne midler 31.12	42 973	36 760

Note 19 Transaksjoner med nærstående parter

Ytelser til ledende ansatte er omtalt i note 16, og mellomværende med konsernselskaper er omtalt i note 14. Følgende transaksjoner er foretatt til selskapets eierorganisasjoner for 2017:

	2017	2016
Tjenestekjøp for oppnevning til årsmøte i Norges Råfisklag	1 000	1 000
Støtte til utadrettede tiltak	645	457
Støtte til drift og investering i Velferdsstasjoner	652	631
Prosjektsamarbeid (herunder miljøsertifisering og miljørådgiver)	513	385
Sum overføringer til eierorganisasjonene	2 810	2 473

Konsernets transaksjoner med øvrige nærstående parter:

Konsern		Norges Råfisklag	
Tjenestesalg	Tjenestekjøp	Tjenestesalg	Tjenestekjøp
			<i>Datterselskap</i>
		1 644	
			1 536
		1 644	1 536

Note 20 Andre kortsiktige fordringer

Konsern		Norges Råfisklag	
2016	2017	2017	2016
162	151	149	159
521	331	331	521
-1 325	1 102	1 102	-1 325
2 375	200	200	2 375
1 814	1 714	1 686	1 786
17 543	4 640	3 838	14 117
-172	-78	-58	-95
20 916	8 059	7 248	17 536

Note 21 Skyldig fiskere

Ved førstehåndsomsetning av marine ressurser, skjer oppgjør for fangst gjennom Norges Råfisklag SA ved at verdien av fangsten avregnes og utbetales til fiskerne samt faktureres og innkreves fra fiskekjøperne. Oppgjørstid for fiskerne er 15 dager. Omsetningen i desember varierer fra år til år, og det vil derfor oppstå reduksjon eller økning i skyldig fiskere avhengig av omsetningsstørrelsen siste uker av regnskapsåret. Dette synliggjøres også på fordringene knyttet til fiskekjøperne, jfr note 12.

Norges Råfisklag garanterer oppgjør til fiskerne uavhengig om fiskekjøperne kan betale for fakturert fangst.

Note 22 Annen kortsiktig gjeld

Konsern		Norges Råfisklag	
2016	2017	2017	2016
3 645	6 660	6 660	3 645
848	1 520	1 520	848
6 931	6 386	6 386	6 931
2 532	763	763	2 532
8 114	6 882	6 280	6 307
4 461	4 374	4 308	4 346
2 110	2 771	2 771	2 110
		1 674	
28 641	29 356	30 361	26 720

Revisors beretning

36

Revisors beretning

KPMG AS
Stakkevollvegen 41
Postboks 6262
9292 Tromsø

Telephone +47 04063
Fax +47 77 64 30 10
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til årsmøtet i Norges Råfisklag SA

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norges Råfisklag SAs årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 59 774 (tusen) og et overskudd i konsernregnskapet på kr 57 314 (tusen). Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norges Råfisklag SA per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Norges Råfisklag SA per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

KPMG AS er et norskregistrert selskap med hovedkontor i Oslo og er medlem av det norske medlemsselskapet i det internasjonale nettverket av KPMG selskaper (KPMG Network) som er medlemmer av det internasjonale nettverket av KPMG selskaper (KPMG Network) i Sveits og USA.

© 2018 KPMG AS. Revisorforening

Offisielle

Oslo

Ålesund

Bergen

Bodø

Trondheim

Tromsø

Mo i Rana

Stjørdal

Steinkjer

Svolvær

Årnes

Årstad

Mo i Rana

Stjørdal

Steinkjer

Svolvær

Årnes

Årstad

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen.

Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsikk i Norge.

Tromsø 2. mai 2018
KPMG AS

Gunnar Alskog
Statsautorisert revisor

Kontrollkomitéens årsmelding

I beretningsåret 2017 har kontrollkomitéen gjennomført kontroller i henhold til instruks og egen vurdering. Kontrollkomitéen har gjennomgått saksdokumenter og protokoller fra styret og arbeidsutvalget (AU). Det er gjennomført statusmøter med Råfisklagets ledelse og med revisjon.

Kontrollkomitéen har ikke funnet at noen av de aktuelle organer har fattet vedtak eller foretatt disposisjoner som er i strid med Norges Råfisklags vedtekter, forretningsregler eller vedtak fattet av årsmøtet. Styret har fulgt opp årsmøtets vedtak i aktuelle saker.

Etter det kontrollkomitéen har erfart har både styret og administrasjonen utført et godt arbeid for fiskerne som omsetter sine fangster i Råfisklagets distrikt.

Styrets beretning for 2017 er gjennomgått. Kontrollkomitéen innstiller for årsmøtet å godkjenne styrets årsberetning for 2017.

Tromsø 19. april 2018

Henrik Henriksen
Henrik Henriksen

Geir Roger Benonisen
Geir Roger Benonisen

Ole Morten Fjukstad
Ole Morten Fjukstad

Vinner i konkurransen med tema «fiskere i utøvelse av fiske» på facebook.
Foto: Rune Moe

Virksomhetsrapport

Viktige arter/produkter

Torsk	50
Hyse	60
Sei	62
Reker	65
Blåkveite	66
Kongekrabbe	68
Snøkrabbe	70
Taskekrabbe	71
Vågekval	71
Sjølprodusert tørrfisk	73

Hovedtall for omsetning

Norges Råfisklag er fiskernes egen salgsorganisasjon og driver en velfungerende og moderne markedsplass for bærekraftig villfanget sjømat. Råfisklagets område strekker seg fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Etter andel av samlet verdi, er de viktigste artene som ble omsatt i Råfisklagets område i 2017; torsk (64 %), hyse (12 %), sei (6 %), reker (4 %), blåkveite (4 %) og kongekrabbe (2 %).

Råfisklagets virksomhet omfatter førstehåndsomsetning av viltlevende marine ressurser og tilhørende genetisk materiale som fastsatt i havressursloven. Omsetningen inkluderer fangster både fra norske og utenlandske fiskefartøy. De utenlandske fartøyene er hovedsakelig russiske trålere.

I 2017 endte den samlede verdien av fangst omsatt gjennom Råfisklaget på 11,4 milliarder kroner. Dette er nesten på nivå med den høyeste verdien noensinne på 11,5 milliarder kroner i 2016. Omsetningsverdien i 2017 er den nest høyeste verdien i fiskesalgslagets historie, enten det måles i løpende kroner eller om det korrigeres for inflasjon. Den tredje høyeste verdien ble oppnådd i 2015 med 9,7 milliarder (løpende) og 10,3 milliarder (inflasjonskorrigert).

Den samlede verdien i 2017 gikk ned med 146 millioner kroner eller vel 1 % fra 11,538 millioner i 2016. Til tross for nedgangen, ble det en økning i verdi på 458 millioner (5 %) for norske fiskere, mens det ble en nedgang på 604 millioner (24 %) for utenlandske fiskere. De utenlandske fangstene utgjorde 16 % av Råfisklagets totale omsetningsverdi i 2017. Dette er en nedgang fra 21 % i 2016. Se detaljer i tabell 6.

Det ble omsatt til sammen 1.105.000 tonn (rund vekt) fangst gjennom Norges Råfisklag i 2017. Dette er 18.000 tonn eller knappe 2 % mindre enn i 2016. Kvantumet i 2017 er fjerde år på rad i Råfisklagets historie med samlet fangst på over 1 million tonn. Omsetningen var 1.123.000 tonn i 2016, 1.036.000 tonn i 2015 og 1.058.000 tonn i 2014 (rund vekt). Se detaljer i tabell 7.

Siden 2006 er et stort kvantum krill inkludert i omsetningstillene. Fartøy hjemmehørende i Råfisklagets område har drevet et betydelig fiske etter krill i Sørishavet. Fangstene produseres om bord og produktene blir landet i Sør-Amerika. Slik fangst og omsetning av krill kommer inn under fiskesalgslagsloven og fiskesalgslagene enerett til omsetning. Fra 2011 ble også alger (tare) høstet i norske farvann innlemmet i den organiserte omsetningen som Råfisklaget har ansvaret for. I nedre del av tabell 7 er krill og alger holdt utenfor av hensyn til sammenligning med tidligere år og perioder.

Andelen av fangst fra utenlandske fartøy har hatt noen svingninger i Råfisklagets område de ti siste årene. Det er ingen entydig trend. Det er flere justeringer både opp og ned. Landingene svinger naturlig nok også, som for

Tallene som framgår av denne årsberetningen er basert på avstemte årskvantum og -verdier for fangster omsatt på første hånd mellom fiskere og kjøpere i Norges Råfisklags område, men også for fangster som på annen måte kommer inn under fiskesalgslagslagets enerett til omsetning av viltlevende marine ressurser. Omsetningen omfatter i all hovedsak torskefisk, skalldyr, bløtdyr, alger og kval levert av norske og utenlandske fiskefartøy på strekningen fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Unntak fra dette er angitt.

Tallene i virksomhetsrapporten kan bli justert fra en årsberetning til en annen. Dette har blant annet sammenheng med at det tar tid før endelige avstemte tall foreligger for omsetning og eksport. Det blir foretatt korreksjoner med tilbakevirkende kraft både av Statistisk sentralbyrå/Norges sjømatråd, Fiskeridirektoratet og fiskesalgslagene. Av fiskesalgslagene blir det blant annet foretatt registreringer (korreksjoner) når lagrede ombordfrysede fangster i fiskers eie fra ett år blir solgt til en kjøper neste år.

norske fartøy, med de fastsatte nasjonale kvoter. Se detaljer i nedre del av tabell 7.

Det totale kvantumet fra norske og utenlandske fartøy, krill og alger (tare) holdt utenom, bestod i 2017 av 50 % ferskt og 50 % ombordfryst råstoff. Dette er en liten endring fra en ferskandel på 48 % og en frystandel på 52 % i 2016. Ser vi de norske landingene for seg, så var

Tabell 6: Total omsetningsverdi fordelt på norske og utenlandske fiskefartøy 2008–2017 (millioner kroner og prosent)

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totalverdi	6.158	5.163	5.671	6.954	6.919	6.328	7.924	9.732	11.538	11.392
Norske fartøy verdi	4.782	4.186	4.746	5.779	5.771	5.391	6.487	7.767	9.066	9.524
Utenlandske fartøy verdi	1.376	977	925	1.175	1.148	937	1.437	1.965	2.472	1.868
Norske fartøy (%)	78	81	84	83	83	85	82	80	79	84
Utenlandske fartøy (%)	22	19	16	17	17	15	18	20	21	16

Verditallene er i løpende millioner kroner. Tallene er ikke korrigert for inflasjon.

Tabell 7: Totalt omsatt kvantum med fordeling på norske og utenlandske fiskefartøy 2008–2017 (tonn rund vekt og prosent)

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totalt kvantum*	579.000	592.000	750.000	844.000	892.000	948.000	1.058.000	1.036.000	1.123.000	1.105.000
Totalt kvantum uten krill og alger*	516.000	535.000	635.000	686.000	712.000	731.000	788.000	758.000	824.000	793.000
Herav norske fartøy kvantum	395.000	425.000	515.000	546.000	575.000	605.000	619.000	578.000	617.000	629.000
Herav utenlandske fartøy kvantum	121.000	110.000	120.000	140.000	137.000	126.000	169.000	180.000	207.000	164.000
Norske fartøy (%)	77	79	81	80	81	83	79	76	75	79
Utenlandske fartøy (%)	23	21	19	20	19	17	21	24	25	21

* Krill fra Sørishavet og alger (tare) fra norskekysten

Krill fra Sørishavet: Totalt kvantum må sees i lys av at det i perioden 2008-2017 i det enkelte år ble omsatt henholdsvis 63, 57, 115, 79, 105, 124, 167, 169, 188 og 202 tusen tonn med krill. Krillen har en relativt lav førstehåndspris og gjør derfor mindre utslag på totalverdien. Krillen hadde de samme årene en verdi på 20, 18, 37, 26, 34, 44, 59, 60, 67 og 72 millioner kroner.

Alger (tare) fra norske farvann: Totalt kvantum må sees i lys av at det i perioden 2011-2017 i det enkelte år ble omsatt henholdsvis 79, 75, 93, 103, 108, 112 og 110 tusen tonn med alger. Algene gjør som krillen mindre utslag i førstehåndsverdi, med en verdi de samme årene på 15, 14, 19, 23, 25, 28 og 29 millioner kroner.

fordelingen 63 % ferskt og 37 % ombordfryst i 2017 mot tilsvarende 64 % og 36 % i 2016. Utenlandske fiskefartøy leverte tilnærmet 100 % ombordfryst fangst i 2017 mot tilsvarende 97 % i 2016.

Nesten 157.000 sluttседler (enkeltfangster) ble meldt inn til Råfisklaget i 2017. Det var 5.971 fartøy som stod bak disse landingene, herav 73 utenlandske. På landsiden var 194 registrerte fiskekjøpere og 57 mottaksstasjoner med anlegg i Råfisklagets distrikt i aktivt kjøp. Sammenlignet med 2016 viser tallene for 2017 vel 4.300 færre enkeltfangster, 224 flere norske fartøy og 18 færre utenlandske fartøy, 6 færre kjøperanlegg og 5 færre mottaksstasjoner.

Mer om antall fartøy: Antallet fartøy som leverte fangst i Råfisklagets område økte i perioden 2013-2017. I det enkelte år var det henholdsvis 4.859, 5.198, 5.338, 5.765 og nå sist 5.971 fartøy i 2017.

Oversikten for 2017, splittet opp i viktigste undergrupper, viser 4.445 fiskefartøy og 1.502 fritidsfiskefartøy. Økningen de siste årene skyldes hovedsakelig at fritidsfiskefartøy nå blir registrert enkeltvis og ikke som gruppe. I 2013 var det en økning i antall fritidsfiskefartøy med 661, i 2014 med 295, i 2015 med 39, i 2016 med 310 og nå sist en økning med 47 fartøy i 2017. Til sammen har antall registrerte fritidsfiskefartøy økt med 1.352 over 5 år.

Antall fiskefartøy ble redusert med 239 i 2013. Etter dette har det vært en tilvekst med 41 i 2014, 101 i 2015, 117 i 2016 og 157 i 2017. Over 5 år er nedgangen kompensert og det er i perioden 2013-2017 registrert en netto økning på 177 fiskefartøy.

Kvantums- og verdiutvikling

De samlede landingene av fisk i Råfisklagets område gikk ned med 8.000 tonn (1 %) fra 2016 til 2017. Verdien av fiskelandingene gikk i samme periode opp med 548 millioner kroner (6 %). Viktige forklaringer til dette er at landingene av torsk og hyse gikk ned med henholdsvis 10.700 tonn (2 %) og 1.000 tonn (1 %), og at landingene av sei kompenserte i positiv retning med 5.000 tonn (5 %). Til tross for nedgangen i kvantum for torsk og hyse, økte verdien av disse artene med henholdsvis 478 millioner kroner (7 %) og 204 millioner kroner (18 %) fra 2016 til

2017. Verdien av sei gikk i samme periode ned med 124 millioner kroner (15 %) til tross for kvantumsøkningen.

Landingene av skalldyr og bløtdyr fikk fra 2016 til 2017 en kraftig nedgang på hele 23.300 tonn (46 %) i kvantum og 699 millioner kroner (43 %) i verdi. Forklaringene til dette er betydelig redusert kvantum og verdi for reker og snøkrabbe, og delvis også for kongekrabbe. Rekelandingen ble redusert med 8.600 tonn (34 %) i kvantum og 277 millioner kroner (39 %) i verdi. De registrerte fangstene av snøkrabbe gikk ned med hele 14.400 tonn (83 %) i kvantum og 382 millioner kroner (72 %) i verdi, mens landingene av kongekrabbe gikk ned med 695 tonn (26 %) i kvantum og 41 millioner (12 %) i verdi. For snøkrabbe skal det legges til at omsetningen i 2016 ble «blåst» ekstra opp av store volum krabbe fra russiske fartøy, fangster som var landet før 1.1.2016, men som ble registrert på sedler som offisiell omsetning først tidlig i 2016.

Fangst av småkval gikk ned med 193 tonn (28 %) i kvantum og 6 millioner kroner (25 %) i verdi fra 2016 til 2017.

Restråstoff som produktgruppe endte i 2017 med et samlet kvantum på 28.300 tonn, en økning på 5.000 tonn (21 %) fra 2016. Verdien av restråstoffet utgjorde 103 millioner kroner i 2017, en økning på 5 millioner kroner (5 %) fra 2016.

Omsetningen i 2017 fordelte seg slik på de ulike fangstgruppene (2016-tall i parentes):

Fisk	764.200 tonn (772.200)	10.226 millioner kroner (9.678)
Skalldyr/bløtdyr*	27.500 tonn (50.800)	944 millioner kroner (1.643)
Småkval	503 tonn (696)	18 millioner kroner (24)
Restråstoff	28.300 tonn (23.300)	103 millioner kroner (98)

* Eksklusive krill fra Sørishavet.

Omsetningsformer

Råfisklaget tilbyr fiskere og fiskekjøpere flere ulike salgsopplegg og måter å kjøpe fangster på. Alternativene er i utgangspunktet basert på frivillighet, men er basert på et etablert regelverk og et minsteprissystem som definerer laveste pris for god vare. I hovedsak kan fiskerne selv velge den salgsmåten de finner hensiktsmessig i forhold til egen

Tabell 8: Kvantums-, verdi- og faktisk oppnådd prisendring for fisk, skalldyr/bløtdyr, kval og totalt for omsetningen i Norges Råfisklags distrikt 2016 –2017 (prosent)

	Kvantumsendring (%)	Verdiendring (%)	Prisendring (%)
Fisk	- 1,0	+ 5,7	+ 6,8
Sjøtilvirket tørrfisk	- 8,4	- 3,7	+ 5,2
Skalldyr/bløtdyr*	- 45,8	- 42,5	+ 6,0
Kval	- 27,7	- 26,8	+ 1,3
Totalt for omsetningen**	- 3,8	- 1,3	+ 2,5

* Eksklusive krill fra Sørishavet. ** Eksklusive krill fra Sørishavet og alger (tare) fra norskekysten.

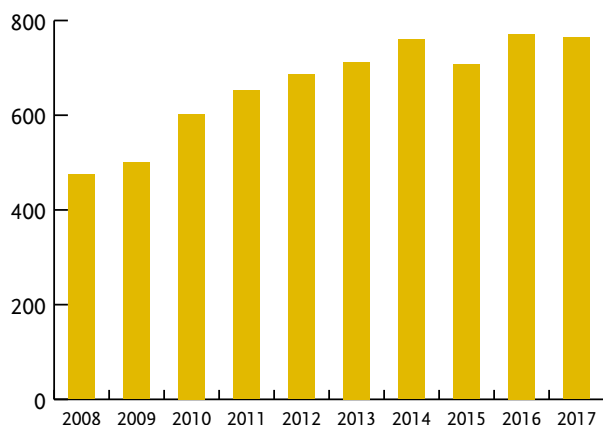

Diagram 3: Kvantumsutvikling fisk 2008–2017
(tusen tonn rund vekt)

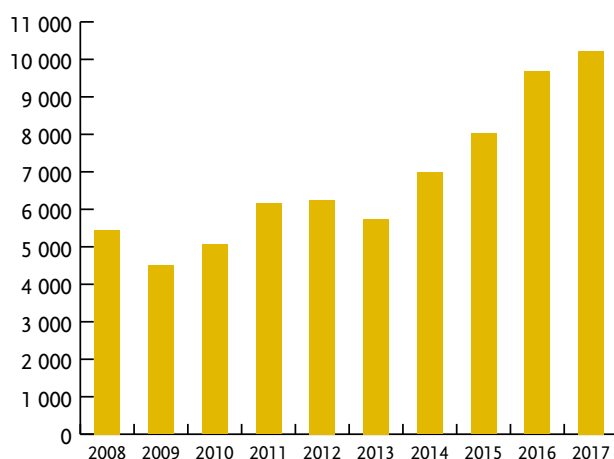

Diagram 4: Verdiutvikling fisk 2008–2017 (millioner kroner)

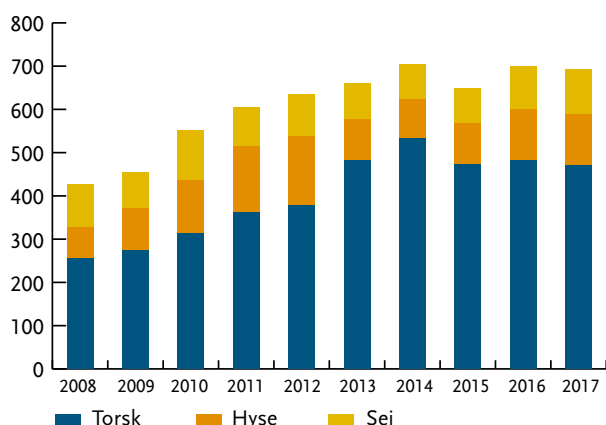

Diagram 5: Kvantumsutvikling torsk, hyse og sei 2008–2017
(tusen tonn rund vekt)

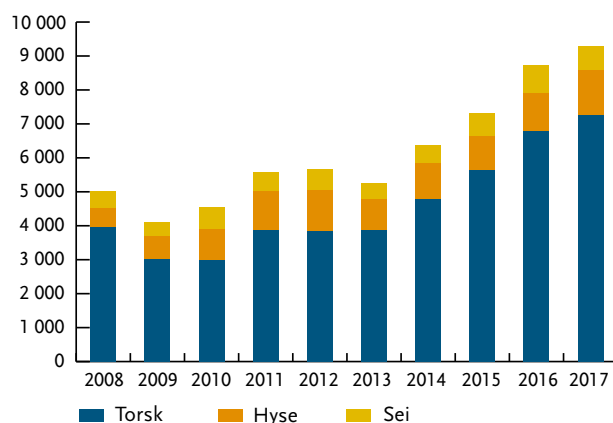

Diagram 6: Verdiutvikling torsk, hyse og sei 2008–2017
(millioner kroner)

drift. Fiskekjøperne har flere alternative måter å skaffe seg råstoff på og det eksisterer ingen kjøpeplikt.

Direkteavtaler mellom fiskere og fiskekjøpere

Det er den største og viktigste omsetningsformen i Norges Råfisklags distrikt. Råfisklagets forretningsregler og prisbestemmelser danner et fundament for denne omsetningen.

Direkteavtalene er en tradisjonsrik omsetningsform som er godt tilpasset strukturen på kysten, og har klare fortrinn når nesten 6.000 fartøy og ca. 250 produksjonsanlegg og mottaksstasjoner skal samhandle. Mange fiskere ønsker å ivareta gode forbindelser til faste kjøpere selv om det periodevis finnes alternative, kanskje bedre betalende avtakere.

Auksjon

Flåten som fryser fangstene sine om bord og lander fangstene på nøytrale fryselager kan nå ut til mange kjøpere gjennom den frivillige, nettbaserte NR Auksjon. Fryste industrireker selges via NR Auksjon eller langsiktige leveringsavtaler. Kjølauksjoner er tilbud hvor råstoffet blir lagt ut for salg til kjøpere mens fartøyet er på vei fra fangstfeltet.

Norges Råfisklag tilbyr også fiskeflåten å formidle salg av fangster. Fartøyet oppgir i hvilket område de ønsker å levere, og Råfisklagets salgsmedarbeidere innhenter det beste tilbudet hos kjøpere i dette området. Fartøyet leverer fangsten i henhold til de opplysningene som er gitt, til den kjøperen som gir det beste tilbudet.

Kontraktsalg

Kontraktsalg er en salgsform hvor ombordfryst fangst landes ved nøytrale fryselagre og omsettes etter egne avtaler (kontrakter) om pris etc. mellom reder/fisker og kjøper.

Kaisalg

Fiskerne kan etter søknad til Råfisklaget få tillatelse til å selge fisk og skalldyr direkte til forbruker fra båten.

Egenovertakelser

Egenovertakelse er en omsetningsform hvor et fartøy får godkjenning til å overta egen fangst for å produsere og/eller selv å selge fangsten videre i markedet. Slik omsetning skjer oftest i tilfeller hvor fangstene er foredlet ombord.

Utenlandske landinger

De utenlandske landingene i Råfisklagets distrikt utgjorde 164.000 tonn til verdi 1.868 millioner kroner i 2017. Dette er en nedgang på 43.000 tonn (21 %) i kvantum og 604 millioner kroner (24 %) i verdi fra 207.000 tonn til verdi 2.472 millioner kroner i 2016.

Totalt 73 ulike utenlandske fartøy leverte fangst i Råfisklagets distrikt i 2017. Dette utgjorde 964 enkeltleveranser. Tilsvarende var 91 fartøy med 1.261 leveranser i 2016. Av

Tabell 9: Minstepriser for utvalgte fiskearter/vektklasser sløyd uten hode i januar 2016 og januar/desember 2017 (kroner pr. kg)

Fiskeslag/størrelse/kvalitet	Jan. 2016	Jan. 2017	Des. 2017
Torsk over 6,0 kg	17,00	18,85	21,35
Torsk 2,5-6,0 kg	16,50	19,60	20,90
Torsk 1,0-2,5 kg	15,25	18,35	19,65
Torsk under 1,0 kg	12,50	15,60	16,90
Hyse over 8 hg, snørefanget	12,75	12,25	14,00
Hyse over 8 hg	9,25	8,50	10,25
Hyse under 8 hg	6,50	6,25	7,00
Sei over 2,3 kg	10,50	9,75	9,60
Sei 1,2-2,3 kg	9,50	8,75	8,60
Sei under 1,2 kg	8,25	7,25	6,50
Kvitlange over 2,0 kg	9,50	9,50	10,50
Brosme over 2,0 kg	9,50	9,50	9,50
Flekksteinbit over 3,0 kg	11,50	11,50	11,50
Blåkkeveite over 2,0 kg	23,50	26,00	27,00
Blåkkeveite 1,0-2,0 kg (japankuttet)	22,60	27,40	29,80
Uer, rund over 7,0 hg	12,50	13,50	14,50

Tabell 10: Distriktsvis kvantums- og verdiutvikling i landinger av torsk, sei og hyse – samlet, fordelt på norske og utenlandske fartøy 2013–2017 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

År		2013		2014		2015		2016		2017	
		Norske	Utenl.	Norske	Utenl.	Norske	Utenl.	Norske	Utenl.	Norske	Utenl.
Finnmark	Kvantum	157	48	165	55	155	59	167	73	186	67
	Verdi	1.162	341	1.449	437	1.750	569	2.096	752	2.454	732
Troms	Kvantum	194	59	190	83	166	84	179	78	183	65
	Verdi	1.791	387	2.109	610	2.241	695	2.562	708	2.811	650
Nordland	Kvantum	180	5	186	6	167	2	176	13	173	12
	Verdi	1.409	43	1.596	43	1.905	17	2.344	121	2.450	129
Trøndelag	Kvantum	5	0	6	0	7	0	4	0	3	0
	Verdi	29	0	37	0	51	0	38	0	26	0
Nordmøre	Kvantum	7	5	6	7	5	4	4	5	4	0
	Verdi	44	36	37	63	41	50	41	66	34	0

Tabell 11: Fordeling av verdi på omsetningsformer for norske fartøy, verdi for utenlandske fartøy og samlet omsetningsverdi 2008–2017 (millioner kroner)

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Direkteavtaler mellom fiskere og kjøpere	3.514	2.685	2.867	3.525	3.609	3.005	3.606	4.418	5.313	5.570
Auksjon, formidling, kontraktsalg mv.	1.087	1.255	1.524	1.950	1.831	2.014	2.344	2.689	3.006	3.217
Egenovertakelser	181	246	355	304	331	372	537	660	747	737
Sum norske fangster	4.782	4.186	4.746	5.779	5.771	5.391	6.487	7.767	9.066	9.524
Utenlandske fangster	1.376	977	925	1.175	1.148	937	1.437	1.965	2.472	1.868
Samlet omsetningsverdi	6.158	5.163	5.671	6.954	6.919	6.328	7.924	9.732	11.538	11.392

fartøyene i 2017 var det 13 som leverte skalldyr, registrert med 99 leveranser. Tilsvarende var 30 fartøy med 228 leveranser i 2016.

Med virkning fra 1. september 2016 fikk EU-flåten igjen transittordning for landinger i Norge, og de ble dermed unntatt omsetning gjennom fiskesalgslagene. I 2016 utgjorde verdien av landinger fra EU-flåten totalt 407 millioner kroner i Råfisklagetets område, i 2017 ble verdien 61 millioner kroner. Dette er noe av årsaken til nedgangen i de utenlandske landingene, i tillegg til reduserte landinger også fra den russiske flåten.

Øst-Finnmark: Utenlandske fartøy leverte 37.900 tonn torsk i Øst-Finnmark i 2017. Dette er 4.300 tonn mer enn i 2016. Det ble også levert 9.000 tonn hyse og 1.300 tonn sei, henholdsvis 200 og 800 tonn mindre enn i 2016.

Vest-Finnmark: I Vest-Finnmark leverte utenlandske fartøy 12.500 tonn torsk i 2017. Dette er 9.300 tonn mindre enn i 2016. Det ble levert 4.700 tonn hyse og 1.300 tonn sei, henholdsvis 400 tonn mindre og 100 tonn mer enn i 2016.

Tabell 12: Antall utenlandske fartøy som landet fangst 2008–2017, herunder antall sluttsedler og fartøy med skalldyr

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antall fartøy totalt	104	106	78	59	52	56	72	90	91	73
Antall sluttsedler totalt	913	877	865	895	829	776	976	1.156	1.261	964
Antall fartøy med skalldyr	6	6	5	5	7	6	15	25	30	13

Tabell 13: Utenlandske landinger 2008–2017 (tonn rund vekt og millioner kroner)

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvantum	121.000	110.000	120.000	140.000	137.000	126.000	169.000	180.000	207.000	164.000
Verdi	1.376	977	925	1.175	1.148	937	1.437	1.965	2.472	1.868

Tabell 14: Viktige arter landet av utenlandske fartøy 2008–2017 (tonn rund vekt)

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Torsk	83.000	71.000	76.000	86.000	82.000	91.000	126.000	120.000	126.000	105.000
Hyse	24.000	23.000	29.000	35.000	34.000	17.000	19.000	21.000	33.000	29.000
Sei	5.000	7.000	7.000	7.000	9.000	9.000	7.000	8.000	10.000	10.000
Reker	5.000	4.000	4.000	5.000	5.000	3.000	7.000	16.000	14.000	10.000

Tabell 15: Utvikling i kvantum for utenlandske landinger, totalt, for fisk og for enkelte kategorier/anvendelser 2010–2017 (tonn rund vekt)

Utenlandske landinger	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totalt kvantum	120.000	140.000	137.000	126.000	169.000	180.000	207.000	164.000
Totalt kvantum fisk	116.000	135.000	132.000	123.000	160.000	158.000	181.000	155.000
Fersk fisk	500	0	2.300	800	7.700	4.700	4.200	130
Fersk torsk	400	0	2.100	700	7.200	4.400	3.800	6
Ombordfryst sløyd fisk	91.000	107.000	95.000	87.000	99.000	103.000	123.000	111.000
Ombordfryst sløyd torsk	59.000	69.000	61.000	65.000	77.000	77.000	88.000	78.000
Ombordfryst filet fisk	23.000	24.000	30.000	31.000	48.000	46.000	46.000	37.000
Ombordfryst filet torsk	17.000	17.000	19.000	25.000	42.000	38.000	34.000	27.000

Tabell 16: Distriktsvis fordeling av landinger av fisk fra utenlandske fartøy 2013–2017 (tonn rund vekt)

År	Torsk					Hyse					Sei				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Øst-Finnmark	25.200	23.000	29.600	33.600	37.900	4.600	4.800	5.500	9.200	9.000	1.500	300	1.300	2.100	1.300
Vest-Finnmark	12.400	23.300	17.000	21.800	12.500	3.000	2.900	4.000	5.100	4.700	900	700	1.100	1.200	1.300
Troms	44.700	69.300	68.300	57.400	46.200	8.000	8.800	11.300	16.200	14.000	5.800	4.900	4.600	4.700	4.400
Vesterålen	4.700	4.800	1.700	9.300	8.500	500	1.200	100	1.100	900	200	300	10	2.300	3.000
Nordmøre	3.700	5.300	3.200	3.600	0	700	1.300	600	1.400	0	700	600	700	200	0

Troms: Utenlandske fartøy leverte 46.200 tonn torsk i Troms i 2017. Dette er 11.200 tonn mindre enn i 2016. Det ble levert 14.000 tonn hyse og 4.400 tonn sei, henholdsvis 2.200 og 300 tonn mindre enn i 2016.

Vesterålen: I Vesterålen leverte utenlandske fartøy 8.500 tonn torsk i 2017. Dette er 800 tonn mindre enn i 2016. Det ble levert 900 tonn hyse og 3.000 tonn sei, henholdsvis 200 tonn mindre og 700 tonn mer enn i 2016.

Nordmøre: På Nordmøre ble det ikke levert utenlandske fangster i 2017. I 2016 ble det der levert 3.600 tonn torsk, 1.400 tonn hyse og 200 tonn sei.

Reker: Det årlige rekekvantumet fra utenlandske fartøy har variert mellom 3.000 og 5.000 tonn i perioden 2007-2013. I 2014 endte det på 7.000 tonn. I 2015 ble det 16.000 tonn, i 2016 ble det 14.000 tonn og nå sist i 2017 ble det landet 10.000 tonn reker fra den utenlandske flåten.

Hoveddelen av de utenlandske leveransene kommer fra russiske trålere.

Omsetning av ombordfryst fisk landet ved nøytrale fryselagre

Fangstene omsettes gjennom NR Auksjon enten via kontrakt, egenovertakelse, leveringsforpliktelse eller via lagets auksjonssystemer. Det er frivillig for rederiene om de vil benytte seg av Råfisklagets web-baserte auksjonssystem. Auksjonen bidrar til økt konkurranse ved at flere kjøpere kan ta del i budgivingen. Slike auksjoner gir samtidig kjøperne anledning til å by kun på de fiskeslag og størrelser de har behov for. Dette bidrar til mer skreddersydde innkjøp, og gir bedre priser til flåten. Råfisklaget sørger for det praktiske rundt registrering, omsetning og oppgjør.

Størstedelen av den ombordfrysede fisken kommer fra trålere (75 %) og autolinefartøy (20 %). Fartøy som drifter med snurrevad, men også noen garnbåter, står for resten (5 %). Enkelte av kystfartøyene veksler mellom å levere

fersk eller levende fisk til ordinære kjøpere, og ombordfryst fisk til nøytrale fryselagre.

Fangstene losses ved et av de 14 godkjente nøytrale fryselagrene i Råfisklagets distrikt. De nøytrale fryselagrene har en viktig funksjon i distribusjonsskjeden mellom fartøy og kjøper. De sørger for korrekt veiing og fyller ut landingssedler, som igjen danner grunnlag for den videre omsetning av fangstene. Landingssedlene overføres elektronisk til Råfisklaget, som forestår omsetningen på vegne av rederiene.

I 2017 ble det omsatt totalt 217.000 tonn ombordfryst fisk fra norske fartøy, en oppgang på 6 % fra 205.000 tonn forrige år. Dette fordelte seg på 676 enkeltfangster, en oppgang fra 662 i 2016. Totalverdien av denne omsetningen endte på 3,5 milliarder kroner i 2017, en oppgang på 13 % fra 3,1 milliarder kroner året før. Økt kvantum, gode og stigende priser spesielt for torsk og hyse gjennom hele 2017, er forklaringer bak den positive verdiutviklingen.

2017 startet med små kvantum usolgt fisk på lager. Vi så deretter et jevnt lossemønster gjennom hele året. I de tre siste månedene av 2017 ble det omsatt ombordfryst fisk

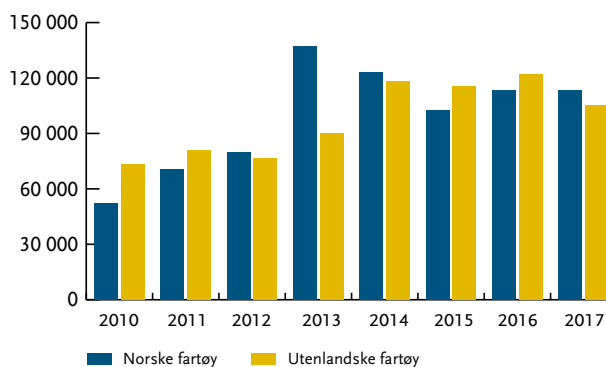

Diagram 7: Utviklingen i kvantum ombordfryst torsk landet ved nøytrale fryselagre fra norske og utenlandske fartøy 2010–2017 (tonn rund vekt)

Tabell 17: Gjennomsnittspriser på auksjon for trålfanget ombordfryst fisk i 2016 og 2017 og i de tre mest aktive månedene i året – oktober, november og desember 2016 og 2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	Gjennomsnittspriser på auksjon				Endring okt.-des. 2016-2017
	Hele 2016	Hele 2017	Okt.-des. 2016	Okt.-des. 2017	
Torsk over 6,0 kg	26,82	30,71	28,81	33,87	+ 5,06
Torsk 2,5-6,0 kg	26,44	30,11	28,60	32,41	+ 3,81
Torsk 1,0-2,5 kg	26,84	27,74	27,09	27,78	+ 0,69
Torsk under 1,0 kg	23,71	25,35	23,48	25,80	+ 2,32
Sei over 2,3 kg	15,73	15,36	14,94	16,15	+ 1,21
Sei 1,2-2,3 kg	15,61	13,19	14,97	13,33	- 1,64
Sei under 1,2 kg	13,38	8,11	11,93	7,98	- 3,95
Hyse over 8 hg	15,40	19,90	18,54	20,14	+ 1,60
Hyse under 8 hg	15,69	19,53	16,84	20,72	+ 3,88

fra norske fartøy for 1,13 milliarder kroner, altså hele 32 % av totalverdien for denne omsetningen i 2017.

Fangstene som omsettes via NR Auksjon tilbys kjøpere over hele landet. Totalt var det rundt 90 aktive kjøpere i 2017. Noen av de største kundene kjøpte for over 200 millioner kroner. Stor torsk går gjerne til den norske klippfiskindustrien. En stor del mellomtorsk, småtorsk og hyse går til filetproduksjon i Kina eller Øst-Europa. Det har vært en god omsetning av torsk og hyse gjennom hele året. I løpet av høsten 2017 gikk prisene opp for torsk og hyse sammenlignet med prisene året før, og stort sett all hyse og torsk ble solgt. Vi avsluttet 2017 med lite fisk på lager. For den fryste seien fortsetter prisfallet fra 2015 og 2016 til 2017. Utfordringer i klippfiskmarkedene for sei i Brasil fortsetter, og antas å være hovedårsaken til dette.

Vi gjør spesielt oppmerksom på at tallene i diagram 7 og tabell 18 kan bli justert fra en årsberetning til en annen. Dette kan skje fordi det blir foretatt registreringer (korreksjoner) med tilbakevirkende kraft når lagrede ombordfryste fangster i fiskers eie blir solgt til en kjøper.

I 2017 ble det i Råfisklagets distrikt innrapportert et kvantum på til sammen 629.000 tonn rund vekt fangst fra norske fiskefartøy, krill fra Sørishavet og alger (tare) fra norske farvann holdt utenom. Vel 229.000 tonn (36 %) av dette var ombordfryste fangster. Sammenstilles disse opplysningene med tabell 18, hvor det for 2017 framkommer 226.700 tonn i samlet kvantum for norske fangster

losset ved nøytrale fryselagre, førstehåndsomsatt gjennom Råfisklaget, ser vi at hele 99 % av de norske ombordfryste fangstene tok veien om nøytrale fryselagre i 2017. Tilsvarende beregning for 2016 viste også 99 %.

Kjøpere og aktivitet

De siste årene har det vært en stabilisering i aktivitet og tallet på aktører i Råfisklagets område. I perioden 2013-2017 har antallet årlige enkeltfangster (sluttsedler) vært henholdsvis 147.000, 158.000, 150.000, 161.000 og nå 157.000 i 2017. Antallet kjøpere, regnet ved årets slutt, har

Tabell 20: Antall registrerte og aktive kjøperanlegg, fordelt distriktvis pr. 31. desember 2013–2017

Distrikt	Kjøperanlegg				
	2013	2014	2015	2016	2017
Øst-Finnmark	13	14	18	21	19
Vest-Finnmark	13	16	15	15	21
Troms	34	35	35	33	31
Vesterålen	12	12	13	14	13
Lofoten/Salten	60	60	55	57	51
Helgeland	9	7	9	9	9
Nord-Trøndelag	6	9	10	11	11
Sør-Trøndelag	18	19	23	24	23
Nordmøre	14	13	16	16	16
Totalt	179	185	194	200	194

Tabell 18: Fordeling av førstehåndsomsatte fangster gjennom Norges Råfisklag, losset ved nøytrale fryselagre 2013–2017 (tonn rund vekt og tusen kroner)

År		Norske					Utenlandske				
		2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Fisk – tilvirket:	– kvantum	5.500	4.700	6.000	8.200	7.700	31.100	47.200	45.700	46.200	36.900
	– verdi	57.300	68.200	107.600	146.100	133.100	247.000	407.800	402.000	431.300	340.000
Fisk – utilvirket:	– kvantum	201.500	184.500	162.500	197.400	209.800	90.600	104.100	107.500	130.800	117.600
	– verdi	2.079.700	2.409.400	2.500.000	3.015.500	3.419.700	618.900	755.600	927.700	1.294.800	1.302.400
Skalldyr:	– kvantum	7.500	10.500	16.500	16.700	9.000	1.200	5.900	13.100	20.800	7.700
	– verdi	142.300	261.200	510.600	483.300	278.100	23.200	128.200	339.100	596.600	177.000
Kval:	– kvantum	75	123	120	135	174					
	– verdi	2.510	4.140	4.060	4.710	6.020					
Sum:	– kvantum	214.600	199.800	185.200	222.400	226.700	122.900	157.300	166.300	197.800	162.200
	– verdi	2.281.700	2.742.900	3.122.200	3.649.600	3.836.800	889.000	1.291.600	1.668.800	2.322.800	1.819.400

Vi gjør spesielt oppmerksom på at tallene i diagram 7 og tabell 18 kan bli justert fra en årsberetning til en annen. Dette kan skje fordi det blir foretatt registreringer (korreksjoner) med tilbakevirkende kraft når lagrede ombordfryste fangster i fiskers eie blir solgt til en kjøper.

Tabell 19: Andel av kjøpere fordelt etter omsetning 2013–2017

Mottatt kvantum rund vekt	Prosentandel av kjøpere					Prosentandel av omsetningsverdi				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
0-600 tonn	50	49	51	54	54	4	4	4	4	4
601-1.500 tonn	12	15	15	13	12	5	5	6	5	4
1.501-2.500 tonn	8	7	8	6	7	5	5	5	4	5
2.501-3.500 tonn	7	5	7	6	6	6	5	8	6	7
3.501-4.500 tonn	6	7	6	6	5	9	10	9	8	7
over 4.500 tonn	17	17	13	15	16	71	71	68	73	73

i samme periode vært henholdsvis 179, 185, 194, 200 og nå sist 194 i 2017. Antallet fartøy som har levert fangst i perioden har vært henholdsvis 4.859, 5.198, 5.338, 5.765 og nå sist en økning til 5.971 i 2017. Det er registreringer av fritidsfiskebåter som står for økning av fartøy.

Tidligere, over flere tiår, har det vært en negativ utvikling og betydelig nedgang i antall aktører knyttet til førstehåndsomsetning av villfanget fisk og skalldyr. Både på sjø- og landsiden er det gjort omstruktureringer. Det har blitt færre fiskere og fiskefartøy, men også færre kjøperanlegg/industribedrifter. Utviklingen de siste årene i antall bedrifter viser derimot utflating og stabilisering i Råfisklagets område. Det har imidlertid vært en vesentlig endring i fiskekjøpernes eierstruktur. Store konsern ledet an av laksenæringa har kjøpt seg inn i et økende antall kjøperanlegg.

Det er viktig for avviklingen av sesonger og fiskerier at det er likeverdige forhold og en sunn og god konkurranse mellom aktører både på sjø og land. Utviklingen i antall aktører, men også aktørenes samarbeid, avtaler og eierskap, er av stor betydning for gjennomføringen av omsetningen.

Av tabell 19 framgår det at 16 % av kjøperne (et 30-talls kjøpere) stod for 73 % av totalverdien på omsetningen i Råfisklagets distrikt i 2017. Nesten tilsvarende var det i 2016 med henholdsvis 15 % (da også et 30-talls kjøpere) og 73 % av totalverdien.

Når antallet kjøperanlegg med produksjon går så mye ned som det har gjort de siste tiårene, blir mottaksstasjoner et stadig viktigere supplement for å opprettholde omsetningen på kysten. Ved slike strukturelle endringer, er det av stor betydning at de statlige bevilgningene og rammene til føring av fangst opprettholdes, og at disse rammene eventuelt utvides i takt med økende behov.

I tillegg til foran nevnte kjøperanlegg var 57 mottaksstasjoner i aktivitet i Råfisklagets distrikt i 2017. Av disse tok 36 imot fisk og 21 var i aktivitet under taskekrabbefisket.

Sjømateksport fra Norge

Hovedtall

Norsk sjømateksport var i 2017 på 94,5 milliarder kroner, en økning på 3 % eller 3 milliarder kroner målt mot 2016. Det ble eksportert 2,6 millioner tonn sjømat, som er en økning på 180.000 tonn sammenlignet med 2016, viser tall fra Norges sjømatråd.

2017 var et svært godt år og det ble nok en gang satt rekord for norske fiskeres omsetning gjennom Norges Råfisklag. Norsk eksport av torskefisk, alle arter og alle produktformer, kom på 15 milliarder kroner i 2017, opp 1,1 milliarder kroner sammenlignet med 2016. Volummessig har torskefisk hatt en økning på 7 %. For torsk var det gjennomgående positiv prisutvikling på eksporterte kvanta også i 2017, med økning på 4 % på gjennomsnittsprisen for alle torskeprodukter. Tilsvarende for seien

var en reduksjon på 8 %, mens gjennomsnittsprisen på eksporten av alle hyseprodukter økte med 9 %.

I 2017 gikk torskeeksporten volummessig litt fram, fra 214.800 til 216.100 tonn, mens verdien økte med 5 % fra 8,7 til 9,1 milliarder kroner. Hyseeksporten økte kvantummessig med 3 % fra 72.800 tonn i 2016 til 74.700 tonn i 2017, mens verdien økte fra 1,5 til nær 1,7 milliarder kroner, det vil si 12 %. Eksporten av sei økte som følge av økt kvantum, opp med 15 % fra 72.600 i 2016 til 83.600 tonn i 2017, mens verdien økte med 6 % fra 1,8 til 1,9 milliarder kroner.

For torsken var det små endringer i produktmiksen. Klippfisk har tradisjonelt vært størst i verdi, så også i 2017 da denne kategorien i tillegg stod for den største verdiøkninga som følge av økte priser i løpet av året. Kvantummessig var det ingen endring, 38.150 tonn klippfisk torsk ble eksportert både i 2016 og 2017. I 2017 utgjorde klippfisken 27 % av hele torskeverdien på eksport. Eksporten av ferskpakket torsk og kvalitetsmerket skrei økte, først og fremst som følge av kvantumsøkning, og denne kategorien økte med det sin andel av totaleksporten. Eksporten av fryst sløyd torsk ble redusert 6 % i kvantum, men som følge av økte priser holdt verdien seg uendret. For tørrfisk av torsk var det imidlertid reduksjon i kvantum, fra 4.000 til 3.500 tonn, som til tross for økte priser også førte til redusert eksportverdi, fra 620 millioner kroner i 2016 til 570 millioner kroner i 2017. Økt kvantum fersk filet, fra 4.700 til 5.200 tonn, men til litt redusert gjennomsnittspris, ga marginal verdiendring. Også når det gjaldt eksporten av fryst torskefilet/-blokk var det små endringer.

Det økte seikvantommet eksportert kom først og fremst i kategoriene klippfisk og fryst. Kvantumet klippfisk sei økte fra 34.200 tonn eksportert i 2016 til 42.200 tonn i 2017, og verdien økte fra 1,1 til 1,3 milliarder kroner. Klippfisken styrket dermed sin posisjon og stod for en verdiandel av seieksporten på 68 % i 2017. Det var svak prisutvikling for den minste seistørrelsen som gikk ut som ryggbeinsei, mens den større flatseien bedret seg litt i pris utover høsten. Det var svak prisutvikling også for fersk og fryst sei, spesielt for små størrelser.

Om klippfisken står for 2/3 av seieksporten, står frystkategorien for tilsvarende andel når det gjelder norsk eksport av hyse. Her økte kvantommet med 8 % fra 48.500 tonn i 2016 til 52.200 tonn i 2017, mens prisvekst førte til at verdien økte med 29 % fra 0,9 til 1,1 milliarder kroner. Dette står for øvrig i stil med Råfisklagets hyseomsetning som dreide sterkt over mot økt frystandel i 2017. Etter fryst hyse fulgte fersk hyse som en god nummer to med et kvantum som økte fra 17.600 til 18.100 tonn over de to årene, og en jevn pris over året ga en marginal verdiøkning for den ferske hysa. Også for øvrige hyseprodukter, fersk og fryst filet, var det små forskjeller, og disse utgjorde bare 14 % av total eksportverdi for våre hyseprodukter.

Omsetning av viktige arter/produkter

Torsk (*Gadus morhua*)

Norge og Russland ble enige om en totalkvote for nordøstarktisk torsk på 911.000 tonn for 2017, inkludert 21.000 tonn russisk og 21.000 tonn norsk kysttorsk. Dette var 4.000 tonn mindre enn de to foregående årene. I forhold til 2014 innebar det en reduksjon på 103.000 tonn, og ytterligere 7.000 tonn hvis vi sammenligner med rekordkvota i 2013.

Den norske torskekvota nord for 62° N endte i 2017 til slutt på 414.107 tonn, etter korrigering av kvote avsatt til tredjeland, og korrigert for kvotefleks. Etter fratrekk for diverse avsetninger, ble kvota fordelt etter «trålstigen» med 33 % til trål og resterende 67 % til fartøy som fisker med konvensjonelle redskaper. Fordelingen av kvotene justert for kvotefleks ble 131.198 tonn til trål og 268.222 tonn til fiske med konvensjonelle redskaper.

Fiskeridirektoratets status for 2017 er at totalkvota ble tatt. Trål og konvensjonelle havfiskefartøy stod med restkvoter ved årets slutt på henholdsvis 2.300 og 1.300 tonn, mens det for kystflåten var store forskjeller i kvoteutnyttelsen. Verst kom åpen gruppe ut med et overfiske på 4.700 tonn på sin avsetning. Det endte også med overfiske av ferskfiskordningen, som ga tiltenkt effekt med god aktivitet utover høsten og da spesielt for Øst-Finnmark. For havfiskeflåten ble det for første gang siden ordningen med kvotefleks ble innført i 2015, åpnet for kvoteoverføring av gjenstående torskekvote på fartøynivå fra 2017 til 2018, innenfor 20 % av fartøyenes kvote. Dårlig torsketilgjengelighet for havflåtens høstfiske var foranledningen for kvoteoverføringen, og Fiskeridirektoratet koblet også ordningen mot behovet for å stimulere til økt hysefiske mot slutten av året.

Omsetning i torskefisket

Omsetningen av torsk gjennom Norges Råfisklag utgjorde 469.900 tonn i 2017 til førstehandsverdi 7.266 millioner kroner eksklusiv restråstoff, hvorav 105.100 tonn og 1.252 millioner kroner kom etter leveranser fra utenlandske fartøy. Omsetningen for norske båter var dermed 364.800 tonn til verdi 6.014 millioner kroner, som var opp fra 354.900 tonn og 5.437 millioner kroner året før. For 2017 innebærer dette at 88 % av den norske kvota av nordøstarktisk torsk ble omsatt gjennom Råfisklaget. Omsetningen av torsk fra utenlandske båter ble redusert fra 125.700 tonn og 1.351 millioner kroner i 2016.

Til sammenligning var 2014 året med høyest kvantum torsk omsatt fra norske fiskere gjennom Norges Råfisklag. 406.700 tonn ble da omsatt, til verdi 3,811 millioner kroner. Økt verdi fra 3,811 til 6,014 millioner kroner fra 2014 til 2017 i en periode med reduserte landinger, viser at verdiøkningen skyldes positiv prisutvikling i perioden.

Verdimessig utgjorde omsetningen av torsk 64 % av Råfisklagets totale omsetning i 2017, opp fra 59 % året

Foto: Joakim Nilsen.
Bilde mottatt via sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket

før, som over år er en mer normalandel. Torskeandelen for norske fiskere økte fra 60 % i 2016 til 63 % i 2017, og med ei verdiøkning på nær 580 millioner kroner stod torsken for mer enn den totale verdiøkninga som ble norske fiskere til del fra 2016 til 2017. Også hysa hadde verdiøkning, men for øvrige arter var det til dels betydelig nedgang i verdiregnskapet sammenlignet med 2016.

På vinteren i 2017 holdt prisen på den viktige størrelsen 2,5-6 kg et gjennomsnitt på kr 22,88 pr. kg. I løpet av vinteren gikk prisen ned fra en topp på 25,19 i januar til 22,20 i april. Dette i motsetning til året før da prisene holdt seg stabilt på kr 20,70-21,00 pr. kg gjennom hele vinterseongen. Gjennomsnittsprisen vinteren 2017 inneberer en prisøkning på godt over 100 % sammenlignet med det turbulente 2013. Verdiøkningen nevnt i avsnittet foran, som for torskeleveranser fra norske båter er fra 5.437 millioner kroner i 2016 til 6.014 millioner kroner i 2017 (11 %), skyldes dermed i det alt vesentlige økte priser. Den meget positive prisutviklingen for fersk og fryst torsk av størrelsen 2,5-6 kg framgår av diagram 8. Vi ser for øvrig av tabell 24 at vi de siste tre årene har hatt marginale forskjeller i gjennomsnittspriser betalt pr. vektklasse for

den ferske torsken, altså tilnærmet lik pris betalt for stor og små torsk.

God etterspørsel og priser langt over minstepris, innebar at det ikke var behov for Arbeidsutvalget i Norges Råfisklag å innføre omsetningsregulering av torskefisket i 2017.

Reduserte torskelandinger fra utenlandske båter skyldes først og fremst gjeninnføring av adgangen for EU-registrerte båter til å lande sine fangster i Norge for transitt til eget hjemmemarked, med virkning fra 1. september 2016. Reduksjonen fra 125.700 til 105.100 tonn og en verdireduksjon på 100 millioner kroner, fra 1.351 til 1.252 milliarder kroner, kom imidlertid også som en følge av reduserte landinger fra russiske båter. Landingene fra EU-fartøy omsatt gjennom Råfisklaget ble redusert fra 12.200 tonn torsk i 2016 til bare 200 tonn i 2017. For russiske fartøy var det en reduksjon i landingene fra 103.400 tonn til 94.400 tonn, mens verdien holdt seg uendret på 1.150 millioner kroner. Vel 50 russiske båter stod for leveransene i 2017, hovedsakelig trål, og alt var levert fryst. 15 av disse var fabrikktrålere med kombifangster av filet og sløyd fisk. Vel 20 % av torskekvantumet

fra de russiske båtene, omregnet til rundvekt, var filet. Med omtalte kvantum leverte russerne nær 25 % av sin torskekvote i Norges Råfisklags distrikt. I tillegg til de russiske båtene hadde vi trålleveranser med fryst torsk også fra 3 grønlandske, 3 islandske, 1 færøysk, 1 polsk og 2 båter registrert i Estland.

31 %, eller 114.300 tonn av totalt 364.800 tonn omsatt torsk fra norske båter var ombordfryst. 250.500 tonn var fersk torsk. Andelen fryst torsk ble redusert fra 32 % året før, og enda større blir reduksjonen om vi sammenligner med frystandelen i 2013 som var 36 %. Frystkvantumet var på samme nivå som året før, mens kvantumet levert fersk økte fra 240.800 tonn i 2016. Trål stod for det meste av landingene av fryst råstoff, med 83.000 tonn i 2017, ned fra 85.200 tonn året før. Denne flåtegruppen hadde i tillegg leveranser av nær 16.000 tonn fersk torsk, som var litt opp, fra 15.400 tonn året før. Andelen fersk torsk fra trålerne økte da til 16 %, fra en bunn på 15 % i 2016. I tillegg kom 25.100 tonn fryst torsk fra autolineflåten, litt opp fra året før da autolineflåtens frystkvantum av torsk endte på 24.000 tonn. 3.300 tonn fryst torsk var levert fra

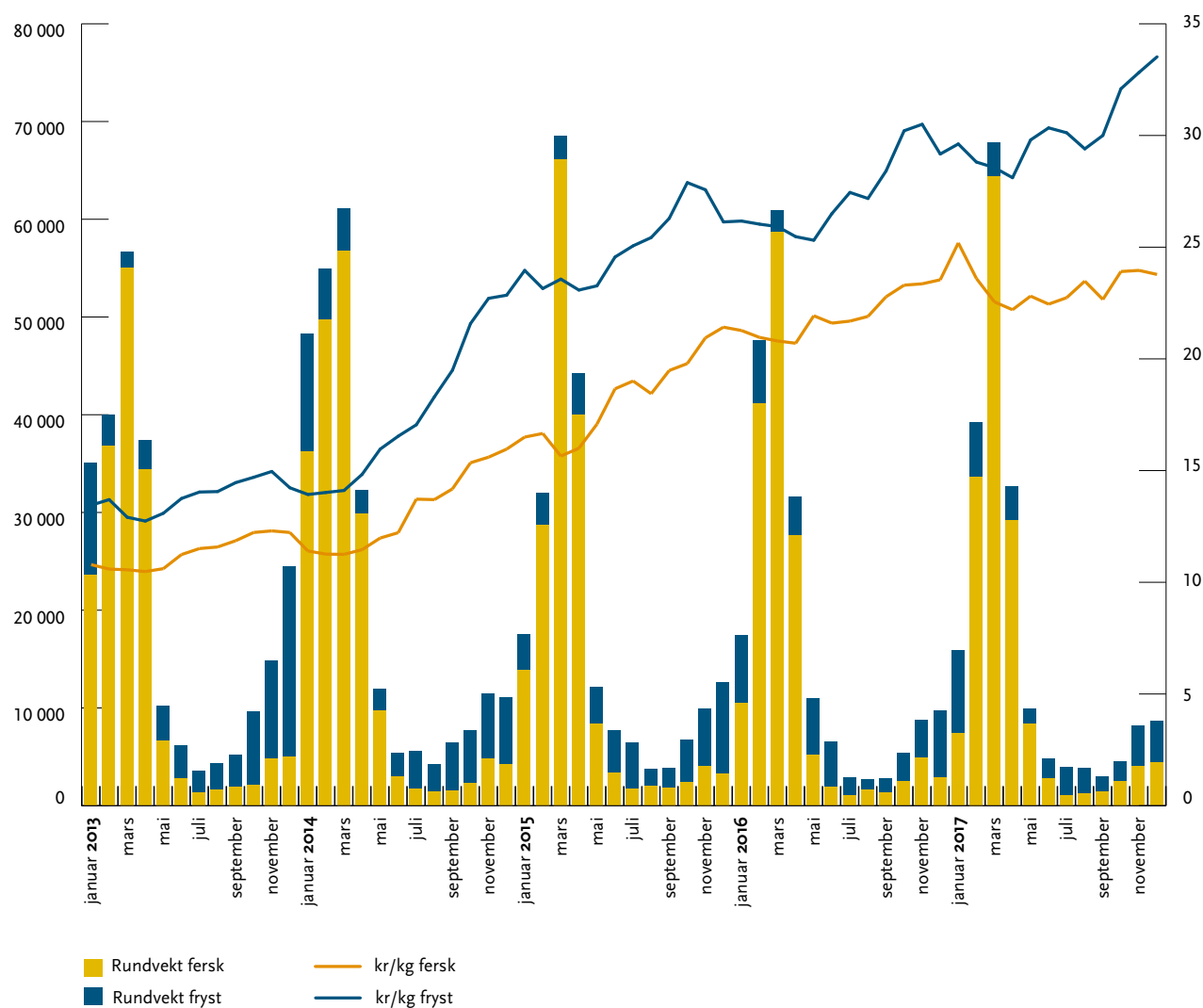

Diagram 8: Omsetning pr. måned og prisutvikling for fersk og fryst sløyd uten hode fra norske fartøyer størrelse 2,5–6,0 kg 2013–2017 (tonn rund vekt og kroner pr. kg)

Tabell 21: Omsetning av torsk fra norske fartøy, redskapsfordelt 2017 (tonn rund vekt, kroner pr. kg og millioner kroner)

	Kvantum			Gjennomsnittspriser (sløyd u/hode)		Verdi
	Fersk	Fryst	Sum	Fersk	Fryst	
Juksa	20.024		20.024	22,12	23,00	295
Line	24.990	239	25.230	23,42	29,15	395
Snurrevad	95.698	3.290	98.988	23,33	26,24	1.546
Garn	89.077	2.725	91.802	22,41	27,33	1.380
Autoline	4.663	25.076	29.739	23,52	31,06	592
Trål	15.957	82.970	98.928	23,00	28,17	1.803
Ruser	81		81	23,79		1
Annet	47		47	20,67		1
Sum	250.539	114.301	364.840	22,90	28,73	6.014

Tabell 22: Kvantums- og verdiutvikling for torsk 2008–2017 (tonn rund vekt og millioner kroner)

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvantum	256.487	273.390	313.957	362.410	377.983	482.149	532.494	471.652	480.592	469.941
Verdi	3.971	3.016	2.992	3.876	3.845	3.875	4.791	5.650	6.788	7.266

Tabell 23: Minsteprisutvikling for torsk vinter 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	25,00	22,50	16,25	17,50	17,25	13,25	14,00	16,00	17,00	20,25
Torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	22,00	19,00	13,25	14,50	14,50	10,50	11,25	13,50	16,50	20,00
Torsk 1,0-2,5 kg*	19,00	16,00	11,25	12,75	12,50	9,50	10,25	11,75	15,25	18,75

Tabell 24: Gjennomsnittlig oppnådde priser for fersk og ombordfryst torsk omregnet til sløyd uten hode fra norske fartøy 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fersk torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	26,93	21,37	16,36	18,01	17,69	13,41	14,32	17,32	20,97	23,01
Fersk torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	25,05	17,92	13,45	15,50	15,21	10,82	11,79	16,56	21,15	22,98
Fersk torsk 1,0-2,5 kg*	22,76	14,27	12,01	14,13	13,50	10,24	11,49	17,71	21,25	22,46
Ombordfryst torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	32,35	25,30	27,51	28,31	24,18	17,83	22,45	27,25	27,10	31,15
Ombordfryst torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	27,12	19,25	21,10	22,46	18,17	14,19	17,81	25,26	27,20	30,27
Ombordfryst torsk 1,0-2,5 kg*	23,97	15,38	17,13	18,84	15,86	14,92	18,90	25,58	27,15	27,78

* Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av vektgrensen for stor torsk til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en justering til 6,0 kg. Dynamiske minstepriser ble innført som en forsøksordning for torsk fra og med 3. oktober 2016. Disse dynamiske minsteprisene blir kalkulert og fastsatt hver 14. dag. For å komme fram til sammenlignbare minstepriser som kan sees opp mot minstepriser tidligere år, er det gjort en gjennomsnittsberegning av de gjeldende dynamiske minsteprisene for torsk gjeldende 16.-29.1.2017. Det må tas hensyn til alle disse merknadene ved sammenligning av priser mellom ulike år.

Tabell 25: Distriktsvis omsetning av torsk 2013–2017 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Øst-Finnmark	74,1	74,6	81,8	86,7	99,3	593,2	684,6	1.015,9	1.210,2	1.474,6
Vest-Finnmark	66,6	82,9	68,0	74,3	70,5	495,6	685,3	729,0	987,9	1.047,0
Troms	184,4	210,5	185,1	177,9	162,3	1.560,2	2.025,0	2.280,9	2.530,8	2.585,6
Vesterålen	75,6	78,2	59,1	73,3	69,8	619,5	704,7	776,2	1.087,0	1.121,0
Lofoten/Salten	72,4	76,2	70,1	60,5	65,0	539,5	603,3	764,8	869,1	993,1
Helgeland	2,4	2,1	1,7	1,7	1,4	16,9	16,1	15,9	19,1	17,6
Nord-Trøndelag	1,5	1,5	1,8	1,4	0,7	11,6	12,3	19,1	16,3	9,5
Sør-Trøndelag	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	1,6	1,9	2,1	2,9	2,8
Nordmøre	4,7	6,0	3,9	4,6	0,6	35,6	54,0	46,5	65,1	10,3
Sum	482,1	532,5	471,7	480,6	469,9	3.875,3	4.790,7	5.650,3	6.788,4	7.266,3

snurrevadbåter, opp fra 2.000 tonn året før, og videre var 2.700 tonn tatt med garn og 200 tonn med line. Det fryste kvantumet kom fra 37 trålere, 27 autolinebåter, 1 linebåt, 11 garn- og 13 snurrevadbåter. Totalt 17 trålere leverte fersk torsk, av dem var det 16 som leverte både fersk og fryst, det vil si at det var kun 1 ren ferskfisktråler blant totalt 37 trålere med leveranser i 2017.

Inkludert i tallene i tabell 21 for fersk torsk fra norske båter, er 500 tonn, omregnet rundvekt, omsatt som sjølprodusert tørrfisk, til en verdi av 9 millioner kroner.

Redskapsfordelingen av torsk levert fersk/fryst fra norske fartøy framgår av tabell 21.

Når det gjelder redskapsfordelingen av torskekvanter levert fersk av norske fartøy, representerte 2016 et historisk skille, i og med at snurrevad for første gang bidro med større kvantum enn garnflåten. Her har vi sett en gradvis endring år for år. De fire siste årene er garnfisket redusert fra 111.400 tonn i 2014, via 97.300 tonn i 2015, 85.700 tonn i 2016, og deretter med ei lita økning til 89.100 tonn i 2017. I perioden er totalt omsatt fersk torsk fra norske båter redusert fra en topp på 281.600 tonn i 2014 til 250.500 tonn i 2017. Det meste av kvantumsreduksjonen er dermed kommet på garn, nærmere bestemt 22.300 av totalt 31.100 tonn. Kvantumet levert av snurrevadflåten er de siste tre årene økt fra 86.200 tonn i 2015, til nesten 90.000 tonn i 2016 og 95.700 tonn i 2017. Line/autoline og juksa har flere år vært jevnstore med rundt 25.000 tonn hver, men i 2017 økte line/autoline til 29.600 tonn, mens juksakvantumet ble redusert til 20.000 tonn.

Tabell 21 viser at enda en milepæl ble nådd i 2017 for torskekvanter levert fra norske båter. Det var første år at torskekvanter tatt på snurrevad oversteg trålkvanter, også om vi ser landingene av fersk og fryst torsk under ett. Med tett innpå 98.900 tonn torsk tatt på snurrevad, ble trålkvanter slått med 60 tonn. Trålkvanter oppnådde imidlertid høyere førstehandsverdi, som følge av en mye større andel av den bedre betalte fryste torsken.

Før vi går nærmere inn på kystflåtens torskefiske, tar vi med noen ord om fryseflåtens fiske over året. Høstfisket for den havgående flåten har de tre siste årene vært preget

av dårligere torsketilgjengelighet på feltene langt nord i Barentshavet. Dette har ført til mer stress fram mot jul for å få tatt kvotene avsatt til trål og konvensjonelle havfiskefartøy. Dette har også ført til at vi har gått inn i nytt år med omsetning av betydelige kvanta tatt på forrige års kvote. Det var også tilfelle på starten av 2017, da omsetningen av fryst torsk fikk en flying start og lå jevnt på 3.000-4.000 tonn pr. uke fram til midten av februar. Etter det dabbet det av, som følge av at trålerne forflyttet seg til Nordsjøen og seifiske der, og autolinebåtene gikk også over på annet fiske. Etter påske varierte driftsmønsteret for trålerne, med mindre landinger av torsk. Rekefisket ble imidlertid i liten grad utnyttet som alternativ. Utover høsten ble fisket igjen konsentrert om torsken som da stod langt nord og spredt. Det gikk dermed tregt med å ta kvotene også utover høsten i 2017, både for trålerne og autolinebåtene. For første gang siden kvotefleks ble innført i 2015, ble det som en engangsordning lagt til rette for kvoteoverføring av torsk fra 2017 til 2018 på fartøynivå for den havgående flåten, innenfor 20 % av torskekvote pr. fartøy. Råfisklagets totale omsetning av fryst torsk fra norske båter nådde

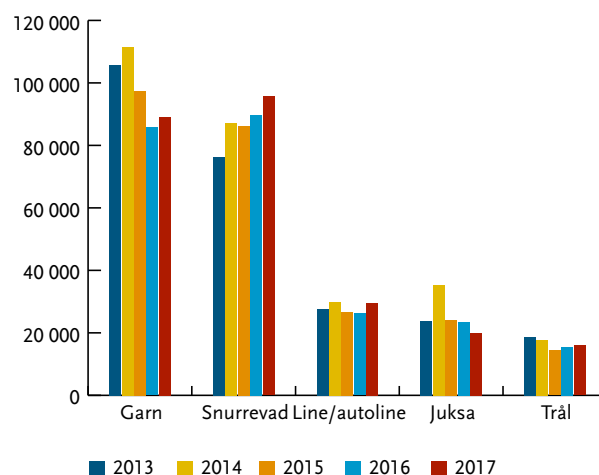

Diagram 9: Redskapsfordeling for fersk torsk fra norske fartøy 2013–2017 (tonn rund vekt)

Tabell 26: Landinger av Lofotskrei og øvrig torsk i kvantum og verdi 2008–2017 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

År	Lofotskrei		Torsk forøvrig		Sum all Lofotskrei/torsk		Herav torsk fra utenlandske fartøy	
	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi
2008	31	559	225	3.412	256	3.971	83	1.101
2009	35	442	238	2.574	273	3.016	71	721
2010	39	368	275	2.624	314	2.992	76	658
2011	48	535	314	3.341	362	3.876	86	801
2012	52	567	326	3.278	378	3.845	82	740
2013	62	471	420	3.405	482	3.876	91	659
2014	69	549	463	4.242	532	4.791	126	980
2015	65	714	406	4.936	472	5.650	120	1.121
2016	57	821	424	5.967	481	6.788	126	1.351
2017	62	958	408	6.308	470	7.266	105	1.252

114.300 tonn i 2017, fordelt på redskaper slik det framgår av tabell 21. Totalen var til forveksling lik 2016-tallet, men litt lavere kvantum fryst torsk tatt på trål i 2017 ble utjevnet av økt kvantum tatt på autoline og snurrevad. Verdien økte med 150 millioner kroner, fra 2.038 millioner kroner i 2016 til 2.189 millioner kroner i 2017, som følge av den positive prisutviklingen som vises i diagram 8. Av de 114.300 tonnene med fryst torsk omsatt fra norske båter i 2017, var 3.500 tonn omsatt som filet, omregnet rundvekt, til verdi 67 millioner kroner.

Torskekvantumet levert ferskt økte som tidligere nevnt fra 240.800 tonn i 2016 til 250.500 tonn i 2017. Av dette var 194.700 tonn levert de 4 første månedene av 2016, mot 195.600 tonn samme periode i 2017. Lofotfisket tok igjen mye av det tapte fra året før, og stod for det meste av økningen i fersktorskleveransene. Her ble kvantumet økt fra 56.800 tonn i 2016 til 62.100 tonn i 2017. Også i Øst-Finnmark var det fin økning i kvantum torsk levert fersk fra norske båter, opp fra 38.200 tonn til 45.100 tonn. Troms hadde den største reduksjonen, fra 50.500 til 46.100 tonn.

Innsiget av torsk var i 2017 normalt. Ukekvantumet fersk torsk tatt med konvensjonelle redskaper i 2017 holdt seg lavt gjennom hele januar som følge av mye urolig vær og et beskjedent torskeinnslag, men tok seg fint opp i uke 5 og 6. Ukekvantumet steg fra 3.000 tonn i uke 4

til 15.600 tonn i uke 6 for så å bli redusert igjen i uke 7 p.g.a. dårlig vær. Fra uke 8 til 10 tok kvantumet seg igjen kraftig opp og toppet seg i uke 10 med 27.930 tonn. Dette er for øvrig også største ukekvantum vi har hatt med fersk torsk i nyere tid, forrige rekord fra uke 12 i 2012 ble slått med 100 tonn. Uke 10 ble, i likhet med året før, stående som toppuka for hele året når det gjelder omsetningen av fersk torsk, noe tidligere enn det vi før har hatt som en slags mal med en topp i uke 12-13. De første ukene av året var det som vanlig garnfisket i Troms som dominerte, mens snurrevadbåtene kom inn med full styrke i februar,

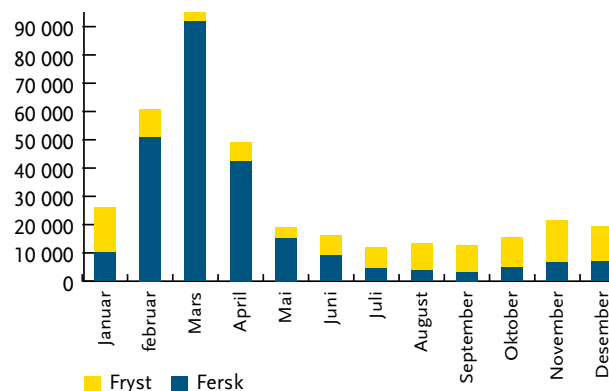

Diagram 11: Samlet omsetning av torsk pr. måned fra norske fartøy fordelt på fersk og fryst 2017 (tonn rund vekt)

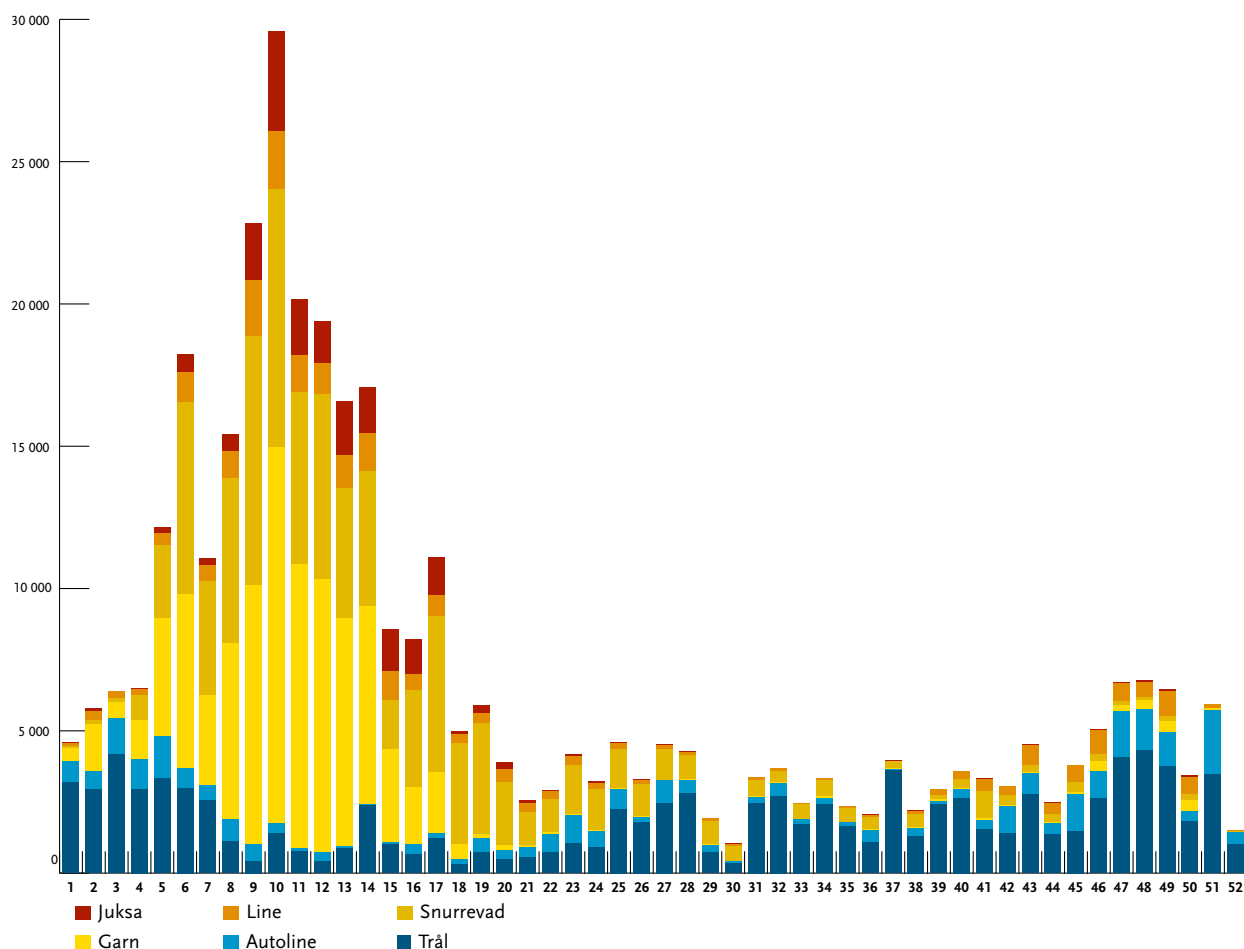

Diagram 10: Samlet og redskapsfordelt omsetning av fersk og ombordfryst torsk fra norske fartøy 2017 (tonn rund vekt)

og da gikk også det meste av aktiviteten over fra Troms til Vesterålen. De første leveransene av betydning i Lofoten kom i uke 6 og varte til ut uke 15, som var påskeuka. Etter påske holdt fisket seg lenger i 2017 enn tilsvarende for 2016, da fisket flyttet seg fra Lofoten til Finnmark. Eksempelvis utgjorde leveransene av fersk torsk i mai og juni 2017 24.500 tonn mot bare 15.100 tonn samme periode i 2016. Dette var også perioden med størst forskjell i torskekvantum mellom de to årene. 2. halvår var omsatt kvantum fersk torsk fra norske båter 29.800 tonn i 2017, mot 30.100 tonn samme periode i 2016. Begge årene bidro ferskfiskordninga til god aktivitet utover høsten.

Også i 2017 var leveringstilstand på ferskleveransene av torsk et viktig tema. De senere årene er en økende andel torsk innveid i rund tilstand og ført rund på sluttседdel, og fiskens kondisjon/mageinnhold har fått økt fokus under vintersesongen, der seddelføring av rund fisk naturlig nok får både økonomiske og kvotemessige konsekvenser. Utfordringen med å finne fram til lovlige måter å veie rund torsk på, som tar høyde for det økte mageinnholdet som ikke har noe med fiskens kjøttvekt å gjøre, står ennå uløst. Hovden-prosjektet som ble gjennomført under vintersesongen i 2016 og 2017 har gitt nyttig innsikt i konsekvensene for fangster som veies og seddelføres i rund tilstand, med forslag til tiltak som vil gi likt mål for ressursuttaket uavhengig av om torsken omsettes rund eller sløyd. Tallene for 2016 viser at av 250.500 tonn torsk levert fersk, hadde 145.600 tonn leveringstilstand sløyd uten hode, omregnet til rundvekt. Dette utgjør 59 %, som er opp fra 57 % året før, men ned fra 72 % hvis vi sammenligner med 2014. Dette er kvanta som er omsatt sløyd uten hode, men ofte ilandført rund og sløyd på land, der fisker har overlatt sløyejobben til kjøper med tilhørende avtale om eventuell fakturering for denne tjenesten. Videre var 81.800 tonn (33 %, samme som i 2016, men opp fra 30 % i 2015 og 20 % i 2014) omsatt som rund torsk, og

18.900 tonn (8 %) var omsatt i leveringstilstand sløyd med hode. 4.800 tonn (2 %) var omsatt som levendetorsk med kvotebonus.

Førstehåndsmarkedet for torsk ble godt hjulpet av at store kvanta ble sendt ut fersk, der etterspørselen holdt seg godt oppe gjennom hele året. Det var under vintersesongen mulig å hente ut merpris for kvalitetsmerket skrei i markedet, noe som kunne vært utnyttet enda bedre hvis tilgjengelighet og værforholdene hadde vært bedre tidlig på året. Men en fordel med den relativt rolige starten på året, var at prisene i ferskmarkedet holdt seg godt oppe, selv under toppsesongen. Prisene ble også holdt godt oppe av en langvarig streik i islandsk torskefiske, som strakk seg inn i de første ukene av året.

Fersk torsk fra kystflåten vintersesongen 2017 bestod av 22 % torsk over 6,0 kg og 69 % i størrelsesgruppen 2,5-6,0 kg. Sammenlignet med året før, var det litt større andel stortorsk (20 % i 2016), mens størrelsen 2,5-6,0 kg ble redusert fra 71 til 69 %. Som vanlig bestod garnflåten leveranser av gjennomgående større fisk, med et gjennomsnitt for vintersesongen 2017 på 24 % over 6,0 kg og 72 % av størrelsen 2,5-6,0 kg.

Når det gjelder minsteprisene for torsk, startet et nytt kapittel i Råfisklagets historie med innføringen av dynamiske minstepriser. Ordningen ble iverksatt 3. oktober 2016 og gjaldt i første omgang som en prøveordning ut 2016, men ble deretter videreført ut 2017 og er etter det videreført også i 2018. Den dynamiske minsteprisen har vært beregnet med 14 dagers varighet, og det gir derfor ingen mening på tradisjonelt vis å oppgi minsteprisen gjeldende for vintersesongen 2017. For basisstørrelsen 2,5-6 kg varierte minsteprisen gjennom vinteren mellom kr 20,25 pr. kg i perioden 13.2.-26.2.17 til en bunnotering på kr 18,50 pr. kg som kom mot slutten av april. Minsteprisen for de øvrige størrelsene ble holdt i fast avstand fra basisstørrelsen, slik at den for torsk over 6 kg lå 25

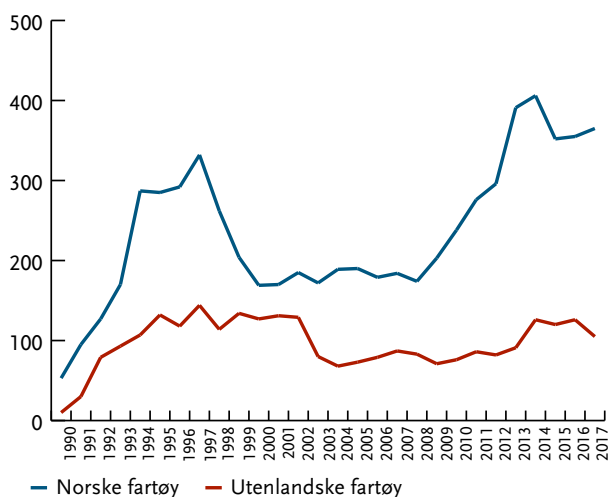

Diagram 12: Landinger av torsk fra norske og utenlandske fartøy 1990–2017 (tusen tonn rund vekt)

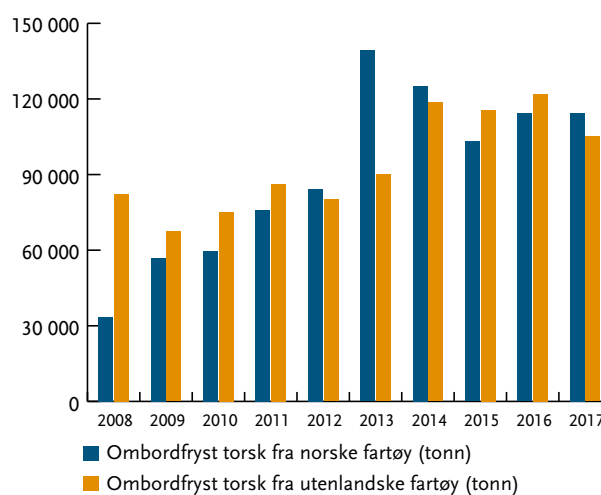

Diagram 13: Landinger av ombordfryst torsk fra norske og utenlandske fartøy 2008–2017 (tonn rund vekt)

øre pr. kg over, 1-2,5 kg var kr 1,25 pr. kg under, og torsk under 1 kg ligger kr 4 under, alt sammenlignet med basisstørrelsen 2,5-6 kg. Prisdifferansen mellom de to største størrelsene ble økt til 75 øre pr. kg mot slutten av året, med virkning fra 18.12.17.

Fisket i Vesterålen og Lofoten

Torskekvantumet levert i Vesterålen er stabilt, med 38.300 tonn i 2017, mot 39.000 tonn i 2016. Torskelandingene i Vesterålen er ekstremt sesongpreget, med bare 1.700-3.100 tonn torsk levert fersk i regionen utenom sesongen de to siste årene. 75 % av vinterkvantumet ble i 2017 levert i ukene 5-10. Totale landinger av fersk torsk i januar-april 2016 var 37.300 tonn, og tilsvarende i 2017 var 35.200 tonn, med tilhørende verdi på 530 millioner kroner i 2016 og 560 millioner kroner i 2017.

I og med at over 90 % av torskeleveransene i Vesterålen er gjort i løpet av de fire første månedene av året, konsentrerer vi oss om denne perioden i den videre beskrivelsen. Torskefisket kom ikke skikkelig i gang i Vesterålen før i begynnelsen av februar, da ukekvantumet gikk opp fra 570 tonn i uke 4 til 3.000 tonn i uke 5. Da kom både snurrevad og garn for alvor med i fisket, og totalen tok seg opp til 5.600 tonn i uke 6. Ukekvantumet ble igjen værhindret i uke 7 og 8, men nådde etter det en topp på 6.300 tonn i uke 9, deretter 5.900 tonn i uke 10 og så ned til rundt 2.300 tonn i uke 11 og 12. Totalen på 35.200 tonn var fordelt med 19.400 tonn tatt med snurrevad, 9.100 tonn med garn, 2.700 tonn med juksa, 3.600 tonn med line/autoline, mens 400 tonn var levert fersk fra trålere. Det var økt kvantum for snurrevad, og reduksjon for øvrige redskaper i forhold til vinteren 2016.

Det var økte landinger i Bø, fra 3.400 tonn vinteren 2016 til 3.900 tonn vinteren 2017. Kvantumet levert Andøy var omtrent uendret med 11.350 tonn, mens Hadsel og Øksnes hadde størst reduksjon. Hadsel fikk sitt kvantum redusert fra 2.000 til 700 tonn, og Øksnes fra 20.500 til 19.200 tonn. For Øksnes var det for øvrig ned fra 22.100 tonn i 2015, og fra hele 29.800 tonn i toppåret 2014. Likevel var Øksnes fremdeles den kommunen i Råfisklagets distrikt med størst mottak av fersk torsk også i 2017. Totalen for året havnet på 20.600 tonn, tett fulgt av Båtsfjord som hadde fin økning i sitt kvantum og denne gang bare var 80 tonn bak Øksnes.

Det tradisjonelle lofotfisket var sesongfiskeriet med størst reduksjon i landingene av fersk torsk fra 2015 til 2016. Men mye av det tapte ble tatt igjen i 2017. Kvantumet økte fra 56.800 tonn i 2016 til verdi 821 millioner kroner, til 62.100 tonn og 958 millioner kroner i 2017. Enkelte så for seg at førstehåndsverdien av skreien fra det tradisjonelle lofotfisket for første gang skulle passere 1 milliard kroner, men den gang ei. Her er skrei definert som torsk tatt med konvensjonelle redskaper og levert til kjøpere i lofotkommunene under vinterfisket. Tilsvarende

Vinner i konkurransen med tema «fiskere i utøvelse av fiske» på facebook.
Foto: Vibeke Myklebust

tall i 2015 viste 65.500 tonn skrei til en førstehåndsverdi på 714 millioner kroner. Det deltok 1.211 fartøy under lofotfisket i 2017, mot 1.510 i 2016.

14.200 tonn av totalen var omsatt til kjøpere på Røst, 6.700 tonn på Værøy, 7.200 tonn i Moskenes, 8.900 tonn i Flakstad, 11.000 tonn på Vestvågøy og 14.200 tonn i Vågan. Sammenlignet med året før var det kvantumsreduksjon for Røst, fra 14.900 tonn, uendret for Værøy, mens lenger inn i Lofoten var det fine økninger. Størst økning hadde Vågan som hadde 12.500 tonn i 2016.

Lofotfisket tok ikke skikkelig av før i siste halvdel av februar, ei uke før oppsvinget i 2016, men fra uke 6 og fram til toppen ble nådd i uke 10 var det gradvis opptrapping og kvantumet holdt seg høyt også i uke 11-13. Toppen i uke 10 ga et kvantum på 12.000 tonn levert kjøpere i Lofoten, fordelt med 7.000 tonn tatt med garn, 2.600 tonn med snurrevad, 1.200 tonn med juksa og 1.000 tonn med line. Lofotkvantumet har tradisjonelt bestått av mye garnfisk, så også i 2017. Sesongen sett under ett var redskapsfordelingen 36.000 tonn tatt med garn, videre fulgte snurrevad med 14.700 tonn, juksa med 5.600 tonn og line med 5.800 tonn.

Tabell 27: Kvantums- og verdiutvikling for torsk i Vesterålen og Lofoten/Salten 2008–2017 (tonn rund vekt og millioner kroner)

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvantum	67.775	86.405	96.252	109.554	125.795	148.076	154.347	129.140	133.855	134.794
Verdi	1.129	997	904	1.193	1.320	1.159	1.308	1.541	1.956	2.114

Tabell 28: Minsteprisutvikling for torsk vinter 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	25,00	22,50	16,25	17,50	17,25	13,25	14,00	16,00	17,00	20,25
Torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	22,00	19,00	13,25	14,50	14,50	10,50	11,25	13,50	16,50	20,00
Torsk 1,0-2,5 kg*	19,00	16,00	11,25	12,75	12,50	9,50	10,25	11,75	15,25	18,75

Tabell 29: Gjennomsnittlig oppnådde priser i perioden januar-april for fersk torsk sløyd uten hode i Vesterålen og Lofoten/Salten 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fersk torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	26,89	21,46	16,32	18,19	17,95	13,27	14,10	16,96	21,07	22,90
Fersk torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	25,45	17,80	13,39	15,77	15,61	10,69	11,40	16,38	21,39	23,07
Fersk torsk 1,0-2,5 kg*	23,37	14,54	11,97	14,31	13,62	9,91	10,52	17,08	21,76	23,35

* Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av vektgrensen for stor torsk til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en justering til 6,0 kg. Dynamiske minstepriser ble innført som en forsøksordning for torsk fra og med 3. oktober 2016. Disse dynamiske minsteprisene blir kalkulert og fastsatt hver 14. dag. For å komme fram til sammenlignbare minstepriser som kan sees opp mot minstepriser tidligere år, er det gjort en gjennomsnittsberegning av de gjeldende dynamiske minsteprisene for torsk gjeldende 16.-29.1.2017. Det må tas hensyn til alle disse merknadene ved sammenligning av priser mellom ulike år.

Tabell 30: Kvantum og verdi for torsk, hyse og sei i Vesterålen og Lofoten/Salten 2017 (tonn rund vekt og millioner kroner)

	Vesterålen		Lofoten/Salten		Totalt	
	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi
2017						
Torsk	69.813	1.121	64.981	993	134.794	2.114
Hyse	18.416	204	2.458	20	20.874	224
Sei	17.337	138	9.870	75	27.207	214
Totalt	105.566	1.463	77.310	1.089	182.875	2.552

Tabell 31: Antall deltagende fartøy i Lofotfisket etter redskapsgruppe i perioden 2008–2017

Redskap	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Garn	460	479	440	472	563	540	523	581	628	519
Line	147	148	143	123	113	107	115	131	145	141
Juksa	305	296	296	427	492	527	691	657	614	452
Snurrevad	85	77	66	70	71	80	91	91	122	96
Sum	997	1.000	945	1.092	1.239	1.254	1.420	1.461	1.510	1.211

Tabell 32: Kvantum torsk/Lofotskrei til hending i Lofoten og gjennomsnittlig oppnådd pris for torsk/Lofotskrei til denne anvendelse 2008–2017 (tonn rund vekt og kroner pr. kg)

Anvendelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hending	17.540	19.654	14.533	18.510	18.358	21.117	17.655	20.234	16.577	16.709
Gjennomsnittspris (sløyd uten hode)	25,81	17,87	13,39	16,10	16,00	10,92	11,47	15,92	21,59	22,91

Torskefisket i Troms

Leveransene av fersk torsk fra kystflåten ga et torskekvantum på 38.500 tonn i perioden januar-april, til verdi 617 millioner kroner. Tilsvarende fra året før var 40.700 tonn og 578 millioner kroner. Totalt for året ble det omsatt 42.900 tonn torsk fra kystflåten i 2017, ned fra 46.800 tonn året før. Leveransene i 2017 holdt seg lavt i hele januar, og bestod da nesten utelukkende av garnfisk. Så tok det seg opp til mellom 3.000 og 5.000 tonn pr. uke i ukene 5-10, med uke 9 som toppuke, med økende innslag av snurrevadfisk. Kvantumet ble redusert til 1.500-1.800 tonn pr. uke i uke 13 og 14, og videre til 1.100 tonn i påskeuka (uke 15), for så å øke igjen til 1.200-1.650 tonn pr. uke de to første ukene etter påske.

Troms har alltid vært et utpreget garnfylke, men garn dominansen har svekket seg de siste årene. Av de 38.500 tonnene fersk torsk som ble omsatt til kjøpere i Troms vinteren 2017, var 22.900 tonn tatt med garn, altså 59 %. Prosentandelen var riktignok litt opp sammenlignet med året før da garn stod for 23.100 av 40.700 tonn (57 %). Men over tid ser vi ei tydelig utvikling også i Troms med redusert garnandel. Om vi går tilbake til 2014 finner vi at 31.400 tonn av totalt 46.500 tonn vintertorsk var tatt med garn, noe som tilsvarende 68 %. Snurrevad har økt sin andel i perioden, fra 9.800 tonn i 2014, til 12.700 tonn i 2017. Andelen snurrevadtorsk levert i Troms har dermed økt fra 21 % i 2014 til 33 % i 2017. Line stod for vel 1.700 tonn i 2017, ned fra 3.500 tonn i 2014, mens juksa har svingt fra 1.700 tonn i 2014 og 2016, via 1.000 tonn i 2015 og endte i 2017 på 1.200 tonn. I tillegg til kvantaene fra kystflåten som inngår i tallene foran, har det vært levert fersk tråltorsk i Troms, som på vinteren 2017 utgjorde 1.700 tonn, ned fra 2.200 tonn året før.

Vinterkvantumet på 40.200 tonn torsk, inklusiv 1.700 tonn tråltorsk var kommunevis fordelt med 10.400 tonn levert i Tromsø, og deretter Lenvik med 8.100 tonn, Berg med 8.000 tonn, 6.500 tonn til kjøpere i Karlsøy, 3.000 tonn i Torsken, 2.800 tonn i Skjervøy og 1.200 tonn i Harstad. Lenvik hadde størst økning i sine leveranser, fra 6.400 tonn året før, og det var også litt opp for Skjervøy, mens det var reduksjon for de øvrige av kommunene i Troms.

Mot slutten av året, en måneds tid fra midten av november, har det over flere år pågått et fiske i Troms etter torsk som beiter på sild. Tidligere har dette foregått konsentrert i fjordene på yttersida av Kvaløya, men i 2016 og i 2017 fikk fisket en nordligere dreining med størst konsentrasjon av båter nord i Troms. Dette fisket foregikk på Kvænangen før jul i 2017, med stor deltakelse men variabelt fiske. Fisket fikk de to siste årene ikke det omfang som vi opplevde i 2012-2015. I 2016 var det levert 2.400 tonn kysttorsk i Troms i november og desember, og dette ble redusert til 1.400 tonn i 2017.

Vårtorskefisket i Finnmark

Etter å ha holdt et jevnt nivå på 38.200 til 40.300 tonn pr. år i 2014-2016, gjorde omsetningen av fersk torsk fra norske båter til kjøpere i Øst-Finnmark et byks oppover i 2017 og endte på 45.100 tonn til verdi 684 millioner kroner. Dette var opp fra 38.200 tonn og 553 millioner kroner året før. Også fisket i Øst-Finnmark har et sesongpreg, med en topp i ukene etter påske, men sesongtoppen er på langt nær så markant som i resten av Råfisklagets distrikt. I 2017 ble største månedskvantum landet i april da kvantumet fersk torsk nådde 7.800 tonn, og ferskfiskordningen bidro til at fisket utover høsten holdt seg godt oppe, med 4.200 tonn landet i Øst-Finnmark i november.

Av de 45.100 tonnene som ble levert i området i 2017, var 17.500 tonn tatt med snurrevad, 13.600 tonn med line/autoline, 7.600 tonn med trål, 5.500 tonn med garn og 1.000 tonn med juksa. Kvantumet tatt med line/autoline tok seg opp fra 10.400 tonn året før og fra 8.800 tonn i 2015, og det var også økning for øvrige redskaper. Snurrevadfisket nådde toppen i april og mai, med 3.800 tonn torsk i april og 4.300 tonn i mai, og med stort innslag av hyse i landingene. For line/autoline er fisket jevnere fordelt over året, og med jevnere fordeling mellom torsk og hyse. I 2017 tok linefisket seg godt opp utover høsten, med 2.000-2.900 tonn torsk pr. måned i oktober-desember, og lineflåten var i perioden hovedleverandør til kjøperne i området.

Fordelt pr. kommune i Øst-Finnmark, ble 20.600 tonn av den ferske torsken omsatt til kjøpere i Båtsfjord, opp fra 17.700 tonn året før. Båtsfjord var med det på nivå med Øksnes som største mottakerkommune av fersk torsk i 2017. Videre var 9.200 tonn levert i Berlevåg, 5.600 tonn i Gamvik, 4.600 tonn i Lebesby, 4.100 tonn i Vardø og mindre kvanta i de øvrige av kystkommunene i Øst-Finnmark. Dette representerte økte kvanta for samtlige av kommunene, unntatt Gamvik som fikk sitt kvantum redusert fra 6.300 tonn i 2016.

Til kjøpere i Vest-Finnmark ble det omsatt 53.600 tonn fersk torsk fra norske båter i 2017, til verdi 815 millioner kroner. Dette var opp fra 49.600 tonn og 701 millioner kroner året før. Sesongprofilen er langt mer markant i vest- enn i østfylket, og toppen i vest ble nådd i april med månedskvanta som økte jevnt fra 7.800 tonn i februar, til 12.100 tonn i mars og 14.400 tonn i april. Hele 45.500 tonn av totalen på 53.600 tonn var omsatt i halvår. Vel halvparten av totalen, nærmere bestemt 27.100 tonn, var tatt på snurrevad, som hadde sin beste periode fra februar til mai med månedskvanta fra 4.000 til 6.500 tonn. Etter snurrevaden fulgte garn med 10.500 tonn totalt for året, der fisket var begrenset til perioden februar-april. Videre var 8.600 tonn tatt på juksa, også det med en topp i mars og april med 3.600-3.700 tonn pr. måned. 4.000 tonn fersklevert torsk var tatt på line/autoline, og 3.300 tonn på trål.

Fordelingen på kommunene i Vest-Finnmark viser at Måsøy tapte noe av sin dominans, med en

kvantumsreduksjon fra 20.400 tonn i 2016 til 19.200 tonn i 2017. Det var også reduksjon for Hasvik, fra 15.000 til 14.000 tonn. For Nordkapp var det imidlertid fin økning, fra 8.100 til 11.100 tonn, og for Hammerfest økte leveransene av fersk torsk fra 5.800 tonn i 2016 til 7.900 tonn i 2017. Også i Loppa økte torskelandingene, fra bare 100 tonn i 2016 til 1.200 tonn i 2017 med oppstarten av to nye kjøpere i kommunen i løpet av perioden.

Levendelagring av torsk

Snurrevadfisket etter torsk for levendelagring økte kraftig i 2014-2016, hovedsakelig som følge av en attraktiv kvotebonus fra 2013 der båtene ved levering av levendetorsk innenfor retningslinjene bare avregnes med 50 % av egen kvote, og de øvrige 50 % tas av egen avsetning som de fire siste årene har utgjort 4.000 tonn. I 2017 ble imidlertid kvanta omsatt over ordningen noe redusert. Deltakelsen var også noe ned fra året før. I 2017 var det 22 påmeldte fartøy til dette fisket, hvorav 17 var aktive med leveranser til 15 kjøpere. Kvantumet seddelført torsk til levendelagring nådde 4.800 tonn i 2017 til verdi 85 millioner kroner, ned fra 5.800 tonn og 99 millioner kroner i 2016. 3 av båtene i 2017 hadde fangster fra 430 til 760 tonn.

Markedet for torsk

Norsk eksport av torskeprodukter økte fra 8.711 millioner kroner i 2016 til 9.109 millioner kroner i 2017, av et totalkvantum som økte marginalt fra 214.800 til 216.100 tonn. Klippfisk var viktigste produktkategori med 2.442 millioner kroner av et kvantum på 38.200 tonn. Deretter fulgte fryst sløyd torsk med 2.035 millioner kroner av et kvantum på 69.300 tonn, og i tur og orden kom fersk sløyd torsk til verdi 1.857 millioner kroner av et kvantum på 60.700 tonn inkludert 5.300 tonn kvalitetsmerket skrei, saltfisk torsk til verdi 1.007 millioner kroner av et kvantum på 21.800

tonn, 570 millioner kroner av 3.500 tonn tørrfisk, og øvrige kategorier utgjorde en eksportverdi på 1.195 millioner kroner av et kvantum på 22.600 tonn. I sistnevnte samlepost inngikk 10.700 tonn fryst filet og blokk til verdi 635 millioner kroner, og 5.200 tonn fersk filet der verdien var 395 millioner kroner.

Portugal figurerer fremdeles som viktigste markedsland for norsk torsk. I 2017 utgjorde eksporten til Portugal 44.000 tonn og en verdi som nærmet seg 2.366 millioner kroner (26 % av totalen på 9.109 millioner kroner). Halvparten av kvantumet var klippfisk til verdi 1.435 millioner kroner, og saltfisk torsk kom som en god nr to med 16.600 tonn til verdi 772 millioner kroner. Betydningen av Portugal som marked for norsk torsk er imponerende, men likevel fallende over tid. Et forhold som ikke framgår av eksportstatistikken, er hvor stor andel som konsumeres i enkeltland. Portugal har en stor reeksport av torsken de importerer fra Norge, blant annet til Brasil. Norges Sjømatråd har sett nærmere på hvor den norske torsken til slutt ender på middagsbordet, og undersøkelsen viser at Portugal også er størst når det gjelder konsum av norsk torsk med ca 105.000 tonn omregnet i rund, levende vekt i 2016. Storbritannia konsumerer en mye større andel enn det som framgår av den norske eksportstatistikken. Beregningen til Sjømatrådet viste at ca 65.000 tonn rundvekt norsk torsk ble konsumert i Storbritannia i 2016.

Det var gjennomgående positiv prisutvikling gjennom året for de viktigste torskene kategoriene. Den mest positive utviklingen hadde vi for klippfisken, med en økning av gjennomsnittspris over året fra kr 59,64 pr. kg i 2016 til 64,00 i 2017, jfr diagram 14. I løpet av 2017 økte eksportprisen på klippfisk av torsk fra ca kr 60,- pr. kg først på året til nær kr 70,- pr. kg i desember.

Utviklingen av eksporten av de forskjellige kategoriene torsk framgår av diagram 14.

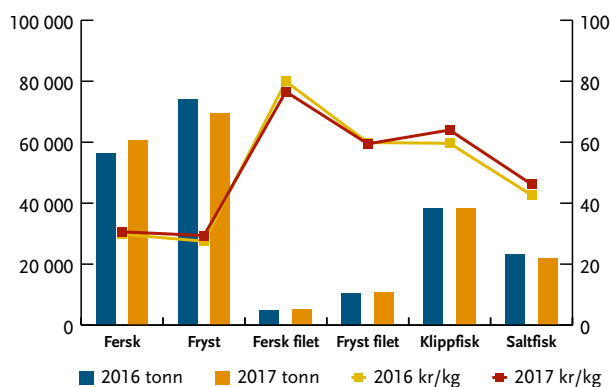

Diagram 14: Eksportutvikling hovedprodukter villfanget norsk torsk 2016–2017 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

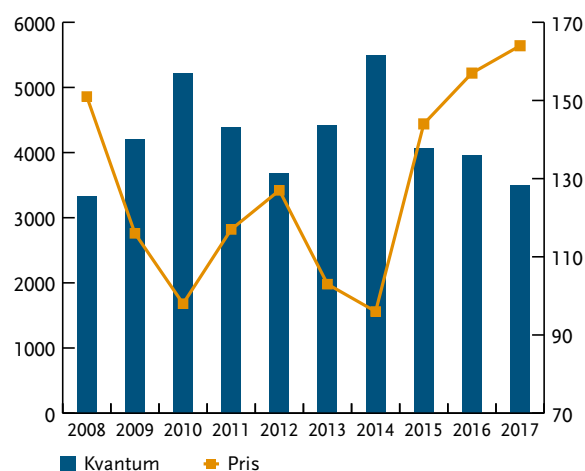

Diagram 15: Eksportutvikling tørrfisk torsk 2008–2017 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

Hyse (*Melanogrammus aeglefinus*)

Omsetningen av hyse gjennom Norges Råfisklag utgjorde 117.711 tonn i 2017, hvorav 28.611 tonn kom fra utenlandske fartøy. Førstehåndsverdien av hyse var 1,31 milliarder kroner, hvorav 193 millioner kroner utgjorde landinger fra utenlandske båter. Kvantumsmessig representerte totalen en nedgang på vel 1.000 tonn eller 0,9 % fra 2017, hvorav

norske fartøy hadde en økning på 3.275 tonn, fra 85.825 til 89.100 tonn, mens landingene fra utenlandske fartøy ble redusert fra 32.924 til 28.611 tonn. Til tross for en nedgang i kvantum økte totalverdien av hyseløstansene, grunnet prisøkning og økt andel fryst hyse, fra 1,1 milliarder kroner i 2016 til 1,31 milliarder kroner i 2017. I verdi utgjorde omsetningen av hyse 11,5 % av Råfisklagets totale

Tabell 33: Kvantums- og verdiutvikling for hyse 2008–2017 (tonn og millioner kroner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvantum	71.290	98.589	122.459	153.416	161.320	95.900	91.947	95.841	118.749	117.711
Verdi	554	687	889	1.133	1.194	893	1.033	977	1.109	1.313

Tabell 34: Minsteprisutvikling for hyse vinter 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hyse over 8 hg, snørefanget	12,75	10,50	10,50	10,75	10,75	10,50	11,00	12,00	12,75	12,25
Hyse over 8 hg	10,75	8,50	7,50	8,25	8,25	8,25	8,75	10,00	9,25	8,50

Tabell 35: Gjennomsnittlig oppnådde priser for fersk og ombordfryst hyse omregnet til sløyd uten hode fra norske fartøy 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fersk hyse over 8 hg	12,19	9,49	9,72	10,12	10,06	9,94	11,46	12,52	12,17	12,64
Fersk hyse under 8 hg	8,00	5,82	6,41	7,51	7,56	6,99	9,26	10,69	10,84	10,34
Ombordfryst hyse over 8 hg	14,08	12,08	13,21	13,61	13,14	20,19	24,70	19,52	17,14	21,09
Ombordfryst hyse under 8 hg	11,91	10,91	12,36	12,15	12,08	17,24	24,35	18,07	15,99	20,30

Tabell 36: Omsetning av hyse fra norske fartøy, redskapsfordelt 2017 (tonn rund vekt, kroner pr. kg og millioner kroner)

	Kvantum			Gjennomsnittspriser (sløyd u/hode)		Verdi
	Fersk	Fryst	Sum	Fersk	Fryst	
Juksa		40		40	13,41	0,4
Line	10.485		160	10.645	14,82	114
Snurrevad	15.777		2.176	17.953	9,83	136
Garn	1.325		6	1.331	9,34	9
Autoline	4.989		17.344	22.333	15,02	369
Trål	817		35.901	36.718	9,28	492
Sum	33.512		55.587	89.100	12,12	1.120

Tabell 37: Distriktsvis omsetning av hyse 2013–2017 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Øst-Finnmark	27,5	28,5	28,3	31,1	34,3	216,6	280,4	284,0	301,4	368,2
Vest-Finnmark	9,7	9,8	10,4	11,8	9,9	71,5	89,0	85,7	87,9	80,6
Troms	39,1	34,9	37,4	49,2	51,8	434,9	471,8	409,2	472,5	633,3
Vesterålen	11,7	11,5	14,4	18,9	18,4	115,9	131,2	153,9	181,2	203,9
Lofoten/Salten	5,5	4,9	3,4	5,5	2,5	38,7	42,3	28,6	43,9	20,1
Øvrige områder	2,3	2,3	2,0	2,3	0,9	15,7	18,4	15,6	21,8	7,0
Sum	95,9	91,9	95,9	118,8	117,7	893,3	1.033,1	977,0	1.108,8	1.313,1

Foto: Nils Dragenes. Bilde mottatt via sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket

omsetningsverdi i 2017, noe som er en økning fra 9,6 % i 2016.

For norske fiskere økte verdien av hyselandingene fra 884 millioner kroner i 2016 til 1,12 milliarder kroner i 2017. Omsetningen av hyse utgjorde 11,8 % av totalverdien for norske fiskere i 2017, mot 9,7 % året før.

Den norske kvota for nordøstarktisk hyse nord for 62° N gikk ned fra 132.883 tonn i 2016 til 128.335 tonn i 2017. Inkludert i kvota for 2017 er 10 % kvotefleks for ufisket kvote fra 2016 og ubenyttet tredjelandskvote for hyse. 3.301 tonn ubenyttet avsetning til tredjeland og 11.470 ufisket norsk kvote fra 2016 ble overført til 2017. I likhet med de siste to årene hadde kystflåten utfordringer med å fiske sine kvoter. Alle flåtegrupper fikk fra årets start kvoter med økt overregulering sammenlignet med 2016. Fiskeridirektoratet økte overreguleringen til de ulike fartøygruppene i kystflåten flere ganger, og til slutt fikk hele kystflåten fritt fiske etter hyse fra og med 15. mai. Det ble også overført hyse fra kystflåten til havfiskeflåten; konvensjonelle havfiskefartøy fikk tilslutt fritt fiske etter hyse fra 2. oktober. Trålflåten fikk to ganger refordelt fra kystflåten og hadde tilnærmet fritt fiske etter hyse på slutten av året. 82 % av den norske hyskvota ble omsatt gjennom Råfisklaget i 2017. Konvensjonelle havfiskefartøy og trålflåten fisket derfor begge utover sine respektive kvoter i 2017 grunnet overføring fra kystflåten, hhv 4.780 tonn og 4.453 tonn ekstra. Ved årets slutt stod det likevel ca 15.000 tonn ubenyttet kvote igjen, og 10.956 tonn av 2017-kvota blir dermed overført til 2018.

Redskapsfordelingen av hyse fra norske fartøy framgår

av tabell 36. Gjennomsnittspriser pr. redskap og tilstand framkommer også av samme tabell. Etter en prisnedgang for ombordfyst hyse i 2016, ble det en økning i 2017, og den fryste hysa ble gjennomsnittlig betalt med kr 20,91 pr. kg. Autoline oppnådde høyest gjennomsnittspris i 2017 med kr 25,47 pr. kg for den ombordfryste hysa. Til sammenligning ble den fryste hysa i 2016 gjennomsnittlig betalt med kr 16,99 pr. kg, og da hadde autoline en gjennomsnittspris på kr 21,80 pr. kg. Den ferske hysa har også hatt en liten prisøkning; gjennomsnittsprisen for fersk hyse gikk opp fra kr 11,67 pr. kg i 2016 til kr 12,12 pr. kg i 2017.

Etter noen år hvor andelen fersk hyse fra norske fartøy har vært større enn ombordfryst, snudde denne trenden i 2016 og andelen ombordfryst økte betydelig i 2017. 62 % av hysa omsatt gjennom Norges Råfisklag var ombordfryst, mot 52 % i 2016. Årsaken til dette er at kystflåten fisket en mindre andel av sin egen kvote og en del av deres kvote ble overført til havgående flåte, som i all hovedsak fryser hysa.

2017 ble et nytt år med store hyskvoter og tilnærmet fritt hysfiske for kystflåten. For ferske leveranser startet vinteren 2017 som tidligere år med landinger som hovedsakelig kom fra line og autoline. Snurrevadfisket tok seg opp fra uke 9, og i uke 10 ble det landet og omsatt 1.860 tonn fersk hyse tatt med snurrevad og totalt ble det omsatt 2.350 tonn hyse. Til sammenligning ble det i uke 9 i 2016 omsatt vel 3.600 tonn fersk hyse hvorav 3.300 tonn var tatt med snurrevad.

Det tradisjonelle fløylinefisket i Øst-Finnmark ble noe redusert igjen etter at det tok seg opp rundt 2011 og 2012,

med 550 tonn i uke 29 som den beste uka i 2017. Totalt ble det fisket 2.530 tonn hyse med line i Finnmark i hovedsøsonen fra juni-august i 2017, noe som er noe lavere enn 2016 hvor kvantumet var 3.100 tonn. Høyeste kvantum de siste årene hadde vi i 2011 med vel 6.000 tonn. Det var for øvrig i 2011 og 2012 at hysekvota var på sitt høyeste med norsk kvote opp mot 160.000 tonn.

Sommeren 2016 var et 20-talls snurrevadbåter ved Bjørnøya og fisket hyse. Sommerhysa som fiskes ved Bjørnøya må behandles varsomt og tåler lite før den får kvalitetsforringelser. Dette fisket ble kraftig redusert i 2017 og en fikk ikke de samme utfordringene med kvalitet som en hadde i 2016. Norges Råfisklag hadde ekstra fokus med kvalitetskontroll på landingene fra Bjørnøya i 2017, og kvaliteten på fisken fra Bjørnøya hevet seg betraktelig sammenlignet med 2016.

Ukekvantaene for fersk hyse i første halvår 2017 lå i gjennomsnitt på 760 tonn, med line (autoline og håndgnet) og snurrevad som viktigste redskap. Det var enkeltuker med 2.350 tonn fersk hyse, og februar og mars var månedene med størst kvantum, med henholdsvis 3.800 og 5.600 tonn. Andre halvår lå ukekvantaene på rundt 500 tonn, og linefanget hyse dominerte omsetningen utover høsten. For den ombordfrysede hysa var landingene mer spredt utover året med månedsomsetninger fra 3.150 tonn som lavest i juli, og med april som toppmåneden med 8.700 tonn.

Kvantumet ombordfrost hyse i Norges Råfisklag økte med vel 11.000 tonn i 2017 sammenlignet med 2016. Hele økningen i kvantum kom i første halvår. For ferske landinger gikk omsetningen ned med knappe 8.000 tonn. Snurrevadflåten hadde størst nedgang i landet kvantum med 7.200 tonn.

Markedet for hyse

I 2017 økte eksporten av hyseprodukter med 2,5 %, fra 72.824 tonn i 2016 til 74.675 tonn. Eksportverdien for hyseproduktene økte fra 1,5 milliarder kroner i 2016 til 1,68 milliarder kroner i 2017, noe som er en økning på

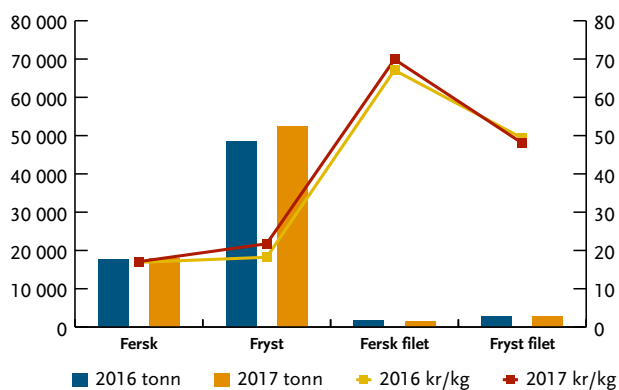

Diagram 16: Eksportutvikling hovedprodukter hyse 2016–2017 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

12 %. Gjennomsnittlig eksportpris gikk opp fra kr 20,65 pr. kg i 2016 til kr 22,53 pr. kg i 2017.

Variasjonene i hysemarkedet er styrt av variasjoner i kvoter og fisketakt. Ved høy fisketakt flommer ferskmarkedet over og prisene faller kraftig. Ved stor økning i kvota overføres deler av volumet til havfiskeflåten som fryser om bord, noe som forklarer variasjonene i sammensetningen mellom fersk og frost på eksport. I 2017 ble det overført mye hyse fra kystflåten til havfiskeflåten noe som også viser seg i eksportstatistikken med økt eksport av frost hyse.

Kvantumet fersk hyse hadde en liten økning på 2,5 % til 17.997 tonn med en prismessig økning på 0,2 kr til kr 17,09 pr. kg mellom 2016 og 2017. Fryst hyse fortsatte sin volummessige økning og hadde en oppgang på 8 % til 52.260 tonn og en prismessig økning på kr 3,50 pr. kg. Eksportkvantumet for frost hyse har dermed økt med 66 % på 2 år. For eksporten av de andre hovedproduktene er det relativt stabilt mellom årene.

Sei (*Pollachius virens*)

Omsetningen av sei gjennom Norges Råfisklag utgjorde 105.494 tonn i 2017, hvorav 9.915 tonn kom fra utenlandske fartøy. Førstehåndsverdien av sei var på 706 millioner kroner, hvorav 65 millioner kroner var fra landinger av utenlandske båter. Kvantumsmessig representerte totalen en økning på 5.042 tonn eller 5 % fra 2016, og økningen kom i sin helhet fra norske fartøy da utenlandske fartøy hadde en reduksjon på 500 tonn. Totalverdien av seileveransene gikk ned fra til 830 millioner kroner i 2016 til 706 millioner kroner i 2017, noe som er en reduksjon på 15 %. Nedgangen i verdi kommer til tross for økt kvantum omsatt sei da prisene for sei har hatt nedgang i 2017 sammenlignet med 2016. Tabell 40 viser utviklingen i gjennomsnittspriser for fersk og ombordfrost sei fra 2008 og fram til 2017.

Verdimessig utgjorde sei 6,2 % av Råfisklagets totale omsetningsverdi i 2017, som er en liten nedgang fra 2016 da de utgjorde 7,2 % av omsetningsverdien. For norske fiskere gikk verdien av seilandinger ned fra 759 millioner kroner i 2016 til 641 millioner kroner i 2017, og utgjorde med det 6,7 % av totalomsetningen for norske fiskere, som er ned fra 8,4 % i 2016.

Seien nord for 62° N forvaltes som en nasjonal ressurs. Seikvoten har økt de siste 4 årene og i 2017 var den norske kvoten på 135.145 tonn. Totalkvoten i 2017 ble fordelt etter vanlig mønster, med 38 % til fartøy som drifter med konvensjonelle redskaper, 37 % til trål og 25 % til not.

Tall fra Fiskeridirektoratet viser at totalfangsten av sei fra norske fartøy i 2017 var på 130.007 tonn, ca. 6.400 tonn høyere enn året før. Norske fartøy klarte dermed ikke å fiske seikvoten og ved årets slutt gjenstod 5.138 tonn som blir overført til 2018. For trål gjenstod det ved årets slutt 2.441 tonn av en gruppekvote på 49.668 tonn, mens det ble tatt 46.971 tonn sei med konvensjonelle redskaper av en gruppekvote på 51.281 tonn. Totalt for året ble det

landet vel 32.826 tonn sei tatt med not, hvor gruppekvota var på 31.814 tonn. 77 % av den norske seikvota ble omsatt gjennom Råfisklaget i 2017.

Kvanta omsatt fra norske fartøy gjennom Norges Råfisklag framgår av tabell 41. Dette er naturlig nok i all hovedsak sei tatt nord for 62° N. Av totalt 95.579 tonn var ca. 2.040 tonn tatt sør for 62-graden.

Det framgår også av tabell 41 at det meste av seien fra norske båter tradisjonelt fiskes med redskapene not, trål og garn. De siste årene har mange snurrevadbåter også fisket mye sei, og denne redskapsgruppen fisket 20.260 tonn i 2017 mot bare 6.450 tonn tilbake i 2013. Det er flere årsaker til denne kraftige økningen, men ferskfiskordningen og muligheten til å fiske seinotkvoten med snurrevad, samt god tilgjengelighet i perioder er hovedårsakene.

Notfisket ble gjennomført uten behov for dirigering/regulering fra Råfisklagets side. Fisket strakte seg over en lang periode, men hovedtyngden av fisket forgikk i mai og juni. Årets fiske ble preget av den vanskelige markeds-situasjonen for ryggbeinsei som medførte en roligere fisketakt og lavere pris enn en har hatt foregående år. Den

første fangsten i 2017 ble levert på Senja i januar. Ser en bort fra denne enkeltfangsten startet seinotfisket med første fangst på Nordmøre 2. april. I april ble det landet kun 500 tonn notsei i Råfisklagets distrikt, mot 4.000 tonn i april i 2016, hvor det aller meste var på Nordmøre. Uke 24 var uka med høyest kvantum i notfisket med 2.800 tonn fisket av 16 fartøy. Den uka ble 1.765 tonn levert til kjøpere i Vest-Finnmark, 870 tonn i Troms og de resterende 170 tonnene ble levert i Sør-Trøndelag og på Nordmøre. Toppkvantumet på en måned kom i juni med 9.200 tonn, hvorav 6.300 tonn ble levert i Vest-Finnmark, 2.300 tonn i Troms, 300 tonn på Nordmøre, 230 tonn i Sør-Trøndelag, 70 tonn i Nord-Trøndelag og 50 tonn i Lofoten, og ved utgangen av juni var 16.400 tonn notsei omsatt i Råfisklaget. Totalt 28.759 tonn notsei ble omsatt gjennom Norges Råfisklag i 2017 mot 25.170 tonn året før. Av 2017-kvantumet ble 18.500 tonn omsatt til kjøpere i Vest-Finnmark, 7.200 tonn i Troms, 2.745 tonn i området Helgeland-Nordmøre, 220 tonn i Lofoten og 80 tonn i Øst-Finnmark. For fisket i området Helgeland-Nordmøre ble det igjen en nedgang fra året før og fortsettelse på

Tabell 38: Kvantums- og verdiutvikling for sei 2008–2017 (tonn rund vekt og millioner kroner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvantum	101.494	82.576	116.480	88.602	96.061	82.336	80.149	80.973	100.452	105.494
Verdi	483	394	662	585	635	472	556	691	830	706

Tabell 39: Minsteprisutvikling for sei vinter 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Over 2,3 kg	7,50	7,00	7,50	9,50	10,00	9,25	9,00	10,00	10,50	9,75*
1,2 – 2,3 kg	5,50	5,40	5,75	7,25	8,00	8,00	7,50	9,00	9,50	8,75*

* Minstepriser januar 2017 fram til det ble innført dynamiske minstepriser for sei fra og med 30. januar 2017.

Tabell 40: Gjennomsnittlig oppnådde priser for fersk og ombordfryst sei omregnet til sløyd uten hode fra norske fartøy 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Fersk sei over 2,3 kg	7,41	7,24	8,62	10,06	10,29	8,93	9,69	11,32	11,40	10,25
Fersk sei 1,2-2,3 kg	6,07	6,22	7,28	8,40	8,54	7,57	8,87	10,75	10,70	9,28
Ombordfryst sei over 2,3 kg	9,81	10,69	13,57	14,37	13,81	11,42	14,59	16,11	15,81	15,11
Ombordfryst sei 1,2-2,3 kg	8,91	10,15	12,63	13,70	13,02	11,49	14,59	15,94	15,79	13,14

Tabell 41: Omsetning av sei fra norske fartøy, redskapsfordelt 2017 (tonn rund vekt, kroner pr. kg og millioner kroner)

	Kvantum			Gjennomsnittspriser (sløyd u/hode)		Verdi
	Fersk	Fryst	Sum	Fersk	Fryst	
Juksa	4.507		4.507	9,60		32
Line	1.313		1.313	9,86		10
Snurrevad	19.750	509	20.260	9,04	10,14	136
Garn	14.388	756	15.143	10,21	13,91	117
Autoline	234	53	287	9,58	13,46	2
Trål	882	24.429	25.311	8,93	12,07	224
Not	28.751	9	28.759	5,65	5,32	120
Sum	69.823	25.756	95.579	7,94	12,09	641

trenden med lavere notseiomsetning i området, mens Vest-Finnmark og Troms hadde en økning på henholdsvis 2.500 og 2.900 tonn, sammenlignet med 2016. Av totalen ble 26.000 tonn omsatt rundt, 2.500 tonn ble omsatt sløyd med hode, 180 tonn levende og 20 tonn sløyd uten hode. Kvantumet sei levert med hode var noe lavere enn året før. Denne andelen av notseien ble sendt ut fersk for å avlaste ryggseimarkedet.

Deltakelsen i seinotfisket har avtatt de siste årene, fra 88 fartøy i 2015, til 65 i 2016 og 59 i 2017. Ser en på fartøyenes størrelse, så var det 9 fartøy under 13 meter, 5 mellom 13 og 21 meter og 45 over 21 meter. Nedgangen i antall fartøy kom i de største gruppene, men hvor gruppen mellom 13 og 21 meter gikk ned fra 9 i 2016 til 5 i 2017. Gjennomsnittstørrelsen på en seinotfangst var i 2017 på 71 tonn, noe som er en økning med 17 tonn fra 2016. Prisen på notsei gikk ned sammenlignet med 2016 og gjennomsnittet for rundsei var kr 4,11 pr. kg sesongen sett under ett, mot kr 6,05 pr. kg året før.

Omsetningen av sei fisket med trål i Råfisklagets distrikt holdt seg stabil. 25.311 tonn trålsei ble omsatt gjennom Norges Råfisklag i 2017 mot 25.626 tonn i 2016. 7.940 tonn sei ble omsatt i første halvår, mens 17.300 tonn ble omsatt i andre halvår, sesongmessig er dette veldig likt sammenlignet med 2016. Prismessig var det en nedgang på tre kroner til kr 12,07 pr. kg sammenlignet med 2016 for ombordfrost trålsei.

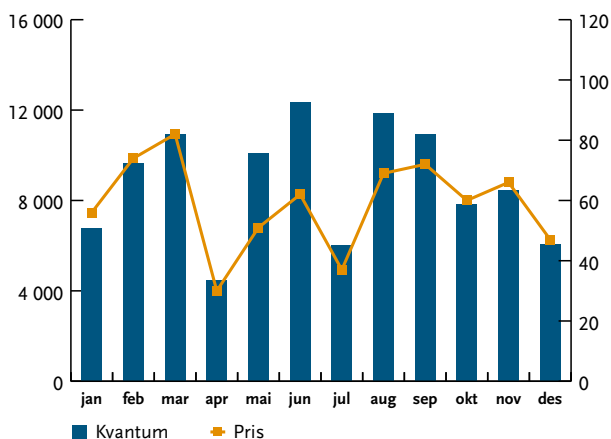

Diagram 17: Omsetning av sei i kvantum og verdi, månedsfordelt 2017 (tonn rund vekt og millioner kroner)

Markedet for sei

Verdien av seieksporten økte med 5,6 %, fra 1,8 milliarder kroner i 2016 til 1,9 milliarder kroner i 2017. Kvantumsmessig hadde eksporten en økning på 15 % til vel 83.600 tonn, ifølge statistikk fra Norges Sjømatråd.

Klippfisk utgjør 68 % av seimarkedet verdimessig i 2017, opp fra 63 % i 2016 og tok tilbake tapte andeler fra blant annet fersk sei, som for 2017 gikk ned til 10,8 % av eksportverdien.

I 2017 ble det eksportert vel 42.200 tonn klippfisk, en økning på vel 23 % fra året før. Verdien økte med knappe 14 % til 1,3 milliarder kroner mot 1,14 milliarder kroner året før. Gjennomsnittsprisen på klippfisk sei gikk ned med 8 % til kr 30,70 pr. kg i 2017. Vårt største marked for stor sei, Brasil, økte igjen etter flere år med nedgang. 11.824 tonn ble eksportert til Brasil, som er en økning på 48,2% fra 2016. Gjennomsnittsprisen gikk ned fra kr 34,58 pr. kg i 2016 til 33,83 i 2017.

Frost sei, det nest største seiproduktet, hadde en volummessig økning med 13 % til 21 440 tonn. Den gikk likevel verdimessig ned med 18 %, til en verdi av vel 250 millioner kroner i 2017. Prisen på frost sei gikk tilbake med hele 27 % til kr 11,82 pr. kg.

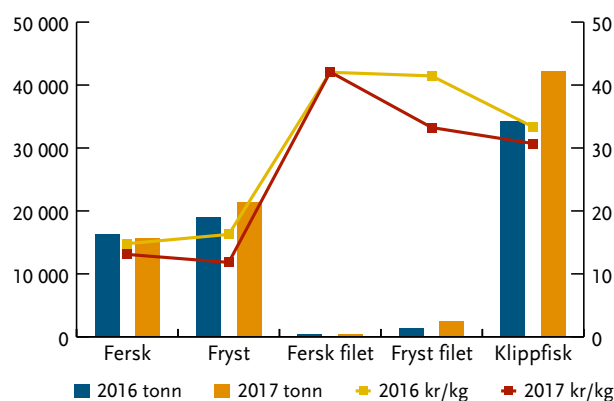

Diagram 18: Eksportutvikling hovedprodukter sei 2016-2017 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

Tabell 42: Distriktsvis omsetning av sei i kvantum og verdi 2013-2017 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Øst-Finnmark	4,5	4,7	8,0	11,8	11,0	25,5	31,6	65,1	97,4	75,8
Vest-Finnmark	22,0	19,6	16,8	24,1	27,9	100,0	115,2	139,8	164,0	139,9
Troms	28,3	27,6	27,6	30,2	33,1	177,1	217,4	245,7	266,4	236,9
Vesterålen	8,7	8,7	9,0	16,0	17,3	62,8	71,9	87,6	151,6	138,2
Lofoten/Salten	7,5	8,8	9,6	11,6	9,9	48,9	60,7	82,1	101,7	75,3
Øvrige områder	11,2	10,9	10,0	6,6	6,2	58,0	59,6	70,4	49,3	39,8
Sum	82,3	80,1	81,0	100,5	105,5	472,3	556,4	690,6	830,4	705,9

Reker (*Pandalus borealis*)

Det ble omsatt 16.720 tonn reker i Norges Råfisklags distrikt i 2017, inkludert 9.536 tonn fra utenlandske fartøy. Dette er en nedgang på 8.590 tonn fra 25.310 tonn i 2016. Verdien gikk ned fra 713 millioner i 2016 til 436 millioner kroner i 2017.

Hovedsesongen var perioden fra april til august, hvor det av norske rekefartøy ble landet 4.624 tonn. Prisen på frysede industrireker var fra kr 19,50 til kr 25,00 pr kg.

For norske fartøy var gjennomsnittsprisen på frysede rå reker til pilling kr 22,86 pr. kg i 2017, mot kr 25,63 pr. kg året før. Det vil si en prisnedgang på kr 2,77 pr. kg eller 11 %. Kvantumet gikk ned fra 9.579 tonn i 2016 til 5.605 tonn i 2017.

For ferske kokte skallreker til konsum økte gjennomsnittsprisen fra kr 73,29 pr. kg i 2016 til kr 79,45 pr. kg i

2017, det vil si en prisoppgang på kr 6,16 eller 8 %. Kvantumet gikk ned fra 502 tonn i 2016 til 482 tonn i 2017.

Det var 76 ulike fartøy, fordelt på 15 frysetrålere og 61 ferskrekefartøy som landet reker i 2017. Dette var en nedgang på 8 frysetrålere fra 2016.

I Råfisklagets distrikt økte kvantumet av ferske rå reker til pilling fra 164 tonn i 2016 til 194 tonn i 2017. Kvantumet av ferske kokte reker til industriell handpilling gikk ned fra 77 tonn i 2016 til 61 tonn i 2017.

Norges Råfisklags arbeidsutvalg vedtok i 2017 følgende minstepriser for kokte reker til konsum fordelt på perioder; 22.05.-04.06. - f.o.m 14.08. kr 67,00 pr. kg og 05.06.-13.08. kr 75,00 pr. kg

Tabell 43: Deltakelse i rekefisket av norske fartøy fordelt etter fartøyets registreringssted 2013–2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Finnmark	11	17			13
Troms	35	38	42	29	28
Nordland	24	31	30	30	21
Trøndelag	5	4	3	4	3
Møre	7	13	13	11	9
Øvrig	1	1	5	3	2
I alt	83	104	106	93	76

Tabell 44: Norske og utenlandske landinger av reker fordelt på fangstfelt i 2016 og 2017 (tonn)

	2016		2017	
	Norske	Utenlandske	Norske	Utenlandske
Kyst	847		920	
Barentshavet	248	982	169	694
Hopen	9.136	9.564	2.650	5.286
Hopen	1.576	2.923	3.445	3.373
Svalbard		34		183
Totalt	11.807	13.503	7.184	9.536

Tabell 45: Norsk eksport av reker. Gjennomsnittlig produsentpris/eksportverdi pr. kg 2008–2017 (kroner) (Kilde: NR/SSB/Norges sjømatråd)

Produkt/market	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pris råreker til pilling	11,96	12,96	13,39	16,58	16,76	17,22	21,56	34,80	25,81	22,88
Frysede pillede reker	43,89	45,50	44,06	49,27	57,67	60,60	65,43	102,37	92,12	77,85
Pillede reker i lake	61,32	63,57	64,42	68,18	77,72	80,25	77,74	101,10	127,79	123,01
Frysede kokte reker m/skall/Norden	31,55	26,73	40,40	42,54	35,46	43,27	43,54	53,01	64,59	48,87
Ferske kokte reker m/skall/Sverige	50,33	54,91	72,13	88,77	95,01	99,18	88,95	83,96	85,18	98,84

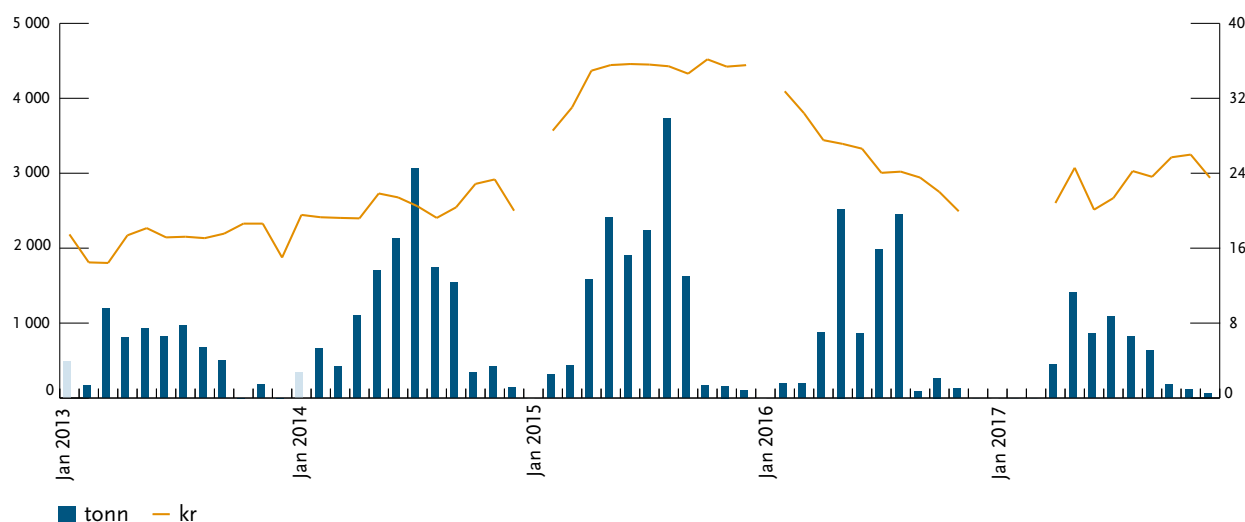

Diagram 19: Fryste reker til pilling pr. måned. Kvantum og gjennomsnittspriser (oppnådd av norske fartøy) 2013–2017 (tonn og kroner pr. kg)

Foto: Fredrik Wilhelmsen Hansen.
Bilde mottatt via sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket

Markedet for reker

Prisutviklingen for fryste pillede reker i 2017 var preget av en konsolideringsfase etter det sterke prisfallet året før. Ved inngangen av året var det trolig fortsatt en ugunstig beholdning av ferdigvarer og svake resultateter fra året før hos kjøperne som hindret en mer positiv utvikling. Mot slutten av året var det dog en tydelig fastere pristendens i hovedmarkedene som resultat av et betydelig fall i den globale tilførselen av kaldtvannsreker. For de ferske kokte skallrekene fra kystflåten har det vært god etterspørsel og fast prisutvikling gjennom hele sesongen, både pga. dårlig fiske i flere av fjordene i nord og pga. reduserte kvoter i Nordsjøen og Skagerak som ga et rekordhøyt prisnivå i markedet i Sør-Norge.

Gjennom Informasjonsutvalget for reker er det blitt brukt kr 0,7 millioner til markedstiltak i 2017. Dette er aktiviteter som primært er rettet mot kompetanseoppbygging og servicetjenester til fangstledd, eksportører og fiskesalgslagene. Informasjonsutvalget for reker har også tatt en aktiv rolle i det globale samarbeidet for å fremme kaldtvannsreker gjennom International Coldwater Prawn Forum som også omfatter et direkte samarbeid

med rekefiskernes organisasjoner i alle de viktigste produsentlandene.

Hovedaktivitetene har vært som følger:

- Oppfølging og vedlikehold av sertifikater og miljødokumentasjon av rekefiskeriene samt veiledning og koordinering for fiskebåter og pilleindustri.
- Markedsovervåkning og rapportering til rekefiskere, fiskesalgslag, faglag, finansinstitusjoner og markedsaktører.
- PR-aktivitet og mediekontakt vedrørende fangst, produksjon og markedsforhold.
- Planlegging og gjennomføring av rekeseminarer og produktpresentasjoner sammen med fiskere, produsenter, eksportører, Sjømatrådet og ICWPF.
- Kontakt og samarbeid med fiskerorganisasjoner i andre produsentland rundt Nord-Atlanteren om markedsovervåkning, dokumentasjon og rapportering.

Informasjonsutvalget hadde egen stand under Matstreifmessa i september i Oslo. Her ble det delt ut 3000 smaksprøver og oppskriftshefter for å bidra til å skaffe nye konsumenter og kjøpere av kaldtvannsreker i den tettest befolkede delen av Norge. Denne aktiviteten vil videreføres årlig. Det har i tillegg også blitt gitt støtte til innkjøp av reker til servering/vareprøver ved div. matfestivaler, messer og reke-arrangementer.

Utvalget har også deltatt i arbeidsgruppa for MSC-resertifisering av rekefisket i nord for ny 5-års periode som starter i 2018.

Blåkveite (*Reinhardtius hippoglossoides*)

Som det framgår av tabell 46 ble det omsatt 16,039 tonn blåkveite gjennom Norges Råfisklag i 2017, som er en økning på 240 tonn fra 2016. Dette er kvantumsmessig blant de beste årene i Råfisklaget. Økningen skyldes i all hovedsak økte landinger fra russiske fartøy. Totalverdien for blåkveita endte på 405 millioner kroner, som er en nedgang på 25 millioner kroner fra 2016. Gjennomsnittspris betalt for blåkveite gikk ned i 2017 etter flere år med prisøkning, jfr tabell 48 som viser gjennomsnittsprisen

Tabell 46: Kvantums- og verdiutvikling for blåkveite 2008–2017 (tonn og millioner kroner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvantum	5.943	6.949	8.021	8.960	11.487	10.918	12.953	11.717	15.803	16.039
Verdi	96	111	138	167	214	176	219	282	430	405

Tabell 47: Minsteprisutvikling for blåkveite sommer 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Blåkveite, over 2,0 kg	18,50	18,50	20,00	21,50	23,00	21,00	21,00	23,50	26,00	27,00

Tabell 48: Gjennomsnittlig oppnådd pris for fersk og ombordfryst blåkveite sløyd uten hode 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Blåkveite, over 2,0 kg	18,75	18,52	20,53	23,25	24,26	21,10	21,51	27,85	33,89	30,68

for sløyd blåkveite over 2,0 kg. Selv om gjennomsnittsprisen for omsatt blåkveite gikk ned med vel tre kroner er den likevel på et høyt prisnivå, historisk sett. Prisedgangen kom i all hovedsak for de ferske landingene, hvor gjennomsnittsprisen for alle størrelser fersk blåkveite omregnet til rundpris var kr 25,80 pr. kg i 2017, mot kr 29,60 pr. kg i 2016. For ombordfryst blåkveite var gjennomsnittsprisen for alle størrelser omregnet til rundpris lik i 2017 og 2016, kr 33,80 pr. kg. Restråstoff, som hovedsakelig er hodene fra blåkveita, er også med på å bidra til omsetningsverdien. I 2017 representerte dette en verdi på 18,1 millioner kroner fra norske fartøy.

Tall fra Fiskeridirektoratet viser at i 2017 kom 7.390 tonn fra kystflåtens direktefiske, opp fra 6.868 tonn året før. Tar vi med bifangst av blåkveite fra kystflåten, ble kvota på 7.100 tonn i det direkte kystfisket etter blåkveite overfisket med 500 tonn. Hoveddelen av kystflåtens blåkveitekvantum ble omsatt gjennom Norges Råfisklag. Norske trålere fisket og omsatte vel 2.080 tonn blåkveite gjennom Råfisklaget i 2017, som er en nedgang på 1.100 tonn sammenlignet med 2016. Konvensjonelle havfiskefartøy omsatte 1.300 tonn gjennom Råfisklaget i 2017, som er en økning på 350 tonn.

4.900 tonn blåkveite til en verdi av 96 millioner kroner

Tabell 49: Kvantums- og verdiutvikling for noen av de fiskearter som ikke er omtalt foran, 2008–2017 (tonn og millioner kroner)

Art	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvitlaks, kvantum	10.633	10.030	10.260	10.115	10.713	10.773	9.656	11.529	12.204	12.234
Kvitlaks, verdi	38	35	29	38	34	34	31	38	52	45
Brosme, kvantum	5.505	3.995	4.816	4.295	5.275	3.830	3.607	4.731	6.137	5.143
Brosme, verdi	38	23	31	28	35	23	22	34	44	37
Uer, kvantum	5.567	5.561	7.941	2.729	4.154	3.788	3.272	2.678	5.062	5.505
Uer, verdi	47	43	69	28	39	33	30	29	50	56
Grå-/fleksteinbit, kvantum	2.566	3.841	3.751	5.089	4.735	6.112	4.506	4.090	4.673	5.630
Grå-/fleksteinbit, verdi	21	26	25	42	38	44	33	27	29	42
Lange, kvantum	4.721	3.295	4.248	3.600	3.989	4.115	3.925	3.715	4.105	3.976
Lange, verdi	42	24	30	27	32	28	26	26	32	34
Kveite, kvantum	1.359	1.291	1.571	1.596	1.812	1.667	1.965	2.037	2.558	2.434
Kveite, verdi	49	42	50	54	62	58	76	88	110	106
Breiflabb, kvantum	3.056	3.366	4.678	4.547	3.211	2.446	1.159	677	849	880
Breiflabb, verdi	66	64	91	94	65	49	24	16	20	22

Tabell 50: Minsteprisutvikling vinter og årlig gjennomsnittlig pris for noen av de fiskearter som ikke er omtalt foran, 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvitlaks over 300 g til konsum, minstepris*	3,60	3,60	3,55	3,70	3,90	3,80	3,80	4,20	4,60	4,25
Kvitlaks under 300 g (220-300 g) til konsum, minstepris*	2,70	2,70	2,70	2,90	3,00	2,80	2,80	3,20	3,80	3,40
Kvitlaks alle størrelser, gj.snitt oppnådd	3,59	3,51	2,83	3,71	3,17	3,13	3,17	3,29	4,24	3,66
Breiflabb-haler 1,0-4,0 kg, minstepris**	58,00	58,00	54,00	54,00	58,00	58,00	58,00	58,00	63,00	66,00
Breiflabb-haler 1,0-4,0 kg, gj.snitt oppnådd**	61,83	56,51	56,16	59,62	59,66	58,86	60,80	66,66	69,50	71,25
Uer, rund minst 7 hg, minstepris	9,00	8,00	8,00	8,50	9,50	9,50	9,50	10,00	12,50	13,50
Uer, rund alle størrelser, gj.snitt oppnådd	9,16	8,32	8,80	10,41	9,79	8,86	9,70	11,51	10,94	11,27
Kvitlange over 2,0 kg, minstepris	10,00	9,50	6,50	7,50	8,50	8,50	8,00	8,50	9,50	9,50
Kvitlange over 2,0 kg, gj.snitt oppnådd	12,48	10,03	9,65	10,51	10,99	9,65	9,31	9,89	10,75	12,32
Brosme over 2,0 kg, minstepris	9,00	8,50	7,50	7,50	8,25	8,25	8,00	8,50	9,50	9,50
Brosme 1,0-2,0 kg, minstepris	7,00	6,50	5,50	5,50	6,25	6,25	6,00	6,50	8,00	7,50
Brosme over 2,0 kg, gj.snitt oppnådd	10,17	9,49	9,84	10,16	9,96	8,96	8,78	10,32	10,23	10,37
Brosme 1,0-2,0 kg, gj.snitt oppnådd	9,58	7,79	8,84	9,42	9,68	8,73	8,89	10,81	11,22	11,47
Fleksteinbit over 3,0 kg, minstepris	12,00	12,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	11,50	11,50
Gråsteinbit over 1,0 kg, minstepris	11,00	11,00	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	10,00	10,00
Fleksteinbit over 3,0 kg, gj.snitt oppnådd	14,61	11,32	12,37	14,65	14,82	12,37	12,93	11,65	11,46	13,69
Gråsteinbit over 1,0 kg, gj.snitt oppnådd	10,83	9,55	9,00	10,00	9,58	9,07	9,53	9,48	9,28	10,34

*) Fra og med sesongen 2010 ble den minste vektclassen av kvitlaks splittet i under 220 gram og 220-300 gram.

**) Fra 13. desember 2012 ble det opprettet en egen vektclassen for store breiflabb-haler over 4,0 kg. Fra samme dato ble størrelsen over 1,0 kg endret til breiflabb-haler 1,0-4,0 kg.

Det må tas hensyn til disse forholdene ved sammenligning mellom ulike år.

ble levert av utenlandske fartøy, noe som er en økning fra 2016 da utenlandske fartøy leverte 4.340 tonn til en verdi av 80 millioner kroner.

Direktefisket etter blåkveite var som vanlig forbeholdt kystfartøy under 28 meter som fisker med konvensjonelle redskaper. Direktefisket i 2017 var delt i to perioder, og kvota ble fordelt med 5.000 tonn i første periode og 2.100 tonn i andre periode. Første periode startet 22. mai, og periodekvota ble beregnet oppfisket 15. juni og fisket ble stoppet. Den andre perioden startet 31. juli og stoppen for direktefisket kom 12. august. Fisket var regulert med maksimalkvoter pr. fartøy på henholdsvis 20/22,5/25 tonn rundvekt avhengig av fartøylengde.

Tall fra Fiskeridirektoratet viser at 563 kystfartøy leverte blåkveite i 2017, mot 508 fartøy i 2016. Den reelle deltakelsen i direktefisket var noe lavere, siden en del fartøy kun leverte blåkveite tatt som bifangst. 187 fartøy fisket opp kvotene sine, mens 367 fartøy ikke utnyttet maksimalkvotene fullt ut.

Kongekrabbe (*Paralithodes camtschaticus*)

Totalt omsatt kvantum kongekrabbe gikk ned fra 2.639 tonn i 2016 til 1.944 tonn i 2017. Verdien av kongekrabben gikk også ned fra 2016, fra 332 millioner kroner til 291 millioner kroner. Gode markedsforhold for både fryst- og levende krabbe, blant annet grunnet lavere kvoter, ga en høyere gjennomsnittspris i 2017. Gjennomsnittsprisen til fisker i kvoteregulert område gikk opp fra 2016 til 2017, fra kr 135,88 pr. kg til kr 155,76 pr. kg. I gjennomsnitt for

all kongekrabbe omsatt i Råfisklagetets distrikt gikk prisen opp fra kr 125,89 pr. kg i 2016 til kr 149,59 pr. kg i 2017.

Totalt deltok 673 fartøy i det kvoteregulerte fisket, og 180 i fisket utenfor det kvoteregulerte området.

Tabell 52: Gjennomsnittlig oppnådd pris for kongekrabbe utenfor det kvoteregulerte fisket 2012–2017 (kroner pr. kg)

Art	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kongekrabbe	62,55	40,29	45,74	52,42	65,95	80,78

Tabell 53: Minsteprisutvikling for kongekrabbe landet under det kvoteregulerte fisket og i det frie fisket sesongene 2016–2017 (kroner pr. kg)

Art	2016	2017
Hannkrabbe over 3,2 kg	105,-	Dynamisk minstepris*
Hannkrabbe 2,2-3,2 kg	94,-	Dynamisk minstepris*
Hannkrabbe 1,6-2,2 kg	62,-	Dynamisk minstepris*
Hannkrabbe 0,8-1,6 kg (kun i uregulert fiske)	28,-	33,-
Hokrabbe alle størrelser(over 0,8 kg i uregulert fiske og over minstemål i regulert fiske)	43,-	45,-
Skadd hannkrabbe over 3,2 kg	32,-	37,-
Skadd hannkrabbe 2,2-3,2 kg	24,-	28,-
Skadd hannkrabbe 1,6 -2,2 kg	14,-	18,-
Skadd hannkrabbe 0,8-1,6 kg	23,-	26,-
Krabbe hann og ho under 0,8 kg (kun i uregulert fiske)	Fri	Fri

* Se dynamiske minstepriser i diagram 23.

Tabell 51: Kvantums- og verdiutvikling for kongekrabbe 2008–2017 (tonn og millioner kroner)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvantum	5.245	6.112	1.931	1.785	1.436	1.324	1.695	2.175	2.639	1.944
Verdi	142	155	89	154	118	81	134	187	332	291

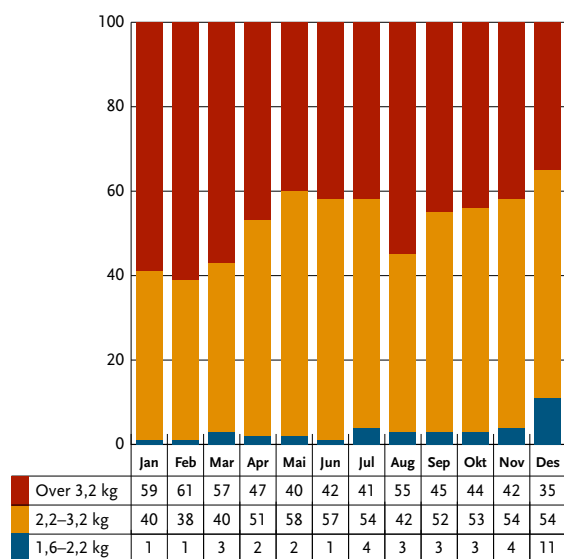

Diagram 20: Størrelsessammensetning for kongekrabbe, hann, i det kvoteregulerte fisket 2017 (prosent)

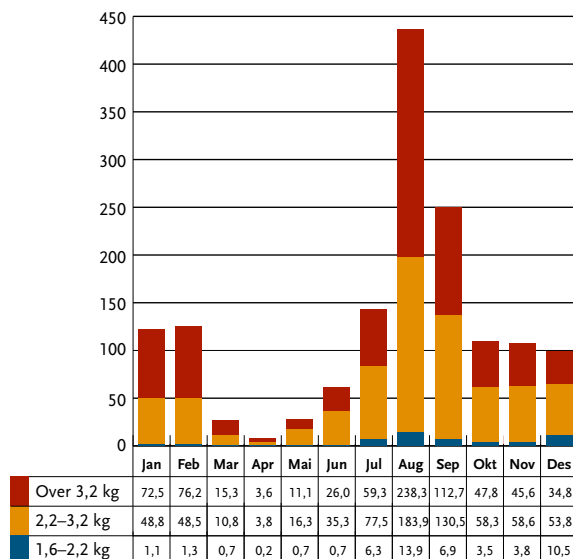

Diagram 21: Fangst pr. måned etter størrelse på krabben i det kvoteregulerte fisket 2017 (tonn)

Kvoteregulert fiske i Øst-Finnmark

Området for det kvoteregulerte fisket ble for 2017-sesongen utvidet til også å gjelde Måsøy kommune. Dette medførte at nye fartøy kom inn i fisket, som igjen resulterte i at fartøyskvotene ikke var fastsatt da sesongen startet. Flere fartøy var avventende til å starte opp fisket på grunn av usikkerheten rundt fartøyskvotene, og dermed ble ilandført kvantum i første del av sesongen betydelig lavere enn i 2016.

Totalkvoten ble fastsatt til 1.800 tonn hannkrabber, 150 tonn hunnkrabber og 200 tonn skadde hannkrabber. Av totalkvota ble det avsatt 1 tonn hannkrabber til forskningskvote, 1 tonn hannkrabber til fritidsfiske og 16 tonn hannkrabber til turistfiske.

På grunn av overfiske i 2016, ble kvantumet som skulle fordeles på fartøynivå redusert med 200 tonn.

Fisket

Fra norske fartøy som deltok i det kvoteregulerte fisket ble det i beretningsåret landet 1.785 tonn fersk kongekrabbe til en verdi av 278 millioner kroner. Av diagram 22 framgår det at den reduserte kvota ga seg utslag i en lavere fangst pr. måned hele året med unntak av august, da den månedlige fangsten i 2017 var høyere enn i 2016.

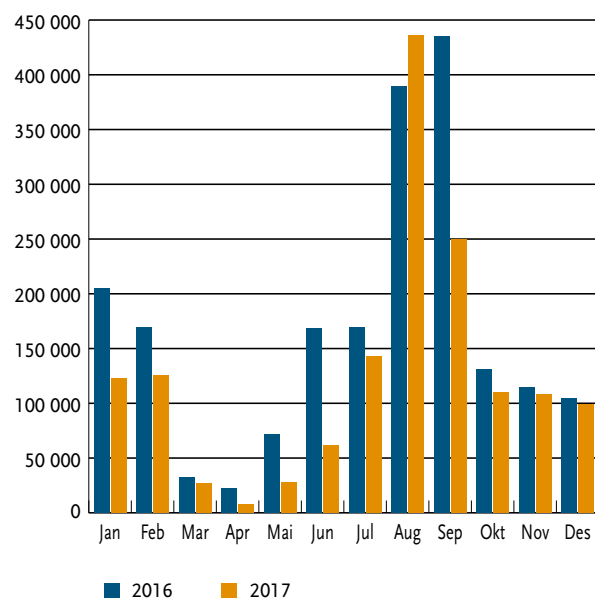

Diagram 22: Fangst pr. måned i det kvoteregulerte fisket 2016 og 2017 (kg)

Kongekrabbefisket utenfor det kvoteregulerte området

I fisket utenfor det kvoteregulerte området ble det i 2017 landet til sammen 158 tonn kongekrabbe, mot 375 tonn i 2016. Verdien av fisket i 2017 var 13 millioner kroner, mot 25 millioner kroner i 2016. I det frie fisket ble det registrert landinger fra 180 fartøy i 2017. Gjennomsnittspriser i dette fisket framgår av tabell 52.

Markedet for kongekrabbe

Gjennomsnittsprisen for fryst kongekrabbe ved eksport økte fra kr 250,51 i 2016 til kr 277,65 pr. kg i 2017. Dette er en økning på kr 27,14 pr. kg, eller 10,8 %. Eksportvolumet falt fra 1.081 tonn i 2016 til 919 tonn i 2017. Sør-Korea seiler opp som et stort og viktig marked også for fryst kongekrabbe. Japan er fortsatt det viktigste markedet for norsk fryst kongekrabbe selv om den direkte eksporten kun er 70 tonn. Det antas at et betydelig volum til Nederland og Danmark blir reeksportert til markeder i Østen og til USA.

Gjennomsnittsprisen ved eksport av levende kongekrabbe økte fra kr 222,97 pr. kg i 2016 til kr 261,14 i 2017. Dette er en økning på 17 % samtidig som eksportert volum faller tilbake fra 1.169 tonn til 958 tonn i 2017. Sør-Korea er et dominerende marked for levende produkt og står for hele 55 % av samlet volum.

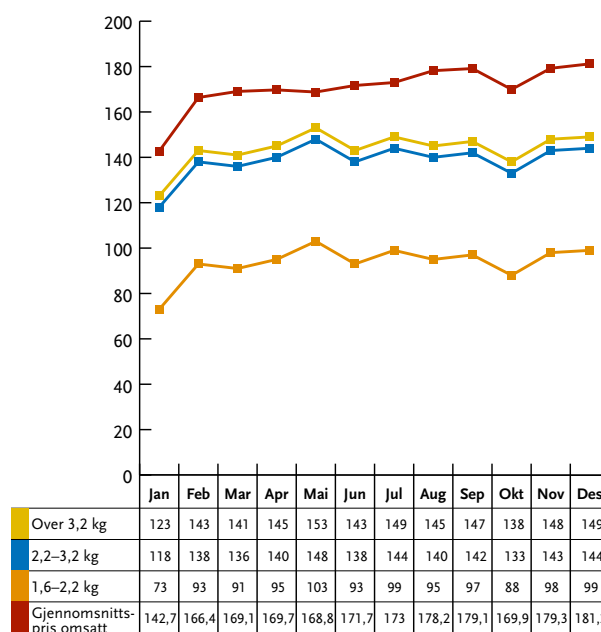

Diagram 23: Dynamisk minstepris for kongekrabbe. Minsteprisutvikling og gjennomsnittspris omsatt i 2017 (kroner pr. kg)

Tabell 54: Gjennomsnittlig oppnådd pris for kongekrabbe (hann, lytefri og skadd) fra det kvoteregulerte fisket og eksportpris fryst 2008-2017 (kroner pr. kg)

Art	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Råvarepris	34,00	35,19	62,65	93,14	86,23	68,87	87,40	107,51	135,88	155,76
Eksportpris	103,56	101,27	119,09	186,54	179,25	163,78	186,75	197,40	250,51	277,65

Foto: Therese Wahl. Bilde mottatt via sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket

Fordelingen mellom eksportert kvantum av levende og fryst produkt, omregnet til råvarevekt, er ca. 40 % levende og 60 % fryst. Eksportverdien er kr 505 millioner totalt og de to produktgruppene står for ca 50 % hver av verdien. Med kvoteår som følger kalenderåret ser det ut som om norsk kongekrabbe har styrket sin posisjon i markedet og gitt betydelig merverdi til aktører både på sjø og land. Dette skjer ved at en større andel av fangsten kan pakkes og markedsføres som levende produkt og ved at norske eksportører kan være leveringsdyktige i perioder av året der konkurrentland ikke har produksjon.

I desember 2016 ble det i et møte mellom Sjømat Norge og Norges Råfisklag bestemt at det fra kvoteåret 2017 innførtes dynamisk minstepris for de tre størrelsene kongekrabbe av A-kvalitet i det kvoteregulerte fisket.

Snøkrabbe (*Chionoecetes opilio*)

Omsetningen av snøkrabbe endte på totalt 3.048 tonn i 2017, ned fra en beregnet omsetning på 10.242 tonn i 2016. Samlet verdi ble 151 millioner kroner, mot beregnet verdi kr 318 millioner i 2016. De avstemte

omsetningstallene våre for snøkrabbe i 2016 er høyere, 17.453 tonn og kr 533 millioner i verdi. Dette skyldes at omsetningen av snøkrabbe i 2016 ble «blåst» opp av store volum krabbe fra russiske fartøy, fangster som var landet før 1.1.2016, men som ble registrert på sedler som offisiell omsetning først tidlig i 2016.

I 2017 ble kun ett tonn snøkrabbe levert av utenlandsk fartøy. Kun 127 tonn ble levert som levende råvare for produksjon på land, resterende var ombordprodusert fangst. Gjennomsnittspris for norskfanget levende krabbe var kr 43,03 pr. kg, som er opp fra kr 27,71 året før.

Norske fartøy har ikke hatt tilgang til Smutthullet i 2017 slik som tidligere år. Til tross for økt deltakelse har fangst-volumet gått betydelig tilbake grunnet svake fangstrater på norsk sokkel i Svalbardsonen, hvor fisket nå foregår på felt tett opp mot Smutthullet.

Markedet for snøkrabbe hadde en gunstig utvikling med økt etterspørsel og stigende prisnivå. Eksporten av fryst snøkrabbe var 1.901 tonn til totalverdi kr 224 millioner. Gjennomsnittsprisen økte til kr 118 pr. kg i 2017 mot kr 84 pr. kg året før.

Taskekrabbe (*Cancer pagurus*)

Taskekrabbefisket i Råfisklagets distrikt foregår fra Averøy på Nordmøre i sør til Vesterålen i nord. Tilgangen på krabbe i 2017 har vært god, og ga en økning på 248 tonn eller 7 %. I noen enkeltområder utgjorde oppblomstring av alger en utfordring for fisket. Krabbefisket er fortsatt et fritt fiske uten kvote- eller sesongregulering. Verdien i 2017 endte på 42 millioner kroner, mot 39 millioner kroner i 2016.

Av tabell 55 fremkommer landet kvantum og verdi av taskekrabbe. Tabell 56 viser utvikling pr. område. Sør-Trøndelag er den regionen hvor det fiskes mest krabbe med 1.748 tonn, tett fulgt av Nordland (Helgeland/Salten/Lofoten) med et samlet kvantum på 1.559 tonn. På Nordmøre ble det landet 313 tonn og i Nord-Trøndelag 288 tonn. Fisket i Vesterålen har gått tilbake de siste årene.

Hovedsesongen begynner vanligvis i mai/juni og varer vanligvis til oktober/november. Taskekrabben har normalt mest mat i skallet i månedene august og september, og det er i denne tiden vi har det høyeste kvantumet.

223 båter deltok i taskekrabbefisket i 2017 mot 216 båter i 2016. Antall krabbekjøpere har vært stabilt de siste årene. I 2017 var det totalt 5 kjøpere som kjøpte taskekrabbe. I tillegg var det mottak ved 21 mottaksstasjoner. Den største kjøperen ligger i Sør-Trøndelag, og tok i 2017 gjennom to selskap imot ca. 85 % av all taskekrabbe omsatt i Råfisklagets distrikt.

På grunn av at produksjonen av taskekrabbe er blitt mer sentralisert, er næringa helt avhengig av føringsmidler.

I 2017-sesongen gikk det med vel 4 millioner kroner til å delfinansiere føring av taskekrabbe fra mottaksstasjoner. Fiskerne ble ikke trukket egenandel til føring i 2017.

I 2017 var minsteprisen for taskekrabbe kr 10,75 pr. kg. Dette var en økning på kr 0,25 i forhold til prisen i 2016.

Det er gledelig å konstatere at det innenlandske konsumet av krabbeprodukter har økt vesentlig de siste åra. EU er det største eksportmarkedet, men Asia viser en positiv tendens og bidrar til at etterspørselen etter krabbe øker.

Vågekval (*Balaenoptera acutorostrata*)

I 2017 deltok 11 fartøy i vågekvalfangsten. Dette er 5 fartøy færre enn året før. Norske fartøy kunne fange til sammen 999 vågekval, noe som er 119 flere enn i 2016.

Totalkvote

Av totalkvoten på 999 vågekval kunne 829 vågekval fanges i IWC områdene ESB, EW, og EN (Svalbard, Norskekysten og Nordsjøen) og 170 vågekval i IWC område CM (Jan Mayen).

Det ble ikke drevet fangst i område CM i 2017.

Fangstperiode

Fangsten kunne påbegynnes 1. april og ble stoppet med virkning fra og med 15. september 2017.

Tabell 55: Kvantums- og verdiutvikling for taskekrabbe 2008–2017 (tonn og millioner kroner)

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvantum	4.383	3.704	4.438	3.884	3.379	3.517	2.913	3.322	3.689	3.937
Verdi	33	28	34	32	30	33	29	35	39	42

Tabell 56: Kvantums- og verdiutvikling for taskekrabbe fordelt på de viktigste fangstområder 2013–2017 (tonn og tusen kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Vesterålen	99	112	85	30	30	871	1.084	859	306	307
Salten/Lofoten	489	379	364	378	494	4.425	3.730	3.768	3.905	5.240
Helgeland	828	647	886	1.017	1.065	7.512	6.336	9.140	10.536	11.258
Nord-Trøndelag	197	176	164	168	288	1.823	1.742	1.697	1.726	3.048
Sør-Trøndelag	1.583	1.288	1.534	1.733	1.748	15.065	13.015	16.196	18.355	18.889
Nordmøre	323	311	290	362	313	2.902	3.142	3.079	3.849	3.427

Tabell 57: Minsteprisutvikling for taskekrabbe 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Hokrabbe minst 13 cm til konsum	7,80	7,80	7,50	8,10	8,60	9,00	10,00	10,50	10,50	10,75
Hannkrabbe minst 13 cm til konsum	7,25	7,25	7,50	8,10	8,60	9,00	10,00	10,50	10,50	10,75

Tabell 58: Gjennomsnittlig oppnådd pris for taskekrabbe 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Taskekrabbe over 13 cm	7,42	7,51	7,60	8,26	8,85	9,26	9,97	10,46	10,49	10,75

Regulering av fangst

Arbeidsutvalget i Råfisklaget bestemte følgende reguleringer:

- Fartøy under 20 meter 20 tonn
- Fartøy over 20 meter 30 tonn
- Fartøy med godkjenning for kjøp og produksjon av egen fangst 55 tonn

Det ble tatt forbehold om korrigeringer av opplegget underveis i sesongen.

Da samtlige kvalskuter hadde inngått leveringsavtaler ble regulering med omsetningskvoter ikke iverksatt.

Fangst

Det ble i 2017 fanget til sammen 432 vågekval, mot 591 i 2016. Fangst levert til og med 29. mai ble holdt utenom fartøytvotereguleringen. Det ble innen denne dato levert tilsammen 53 tonn kvalkjøtt.

I juni, som normalt er den måned det fanges flest kval, ble det i 2017 fanget 200 vågekval mot 331 i samme måned året før.

Fangst av vågekval fordelt pr. måned

År	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Total
2017	13	130	200	49	40	0	432
2016	46	117	331	49	48	0	591

Minstepris

Minsteprisen på kvalkjøtt til konsum ble satt til kr 34,85 fra og med 3. april 2017. Prisen på kvalspekk og finner ble holdt på kr 0,01 pr. kg.

Omsetning

I Råfisklagets distrikt ble det i 2017 omsatt 503 tonn kvalkjøtt til en førstehåndsverdi på 17,7 millioner kroner. Gjennomsnittsprisen ble kr 35,65 pr. kg. Omsetningen i andre salgslag utgjorde 125 tonn til minstepris og en førstehåndsverdi på 4,4 millioner kroner. Dette gir en nasjonal gjennomsnittspris på kr 35,49 pr. kg.

Fem fartøy overtok og produserte egen fangst. To av disse leverte utenom Norges Råfisklags omsetningsområde. 41 kval ble levert i Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag og 7 kval ble levert i Vest-Norges Fiskesalslag.

Tabell 59: Kvantums- og verdiutvikling for vågekvalkjøtt og –spekk/finner 2008–2017

Norges Råfisklag	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvantum kjøtt (tonn)	557	474	530	549	523	724	871	787	696	503
Kvantum spekk (tonn)	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0
Sum kvantum (tonn)	557	474	530	549	523	737	871	787	696	503
Verdi kjøtt (tusen kr)	17.545	15.312	17.051	17.562	17.803	24.682	29.498	27.164	24.179	17.695
Verdi spekk (tusen kr)	3	0	0	0	0	38	0	0	0	0
Sum verdi (tusen kr)	17.548	15.312	17.051	17.562	17.803	24.720	29.498	27.164	24.179	17.695
Landinger Norges Råfisklag (stk)	445	396	397	453	387	523	635	597	526	381

Tabell 60: Minsteprisutvikling for kvalkjøtt sesongen 2008–2017 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kvalkjøtt til konsum	32,00 30,00 ¹	30,50	31,50	31,50	32,00	35,00 33,50 ²	35,00 33,50 ³	33,85	34,85	34,85

1) Minsteprisen for kvalkjøtt ble i 2008 satt til kr 32,00 t.o.m. 1. juli og kr 30,00 f.o.m. 2. juli og ut sesongen.

2) Minsteprisen for kvalkjøtt ble i 2013 satt til kr 35,00 t.o.m. 3. juni og kr 33,50 f.o.m. 4. juni og ut sesongen.

3) Minsteprisen for kvalkjøtt ble i 2014 satt til kr 35,00 t.o.m. 2. juni og kr 33,50 f.o.m. 3. juni og ut sesongen

Tabell 61: Nasjonale tall for fangst av vågekvalkjøtt og –spekk/finner 2008–2017

Norge totalt:	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nasjonal kvote (stk)	1.052	885	1.286	1.286	1.286	1.286	1.286	1.286	880	999
Nasjonal fangst (stk)	535	483	468	533	465	594	736	660	591	432
Fartøy i fangst (stk)	28	21	18	19	18	17	21	21	16	11
Kvantum kjøtt (tonn)	698	599	632	642	589	794	972	835	776	622
Gjennomsnittspris kjøtt pr. kg	32,06	32,38	32,06	31,94	33,83	34,57	34,19	34,48	35,34	35,49
Kvantum spekk (tonn)	0,238	0	0	0	0	38	0	0	0	0
Gjennomsnittspris spekk pr. kg (kr)	13,05	0	0	0	0	2,88	0	0	0	0
Kjøtt omsatt gjennom Norges Råfisklag (tonn)	557	474	530	549	523	737	871	794	696	503

Også i 2017 ble det landet kvalkjøtt i Råfisklagets distrikt som ble ført med bil til annet fiskesalgslag for produksjon. Dette utgjorde tre leveringer på omlag 139 tonn.

Merkevareforeningen Norsk Hval

Merkevareforeningen Norsk Hval ble stiftet 14. februar 2012. I 2014 ferdigstilte foreningen kvalitetsstandarder og utviklet en merkevareprofil som er tatt i bruk i salg og markedsføring av kvalkjøtt fra medlemmene. Et flertall av fangerne og kjøperne er medlemmer. Råfisklaget deltar i styret og bidrar med kontroll og revisjon av fangst og produksjon av kvalkjøtt som skal kvalitetsmerkes, samt med bistand til inntrekning av medlemskontingent.

Kystvakten

I 2014 ble det etablert et samarbeide med Kystvakten for at disse skulle være orientert om fangsten og forestående leveranser, dersom det skulle oppstå situasjoner med aksjonister. Det er et ønske fra næringen og kystvakten at denne kontakten videreføres.

Sjølprodusert tørrfisk

Produksjon

Nedgangen i sjølproduksjon av tørrfisk fortsatte også i 2017. Årsakene er flere, men problemfri avsetning og gode priser på fersk fisk, samt at fisken i stor grad leveres rund og dermed sparer fiskerne for arbeidet med sløyting, førte til at flere foretrakk å levere fisken fersk direkte til kjøper.

Omsetning

Totalt omsatt kvantum sjølprodusert tørrfisk endte på 130 tonn, noe som er en nedgang på 15 tonn fra 2016. Det er i hovedsak nedgang i sjølproduksjon av torsk. Omsetningen gikk uten problemer i 2017. Ved årsskiftet regnet en med

at det ikke var større kvantum sjølprodusert tørrfisk på lager. Torsken utgjorde vel 80 tonn tørrfisk. Vel 150 sjølprodusenter stod for disse leveransene, hvorav 21 hadde en omsetning av tørrfisk torsk for mer enn 100.000 kroner.

Prisforhandlingene for sjølprodusert tørrfisk medførte en økning i prisene for alle størrelser torsk rund (prima/sekunda) og torsk splitt på 2 kr pr. kg, til kr 102, kr 92 og kr 82 pr. kg for de tre sorteringene. For torsk splitt prima ble prisen 112 og 92 for de to sorteringene over og under 50 cm. For brosme, sei, hyse og lange ble prisene redusert med 5 kr pr. kg. For andre produkter var prisen uendret.

Antall involverte yrkes- og fritidsfiskere var i det enkelte år i perioden 2013-2017 henholdsvis 248, 178, 166, 140, og nå sist 132 i 2017.

Kontrollordninger

Salgslagets kontrollplikt og kontrollansvar er nedfelt i kapittel 6 i fiskesalgslagsloven, havressurslovens § 48, landingsforskriftens § 20 om salgslagets kontrollansvar, forskrift om inndragning av fangst mm., samt Norges Råfisklags egne forretningsregler. Kontrollen omfatter vanlig ressurskontroll både hos registrerte kjøpere og fartøy som leverer sine fangster i Råfisklagets distrikt. Ressurskontrollen omfatter også kvote-/bifangstkontroll samt kontroll med salgslagets egne bestemmelser. I 2017 var vi inne i tredje år med pålagte oppgaver innenfor kvalitetskontroll.

I beretningsåret utgjorde avdelingen 7 årsverk. Det benyttes også personellressurser fra informasjons-teknologi-avdelingen og økonomiavdelingen til blant annet programmering og innfordringer i forbindelse med kvotekontroll. I tillegg til dette brukes det personellressurser ved regionkontorene blant annet for å gi kvoteinformasjon

Tabell 62: Omsatt kvantum av sjølprodusert tørrfisk 2013-2017 (tonn tørr vekt og kroner pr. kg for tørrfisk)

Kvantum og pris	2013	2014	2015	2016	2017
Kvantum torsk	146	274	118	94	80
Gjennomsnittspris torsk	62,37	62,17	100,86	99,37	111,80
Kvantum sei	37	46	34	40	43
Gjennomsnittspris sei	39,85	41,31	57,65	51,-	54,46
Kvantum annen fisk	12	22	14	11	7
Gjennomsnittspris annen fisk	48,24	47,45	57,80	54,53	52,38

Tabell 63: Kontrollomfang 2010-2017

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Seddelkontroll	146	120	106	99	54	46	48	71
Mottakskontroll	247	161	227	406	136	138	81	133
Vektkontroll	145	131	169	146	98	107	107	133
Fullkontroll	144	126	96	30	188	222	279	276
Fangstkontroll			3	17	6	8	9	8
Kvalitetskontroll						291	188	216
Sum	682	538	601	698	476	812	712	836

til næringsaktørene. Totalt ble det benyttet ca. 8,5 årsverk tilknyttet avdeling for ressurs og miljø i 2017.

Avdeling for ressurs og miljø

Viktige oppgaver for avdelingen er vanlig ressurskontroll, veiledning og kvalitetsfremmende tiltak. Avdelingen har også ansvaret for gjennomføringen av kvotekontroll for alle fartøy registrert i Råfisklagets distrikt.

Ved gjennomføring av ressurskontroll er Råfisklagets kontrollører fysisk til stede under landing av fisk. Her blir alle rutiner ved mottak av fisk kontrollert og det påses at kjøp/salg blir utført i henhold til gjeldende bestemmelser.

Avdelingen arbeider mye med forskjellige prosjekter for bedring av kvaliteten på fisk og fiskevarer som omsettes i lagets område. Avdelingen tilbyr også tjenester i form av tineprøver av ombordfryste reker og ombordfryst fisk, sistnevnte etter avtale med Råfisklagets auksjonsavdeling.

Beretningsperioden

I beretningsperioden har avdelingen hatt et nært og godt samarbeid med flere andre kontrollinstanser, blant annet Fiskeridirektoratet, Kystvakten, Mattilsynet og Justervesenet. Vi har faste samarbeidsmøter med Fiskeridirektoratet og Mattilsynet hvor vi har felles utveksling av nødvendig informasjon for å kunne utføre kontrollvirksomheten på en best mulig måte.

I ressurskontrollen brukes systemet for strategisk risikovurdering. Dette blir gjort i samarbeid med Fiskeridirektoratet og baseres på felles prinsipper. Gjennom dette systemet er det utarbeidet en felles nasjonal plan for strategisk risikovurdering av ressurskontrollen.

Ved gjennomføring av ressurskontroll følger kontrollørene de vanlige fiskeriene fra nord til sør. Et viktig fokus har vært rett bruk av sluttседdel både med hensyn til krav til utfylling og innsending, men også at det er korrekte opplysninger på seddelen.

I 2017 har det vært høyt fokus på kontroll og bruk av omregningsfaktorer ved omsetning av fisk. Utfordringene for næringsaktørene er at ca. 90 % av kystfanget fisk landes rund og at bare 34 % av landet fisk omsettes rund. Manglende samsvar mellom biologisk og offentlig faktor har vært en kontrollutfordring.

Avdelingen har i beretningsåret fortsatt videreutviklingen av kvotekontrollen blant annet opp mot «mine sider» og varsling ved restkvoter. I tillegg arbeides det med å forbedre kvotekontrollen slik at man klarer å håndtere de spesialordningene som fremkommer i reguleringene og ulike dispensasjoner. Dette er et svært krevende arbeid ettersom det stadig gjøres endringer i kvotegrunnlaget.

I beretningsåret har vi fortsatt arbeidet med kvalitetsfremmende tiltak i næringen. Arbeidet med Skrei patroljen er videreført, samt at det er utarbeidet diverse informasjonsmaterieil.

I 2017 var vi inne i tredje året med kvalitetskontroll etter

pålegg fra NFD. Under dette arbeidet har vi samarbeidet med både Mattilsynet og Nofima.

Styrets markedsmidler

Med styrets markedsmidler ønsker Råfisklaget å fremme salget og øke verdien av produkter av arter som Råfisklaget har omsetningsretten til. Dette gjør man ved å satse på markedsføring gjennom kvalitetsarbeid, tiltak innenfor innenlandsomsetningen som også bidrar til fiskerinæringas omdømme, formidling til barn og unge som medfører økt sjømatkonsum i målgruppen, fokus på arter som står markedsmessig svakt, verdikjedeprosjekter, regionale matsatsinger, mat og reiseliv, bærekraftig forvaltning, dokumentasjon av lovlig fanget fisk, samt merkevarebygging for sjømatprodukter med lansering av nye produkter og ny design. Med disse forutsetningene i bunnen kan laget bidra til:

- Markedsprosjekter sammen med sjømatleverandører i forbrukermarkedet.
- Utvikling av nye markeder.
- Markedsreiser med verdikjedeperspektiv.
- Prosjekter med fokus på regional mat og reiseliv.
- Profilering av sjømat på arrangementer og formidling rettet mot ungdom.

I 2017 bidro Råfisklaget til å slå noen slag for selfangsten. Dette ble utløst av premieren på filmen Ishavsblod som aktualiserte selfangsten på hjemmebane og Råfisklaget gjennomførte en egen visning av filmen. Det ble gitt støtte til arrangement som fokuserte på tradisjonell ressursutnytting av kystsel og bidrag til markedsføring av seloljeproduktet Olivita. Selfangsten er en del av flerbstandsforvaltningen og formidling av kunnskap er en viktig faktor for fangst og marked.

Kvalitetsarbeid og kompetanseheving i verdikjeden bidrar til bedre forståelse av hverandres roller, og dermed bedre samarbeid, vareflyt og markedsarbeid. Kystfiskeren Finn-Tore Frantzen fra Båtsfjord ble, med båten Viktoria, utnevnt til Årets kvalitetsfisker 2017. Sjøfryst filet fikk drahjelp til et bransjesamarbeid for felles bruk av norsk standard i markedene.

I beretningsåret bidro Råfisklaget til fagkonkurransene NM i sjømathandel og Arktisk kokk, nasjonalt fagkurs om modnede fiskeprodukter for unge kokker, studietur til kysten for sjømathandel-vinnerne og studietur til klippfiskmarkedet Portugal for fiskere fra Andøy. Råfisklaget bidro også med midler og fagkompetanse da portugisiske og spanske saltfiskkunder ble invitert nordover. Dette var både en viktig kompetansearena og markedsarena for hele saltfisknæringen.

Produktkonkurransene «Det norske måltid» og «Arktisk verdiskapning» sammen med regionale matsatsinger som «Nord-Norge til Matstreif» setter fokus på produktutvikling og løfter fram de gode produktene gjennom priser, oppmerksomhet og markedsarena.

Råfisklaget ønsker flere sjømatprodukter inn i slike konkurranser og samarbeid.

Festivaler, konferanser og arrangementer er gode arenaer for å teste ut og presentere nye sjømatprodukter og nye måter å servere sjømat på. Under parolen #sjømattilfolket var Råfisklaget samarbeidspartner til Tromsø internasjonale filmfestival, Buktafestivalen, Sørøyrocken, FestIHval i Skrova og Trevarefest i Henningsvær. Det ble også gitt begrenset råvarestøtte til en rekke andre arrangementer.

Formidling av kunnskap og sjømatglede til barn og unge er viktig for Råfisklaget. Vi støtter derfor flere dyktige aktører i deres gode arbeid med å øke sjømatkonsumet i denne gruppen. Vesterålen skreifestival avholdt kokkekurs for barn på Alsvåg, Marin KA gjennomførte undervisningsopplegget «Velkommen av havet» for ungdom i Trondheim, Klippfiskakademiet ga opplegget «Fra fjord til jord til bord» til barn på Nordmøre, Geitmyra matkultursenter satte fokus på sjømat på «Åpen gård». Stiftelsen Kystens Hus gjennomførte ulike aktiviteter i Kystens Hus og ferdigstilling av formidlingsområdet «Villfiskutstillingen» er en hovedaktivitet for årets markedsmidler.

Økonomi

Oppgjør gjennom laget

Bruttoverdien av fangster fra norske fiskere som leverte fangst i Norges Råfisklags distrikt i 2017 og som ble behandlet gjennom oppgjørsordningen var 8,7 milliarder kroner.

Med innsendte sluttседler som grunnlag, garanterer Norges Råfisklag oppgjør for alle leveranser fra norske fiskere. Oppgjørstiden til fisker er 15 dager etter at fangsten er levert. Dette bidrar til å sikre fiskernes økonomi og likviditet, og sikrer like leveringsvilkår og oppgjørsvilkår for alle. Oppgjørsordningen bidrar også til like konkurransevilkår og betingelser for industrien.

Kredittiden overfor fiskekjøperne er 14 dager. Reell kredittid er normalt lenger mye på grunn av lageroppbygging og produksjonstid. Dermed oppstår det normalt sett et likviditetsbehov i laget når oppgjør skal foretas til fiskerne. Imidlertid har all fersk omsetning og utsending av ferske produkter ut i markedet, bidratt til en større omløpshastighet av kapitalen. I vintersesongen, når omsetningen er størst, har fiskekjøperne gjennom denne likviditetsforbedringen foretatt betaling av utestående før forfall og dermed bidratt til å holde omsetningen og oppgjørsordningen i gang uten større avbrudd.

Oppgjørsordningen for fiskerne har høy prioritet i Norges Råfisklag. Det satses store ressurser på å opprettholde nøyaktighet, punktlighet og service for fiskerne gjennom denne rutinen. Oppgjørsordningen er en unik tjeneste. Kommer fiskekjøperen i økonomiske vanskeligheter, unngår fiskerne gjennom oppgjørsordningen risikoen for å bli påført et økonomisk tap. Dette viser hvilket økonomisk sikkerhetssystem fiskerne har gjennom Norges Råfisklag. Sammen med Råfisklagskortet er denne tjenesten i dag det beste og mest fleksible oppgjørssystemet for norske fiskere.

I rutinen for oppgjør tilbys det betalingsformidling der

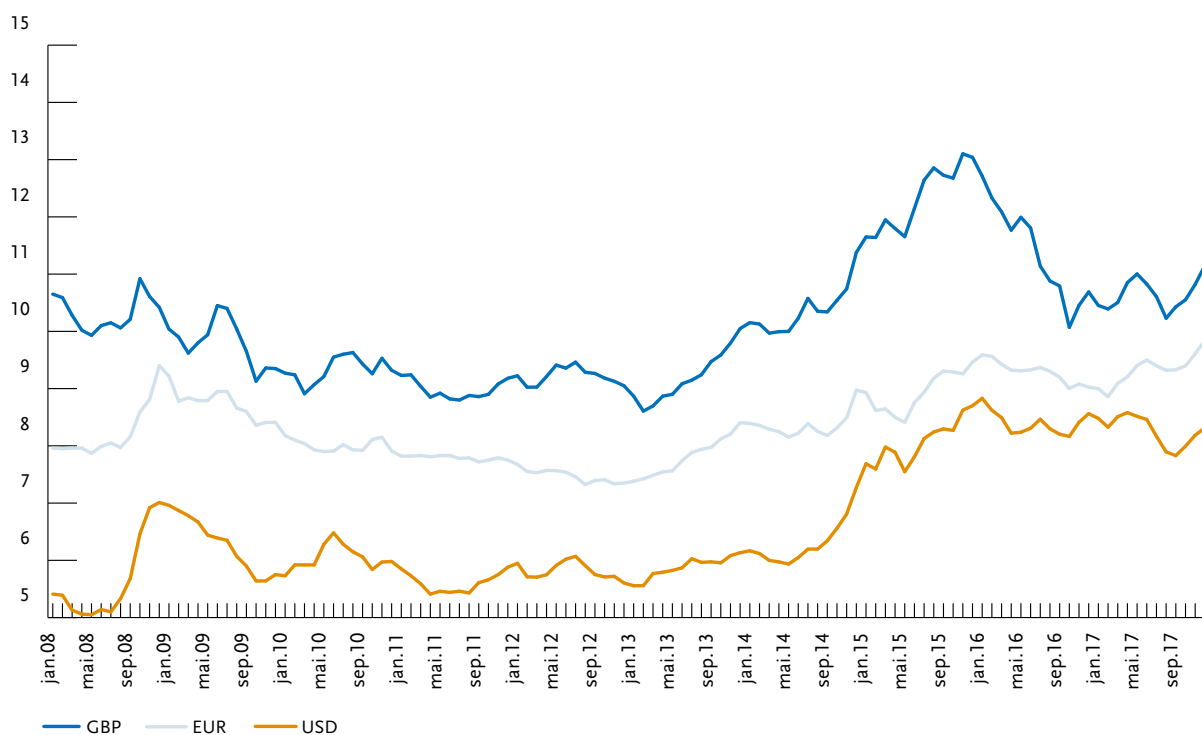

Diagram 24: Månedlige valutakurser for pund, euro og dollar mot norske kroner 2008–2017 (kilde: Norges Bank, månedsgjennomsnitt av daglige noteringer)

fisker selv kan bestemme at oppgjøret skal fordeles til ulike kontoer og betalingsmottakere. Fiskere kan inngå avtaler med leverandører av redskap, bunkers, proviant, etc., om at betaling kan foretas ved trekk i oppgjøret fra Råfisklaget. Det må da utstedes en transporterklæring som hentes fra Råfisklagets web-sider. Denne sendes inn til Råfisklaget som gjennomfører trekkene. Dette gir fiskeren større kredittmulighet i driftssituasjonen.

Råfisklagskortet er et nyttig tilbud innenfor oppgjørsordningen, og det er utviklet en funksjon som gir fiskerne tilgang til fangstens verdi tidligere. Straks sluttseddelen er registrert og godkjent hos Råfisklaget utløses det automatisk en kredittramme på fiskers konto tilsvarende oppgjøret. Denne rammen kan disponeres fram til oppgjøret overføres til konto 15 dager etter sluttseddeldato. Ved bruk av denne løsningen må fiskeren betale renter for de dagene kreditten benyttes, men det er likevel et godt og rimelig tilbud. Dette tilbudet gir fiskeren mulighet til å disponere fangstens verdi kort tid etter at fangsten er levert.

Med omsetning på opp mot fem hundre millioner pr uke og at Norges Råfisklag erfaringsmessig klarer å opprettholde utbetaling innen 15 dager til fisker, så tydeliggjør dette behovet for god egenkapital og likviditet.

Råfisklaget utvikler stadig elektroniske løsninger for effektivt å håndtere den stadig økende informasjonsmengden, og ikke minst økte krav til kvalitet, sikkerhet, hurtighet og service. I 2017 er det etablert et prosjekt med formål å finne et nytt ERP-system som skal bidra til å utvikle tjenestetilbudet til fiskerne ytterligere. Et effektivt transaksjonssystem gir fordeler både for fiskere, kjøpere og forvaltningen, og vil gi Råfisklaget gevinst i form av sikrere og raskere oversikt over omsetningen. Videre vil denne utviklingen kunne forbedre oppgjørsordningen og skape en teknologisk plattform for nye tjenester til nytte for fiskerne og fiskerinæringen. Målsetting er å få på plass et nytt ERP-system i løpet av 2018.

Det elektroniske systemet for innsending av sluttsedler - «Seddel-på-sekundet» fungerer meget godt. Gjennom dette systemet blir sluttseddelen registrert, kontrollert og innsendt i sann tid direkte fra kaikanten og umiddelbart etter at leveransen har funnet sted. Dette gir raskere oppdatering av informasjonen om fangsten i leveringsøyeblikket, og som følge av dette, legges det til rette for bedre kontroll med utestående og garantier, raskere oppdatering av kvoteopplysninger og sikrere transaksjons-håndtering. Dette vil også kunne medføre endret krav til sikkerhetsstillelse for kjøp av fisk som er til fordel for fiskeindustrien. Alternative sikkerhetsstillelser vurderes løpende i forhold til risiko og pris. Norges Råfisklag har vaktordninger utenfor normal kontortid som bidrar til et høyt servicenivå både for fiskere og fiskekjøpere.

Norges Råfisklag foretar innberetning av fiskeres inntekt til skatteetaten med bakgrunn i egen forskrift. Dette innebærer at skatteetaten kan forhåndsutfylle sjømeldinga for fiskerne samt at de kan utveksle informasjon

om utenlandske fiskeres omsetning gjennom Norges Råfisklag over landegrensen.

Eiendomsdrift

Gjennom sitt heleide datterselskap Fiskernes Hus AS eies og forvaltes sentrale eiendommer i Tromsø og Svolvær. I Tromsø er bygningene Sjøgata 41/43, Stortorget 2 og Sjøgata 39, som fremstår som et samlet kvartal på i overkant av 7.000 kvm. Disse eiendommene var fram til 20. desember 2016 eiet av Fiskernes Hus AS. I forbindelse med omorganisering av eiendomsdriften, ble disse eiendommene fisjonert ut i egne eiendomsselskap. De nye selskapene er Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS og Sjøgata 39 Tromsø AS. Ved utgangen av 2017 var disse selskapene eiet av Norges Råfisklag. Selskapene var planlagt overført til Fiskernes Hus AS i 2017, men ble av ulike årsaker utsatt. I løpet av 2018 vil det gjennomføres en kapitalutvidelse i Fiskernes Hus AS hvor overføringen vil gjennomføres.

Driften av eiendommene i Tromsø har gjennom 2017 blitt stadig bedre. Utleiegraden har økt gjennom 2017 ved utleie til aktører med ønske om lange kontrakter. Dette har også medført større investeringer for å imøtekomme krav til standard i utleiearealer samt utbedring av tekniske anlegg. Deler av investeringene blir nedbetalt over leiekontraktenes leietid. Investeringene bidrar i tillegg til å øke eiendommenes markedsverdi.

I Svolvær eies bygget Fiskergata 22 på ca. 4.200 kvm. Denne eiendommen er på samme måte som eiendommene i Tromsø fisjonert ut i eget selskap. Dette ble gjennomført i slutten av desember 2017. Dette selskapet er også eiet av Norges Råfisklag ved utgangen av 2017, men vil bli overført til Fiskernes Hus AS i 2018 gjennom en kapitalutvidelse. Råfisklagets regionskontor har sine lokaler i Fiskergata 22. Bygningen fremstår som et moderne, stilrent bygg som det legges merke til i sentrum av Svolvær.

Fiskernes Hus AS ønsker å være en langsiktig og seriøs eiendomsforvalter. Eiendommene forvaltes godt, og kontinuerlig vedlikehold gjør at bygningene fremstår som attraktive, moderne og konkurransedyktige på markedet.

Store deler av eiendommen har vært ledig de senere år. Det ble derfor igangsatt tiltak gjennom økt ressursinnsats i slutten av 2016 for å tiltrekke seg aktører til bygget og dermed øke utleiegraden. Ved utgangen av 2017 var ikke situasjonen forbedret vesentlig, men det var gitt tilbud til 2 større aktører som ikke var besvart ved utgangen av året. Når disse svarene foreligger i 2018, vil videre strategi for eiendommen bli utarbeidet.

Fiskernes Hus AS eier 40 % av eiendomsselskapet Stortorget 1 AS. Selskapet Stortorget 1 AS startet i 2013 oppføringen av et nytt bygg på et av de mest sentrale og attraktive områdene i Tromsø sentrum. Selve bygget, som har fått navnet «Kystens Hus», ble ferdig sommeren 2015. I den forbindelse flyttet Norges Råfisklag, sammen med

Foto: Even Norheim. Bilde mottatt via sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket

andre større leietakere, fra konsernets eiendom over til Kystens Hus. Dette resulterte i en stor andel tomme lokaler i konsernets egen eiendom. Det har imidlertid frem til utgangen av 2017 lyktes selskapet å leie ut ledig areal slik at utleiesituasjonen er betydelig forbedret.

Nybygget Kystens Hus inneholder kontorlokaler, restaurant, matbutikker og formidlingsområde og skal fremstå som et nasjonalt kyst- og sjømatsenter med leietakere som er sentrale og viktige aktører på kysten. Omlag 97 % av lokalene var utleid ved utgangen av 2017. Det er i ferd med å bli etablert et opplevelses- og formidlingscenter for kysten og kystens næringsliv. Det gjenstår å få på plass eget område for villfisknæringen. Dette arbeidet skal være gjennomført i løpet av 2018. For å realisere denne aktiviteten har Stiftelsen Kystens Hus mottatt både private og offentlige midler. Når alle elementer er på plass, vil langsiktige avtaler med aktører i senteret bidra til at Stiftelsen Kystens Hus blir selvfinansierende. Dette vil først kunne inntreffe i slutten av 2018.

Kapitalforvaltning

Styret har godkjent Råfisklagets strategi og retningslinjer for kapitalforvaltningen der det er definert hvilke rammer og risiko porteføljen skal følge. Et mål for forvaltningen er å oppnå god avkastning gjennom moderat risiko. Dette oppnås ved å sette sammen porteføljen i ulike aktivaklasser med stor spredning av risiko.

Den aktive kapitalforvaltningen foretas av tre eksterne forvaltere i tillegg til egen forvaltning av en mindre andel av porteføljen. Alle forvalterne følger samme retningslinjer, og resultatene blir kontinuerlig sammenlignet. Dersom en forvalter oppnår svakere resultater over tid, vil denne kunne bli skiftet ut med annen forvalter.

Til hvert styremøte fremlegges rapport om kapitalforvaltningen med oversikt over resultat og rammer, samtidig som det gis en vurdering av utsiktene framover på finansmarkedet. I tillegg vurderes det endringer av finansstrategien løpende i takt med hendelser og trender i finansmarkedet samt lagets egen risikoprofil, sist foretatt i 2016, hvor endringen omfattet forholdet til etikk ved investeringer.

Europakontoret

Styret godkjente i 2010 forslag til partneravtale med Nord-Norges Europakontor i Brussel. Avtalen ble i 2011 inngått for 3 år, og ble i 2016 forlenget i ytterligere 2 år. Kontoret eies av de tre nordlige fylkeskommunene, og har som oppgave å styrke kompetansen innenfor de politiske prosesser i EU, innhente informasjon, formidle informasjon og legge til rette for møter og arrangementer. Interessen for Råfisklaget er først og fremst å få kjennskap til fiskeripolitiske forhold som kan ha konsekvenser for norsk fiskerinæring samt bringe inn kunnskap om våre rammebetingelser og forvaltningsmessige forhold til det politiske miljøet i EU.

Gjennom Europakontoret får Råfisklaget ukentlige oppdateringer om saker som diskuteres i EU med relasjon til fiskeriene.

Informasjonsvirksomhet

Informasjonsvirksomheten i Råfisklaget har for en stor del vært knyttet til formidling og presentasjon via følgende tjenester og aktiviteter i 2017:

Webstedet www.rafisklaget.no

Nyheter, statistikk, ukentlige fangstrapporter, regelverk, pressemeldinger mm. Vi har egne påloggbare sider med personlig og detaljert informasjon til fiskere og fiskekjøpere.

Sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket #norskvillfisk

Daglig kommunikasjon og publisering på Råfisklagets kanaler Facebook, Instagram og Twitter. Det publiseres en blanding av nyheter, hva som skjer og forhold som er nyttig å vite, med et fokus på næringa, kysten og Råfisklaget. Ofte kombineres dette med henvisning til oppslag på web. Innhold tilpasses den enkelte kanal og brukergruppe.

Råfisklaget etablerte høsten 2015 egne sider på Facebook. Gjennom aktiv og strategisk bruk av denne kanalen, passerte vi i løpet av 2016 over 6.000 følgere. Ved utløpet av beretningsåret 2017 var antall følgere på Facebook kommet opp i over 11.000.

Instagram er den kanalen hvor vi har mest direktekontakt med næringsaktørene, spesielt fiskere. Aktørene poster bilder og film og holder oss daglig oppdatert om det som opptar dem i utøvelse av yrket. Råfisklagets følgere på Instagram var 31.12.2017 nesten 4.500 og vokser jevnt og trutt.

På twitter publiseres mest nyheter, med link til saken på web. Det foregår også debatt om aktuelle tema. Denne kanalen brukes mest av journalister og politikere, og innholdet blir derfor tilpasset denne brukergruppen. Våre følgere på twitter 31.12.2017 var nesten 3.000 og øker stadig.

Årsberetning

Styrets beretning, regnskap, rapport fra årsmøte og detaljert informasjon fra virksomheten på kysten, brutt ned på enkeltområder og enkeltarter med underbyggende statistikk og fakta.

Presentasjoner

Innlegg og presentasjoner på møter og konferanser med fiskere, kjøpere og andre næringsaktører, samt innlegg som del av programmer for besøkende fra inn- og utland.

   @rafisklaget #sjømattilfolket

www.rafisklaget.no

Informasjonsteknologi

Vi har i 2017 arbeidet videre med rekruttering innen teknologi i bedriften – i denne omgang i samarbeid med Universitetet og deres internship-ordning. Vi har svært gode erfaringer med dette samarbeidet.

Vi har gjennom året videreutviklet flere av våre tjenester. Vi vil spesielt trekke fram:

Min side

Ekstranett-delen av våre websider ble utviklet gjennom hele året og ble lansert overfor fiskerne og fiskekjøperne ved slutten av 2017. Tjenestene har fått svært god mottakelse og våre kunder finner nå svaret på en rekke aktuelle spørsmål der, og kan også utføre noen tjenester på egenhånd.

Elektronisk fakturering fra oppjøret

Elektronisk faktura fra oppjøret av sluttsettene ble tilgjengelig for fiskekjøperne i EHF (Elektronisk Handels Format) våren 2017. Fiskekjøperne som selv har system som støtter EHF benytter nå dette formatet og sparer både tid og mulig feiltasting i behandlingen av faktura.

Teknologiavhengighet og datasikkerhet

Med økende avhengighet til informasjonsteknologi har vi også et økende fokus på sikkerheten knyttet til tjenestene våre. Integrasjonene mellom salgs- og forvaltningsorganisasjonene i næringa og videre til fiskerne og fiskekjøperne blir stadig tettere, og er helt kritisk for den daglige driften hos alle parter. All produktiv og legal bruk av tjenestene utfordres dessverre også av tilfeller med angrep og misbruk. Vi forsøker å beholde en god balanse mellom brukervennlighet og sikkerhet.

Råfisklaget i skyen

I løpet av 2017 har vi tatt steget til skyen med Office 365. Bruken av egne og delte dokumenter er enklere enn noen sinne – uavhengig av om det er PC'en eller mobiltelefonen man har for hånden – og uansett hvor man måtte befinne seg. Det eneste som kreves for oppdatering av informasjonen er en internettforbindelse og innloggingsinformasjon. Vi leier også en rekke andre standardssystem som tjenester fra skyen, og flere er underveis.

Råfisklagskortet

Råfisklagskortet er et internasjonalt betalingskort som gjennom en moderne og avansert funksjonalitet og flere gode rabattavtaler, gjør at Råfisklaget kan tilby fiskerne et komplett oppgjørstilbud.

Samarbeidspartnere til kortet er Danske Bank, Telenor, Telehuset, Circle K og Norsk Folkehjelp.

Når sluttsett er innsendt fra kjøper, utløses automatisk en kreditt på Råfisklagskontoen tilsvarende utbetalingsbeløpet. Denne kreditten kan fisker disponere mot en rentegodtgjørelse. Fisker vil dermed ha verdien

på sluttsettleden disponibel allerede påfølgende virkedag etter leveranse, 14 dager før endelig oppgjør finner sted.

Rentenivået på Råfisklagskontoene var ved utgangen av året 0,75 %. Samlet saldo på alle Råfisklagskontoene var kr 414 millioner pr. 31.12.2017. Antall konti var 2.211. En del konti ble avsluttet som følge av at innehaverne gikk over i andre yrker, ble pensjonerte eller hadde relasjoner i andre banker hvor de pliktet å få oppjøret inn til denne banken, mens en del konti er opprettet på nye kunder i løpet av året.

Valg og oppnevninger til tillitsverv

I henhold til gitte fullmakter har styret i beretningsåret 2017 foretatt valg og oppnevninger til tillitsverv i selskaper og utvalg hvor Norges Råfisklag har representasjonsrett. En oversikt over Råfisklagets representasjon i styrer, råd og utvalg med tilknytning til fiskerinæringa er satt opp bak i beretningen.

Årsmøtet 2017

80

Årsmøtet 2017

Kystfiskeren Finn-Tore Frantzen fra Båtsfjord ble utnevnt til Årets kvalitetsfisker 2017 under Råfisklagets årsmøte. Foto: Thor E. Kalsaas

Norges Råfisklags 79. årsmøte ble avholdt 31. mai og 1. juni 2017 på Radisson BLU Hotel i Tromsø. Årsmøtet møtte med 45 delegater fra regionale fiskarlag i Norges Råfisklags distrikt, Norsk Sjømannsforbund, Fiskebåt og Norges Kystfiskarlag.

I tillegg til Norges Råfisklags styre og kontrollkomité, statens kontrollør og revisjon deltok gjester fra myndighetene, fylkesmannsambetet, fiskeriorganisasjonene og andre organisasjoner. Fra Norges Råfisklag deltok den administrative ledelse og innbudte funksjonærer.

Utenom ordinære årsmøtesaker ble følgende saker behandlet:

Fiskeripolitisk debatt: Nytt Storting – ny fiskeripolitikk?

Store endringer, eller stø kurs og forutsigbarhet?

Innledere:

Veronica Pedersen Åsheim, Politisk rådgiver Nærings- og fiskeridepartementet.

Oskar Grimstad (Frp), Ove Trellevik (H), Ingrid Heggø (Ap), Johnny Ingebrigtsen (SV), alle fra Stortingets næringskomité.

Etter debatt ble innledningene tatt til orientering.

Teknologi og kvalitet

Innledere:

Trygve Myrvang, Norges Råfisklag

Roar Pedersen, FHF

Torbjørn Tobiassen, Nofima

Silje Kristoffersen, Nofima

Etter debatt ble innledningene tatt til orientering.

Virksomhetsrapport 2016. Pris og markedssituasjonen 2017.

Innledere: Ass. direktør Svein Ove Haugland, omsetnings-sjef Willy Godtliebsen, salgsleder Benedicte Nielsen og rådgiver Charles Aas, alle fra Norges Råfisklag.

Etter debatt ble følgende enstemmige vedtak fattet:

Årsmøtet tar innledningen fra assisterende direktør Svein Ove Haugland, omsetnings-sjef Willy Godtliebsen, salgsleder Benedicte Nielsen og rådgiver Charles A. Aas til orientering.

Beretningsåret 2016 ble nok et godt år for fiskerne som omsetter sine fangster innenfor Råfisklagets omsetningsordninger. Med 11,5 milliarder kroner fikk vi for andre år på rad tidenes høyeste totalverdi for alle landinger. For den norske flåten endte totalverdien på 9,1 milliarder kroner. Med det ble 2016 det tredje året på rad med tidenes høyeste omsetningsverdi for den norske flåten. Økt torskpris og kvantumsøkning sammenholdt med en gunstig valutasisituasjon er medvirkende årsaker til de økte verdiene de siste årene.

Årsmøtet er tilfreds med at Råfisklaget, i overensstemmelse med fjorårets årsmøtevedtak, i 2016 startet de første forsøkene med bruk av dynamisk minstepris for torsk og for kongekrabbe. De foreløpige erfaringene fra disse forsøksordningene samt for forsøksordningen for sei som kom på plass i 2017, er positive.

Årsmøtet ber styret prioritere arbeidet med å videreutvikle Råfisklagets tjenester til beste for fiskeflåten og fiskerinæringen. Årsmøtet vil særlig legge vekt på følgende innsatsområder:

- Videreutvikling av Råfisklagets omsetnings- og oppgjørstjenester for å sikre effektive og tidsriktige tjenester
- Videreføre arbeidet med bruken av dynamiske minstepriser
- Videreutvikle systemene for ressurs- og omsetningskontroll for å bidra til å sikre kontroll med ressursuttaket og mest mulig like konkurransevilkår for alle aktører på sjø og på land
- Fullføre og evaluere prøveordning med kvalitetskontroll i regi av Råfisklaget samt på andre måter bidra til en positiv utvikling av kvaliteten på norsk fisk
- Aktivt bidra til å finne effektive løsninger for innveing, omsetning og kontroll i mottaket av rund torsk i dialog med myndighetene og næringsaktørene
- Sikre fortsatt høyt engasjement i Råfisklagets markedsarbeid gjennom bruk av egne midler og deltakelse i aktuelle prosjekter

Vedtektsendringer §5 – valgbarhet til foretakets organer

Etter debatt ble følgende vedtak fattet:

«Kun medlemmer av foretaket som har fiske eller småkvalfangst som yrke og som ikke er fylt 75 år, er valgbar til årsmøtet og foretakets valgte organer. Ingen kan velges for første gang etter fylte 70 år. Medlemmer er å anse som yrkesfiskere også når de grunnet alder, helbred eller arbeide i tillitsverv valgt av foretakets eller eiernes organer eller ved offentlig valg, ikke deltar aktivt i yrket.

Maksimal sammenhengende tjenestetid i hvert av vervene som medlem i styret eller kontrollkomiteen er 8 år. Tilsvarende gjelder samlet funksjonstid for vervene som styreleder og nestleder i styret, og for vervet som leder i kontrollkomiteen.

Tvil om valgbarheten avgjøres av årsmøtet. Tillitsmenn valgt av årsmøtet som fyller 75 år i valgperioden, tjenestegjør til og med førstkomende ordinære årsmøte og fratrer selv om vedkommende er valgt til lengre periode. Årsmøtorepresentanter fratrer den 31/12 etter fylte 75 år.

Ansatte i foretaket kan ikke velges som medlemmer av foretakets organer, men fratrer så lenge ansettelsen varer og varamedlem innkalles. Unntatt herfra er ansattes representant i styret.»

Foto: Ole Gunnar Rasmussen.
Bilde mottatt via sosiale medier @rafisklaget #sjomattilfolket

Tabell 64: Totalomsetning Norges Råfisklags distrikt i kvantum rund vekt og verdi 2008–2017 (tonn og 1000 kr)

Varesort	2008		2009		2010		2011		2012	
	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr
Torsk	256.487	3.971.491	273.390	3.016.393	313.957	2.991.596	362.410	3.875.680	377.983	3.844.539
Hyse	71.290	554.296	98.589	686.915	122.459	888.873	153.416	1.133.457	161.320	1.193.764
Sei	101.494	482.773	82.576	394.198	116.480	661.673	88.602	584.573	96.061	635.016
Lange	4.721	42.055	3.295	23.563	4.248	29.542	3.600	27.225	3.989	31.517
Brosme	5.505	37.875	3.995	23.135	4.816	30.662	4.295	28.459	5.275	34.747
Lyr	1.233	13.344	825	8.539	764	8.187	541	5.913	497	5.486
Kveite	1.359	48.786	1.291	41.838	1.571	50.170	1.596	53.954	1.812	62.211
Blåkveite	5.943	95.634	6.949	110.877	8.021	137.575	8.961	166.750	11.487	214.178
Flyndre	1.013	10.565	567	5.152	580	4.169	426	3.092	472	3.359
Skate	191	357	142	508	112	272	121	277	171	196
Flekksteinbit	2.050	17.596	2.849	20.336	2.658	19.346	3.998	34.780	3.669	31.678
Gråsteinbit	516	3.240	992	5.316	1.093	6.043	1.091	7.021	1.066	6.639
Blåsteinbit	1.807	4.650	1.748	3.105	1.516	2.965	1.208	4.027	2.181	5.159
Breiflabb	3.056	65.910	3.366	64.165	4.678	91.139	4.547	94.213	3.211	64.779
Uer	5.567	47.488	5.561	43.230	7.941	68.954	2.729	28.077	4.154	39.179
Snabeluer	639	2.842	1.965	5.552	1.128	6.997	3.601	31.776	1.015	6.230
Kvitlaks	10.633	38.194	10.030	35.248	10.259	28.997	10.115	37.521	10.713	33.917
Pigghå	309	1.977	219	1.270	170	1.134	77	506	93	561
Leppefisk			4	6.000	84	31.381	109	36.610	89	29.048
Diverse fisk	1.347	6.388	1.606	4.513	909	3.208	1.022	3.123	1.057	3.474
Fisk i alt	475.160	5.445.461	499.959	4.499.853	603.444	5.062.883	652.465	6.157.034	686.315	6.245.677
Restråstoff	13.720	106.062	11.301	88.718	15.565	93.919	16.644	89.182	16.990	82.980
Reker	29.136	372.042	23.707	337.358	20.553	316.547	24.884	442.170	18.500	355.871
Kongekrabbe	5.245	141.547	6.112	154.854	1.931	89.386	1.785	153.560	1.436	118.106
Snøkrabbe									2	2
Taskekrabbe	4.383	32.512	3.704	27.819	4.438	33.712	3.884	32.085	3.379	29.912
Kamskjell	899	18.957	748	15.795	748	15.813	739	15.489	676	14.471
Krill	63.193	20.322	56.985	18.030	115.257	36.693	79.157	25.735	105.397	33.510
Diverse skall- og bløtdyr	199	4.029	117	5.260	106	4.823	195	6.598	128	5.635
Småkval (vågekval)	557	17.548	474	15.312	531	17.051	549	17.562	523	17.803
Sel									88	1.012
Alger (tare)					2	10	79.288	14.725	74.690	13.997
Total omsetning		6.158.480		5.162.999		5.670.837		6.954.140		6.918.976
Inkludert i tallene over:										
Sjøtilvirket tørrfisk	1.859	24.391	2.350	20.693	3.205	29.661	1.465	18.986	1.244	15.495
Sjøtilvirket saltfisk	6	74	28	306	7	77	5	71	4	47

Tabell 65: Minstestpriser for utvalgte fiskearter sløyd uten hode 2008–2017 (kroner pr. kg)

Sortering	2008			2009			2010			2011			2012							
	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst				
Torsk	over 6,0 kg (6,5 kg)*	25,00	25,00	25,00	24,50	22,50	20,75	18,00	17,00	16,25	17,00	17,00	17,00	17,50	18,50	18,50	17,25	17,25	17,25	16,50
	2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	22,00	22,00	22,00	21,50	19,00	17,25	15,25	14,50	13,25	14,25	14,25	14,50	15,50	15,50	15,50	14,50	14,50	14,50	13,50
	1,0-2,5 kg*	19,00	19,00	19,00	18,25	16,00	14,00	12,75	12,50	11,25	12,25	12,25	12,50	12,75	13,50	13,50	13,50	12,50	12,50	11,50
Hyse	over 8 hg (ikke snørefanget)	10,75	10,25	10,25	9,25	8,50	7,50	7,50	7,50	7,75	7,75	8,25	8,25	8,50	8,50	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25
Sei	over 2,3 kg*	7,50	6,75	6,75	7,00	7,00	7,00	7,00	7,50	8,50	8,50	9,00	9,50	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00
	1,2-2,3 kg*	5,50	5,20	5,20	5,40	5,40	5,40	5,40	5,75	6,50	6,50	7,00	7,25	7,75	7,75	8,00	8,00	8,00	8,00	8,00
Brosme	over 2,0 kg	9,00	8,50	8,50	8,50	8,50	8,50	8,00	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25

* Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av vektgrensen for stor torsk til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en justering til 6,0 kg. Dynamiske minstestpriser ble innført som en forsøksordning for torsk fra og med 3. oktober 2016. Tilsvarende ble innført for sei fra og med 30. januar 2017. Disse dynamiske minstestprisene blir kalkulert og fastsatt hver 14. dag. For å komme fram til sammenlignbare minstestpriser som kan sees opp mot minstestpriser tidligere år, er det gjort en gjennomsnittsberegning av de gjeldende dynamiske minstestprisene for torsk og sei avgrenset til månedene januar, april, juni og september. Det må tas hensyn til alle disse merknadene ved sammenligning av priser mellom ulike år.

2013		2014		2015		2016		2017		Varesort
Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	
482.149	3.875.277	532.494	4.790.669	471.652	5.650.295	480.592	6.788.369	469.941	7.266.317	Torsk
95.900	893.305	91.947	1.033.061	95.841	976.972	118.749	1.108.759	117.711	1.313.118	Hyse
82.336	472.257	80.148	556.365	80.973	690.568	100.452	830.371	105.494	705.878	Sei
4.115	27.737	3.925	26.014	3.715	26.257	4.105	31.704	3.976	34.035	Lange
3.830	22.612	3.607	21.577	4.731	33.847	6.137	44.007	5.143	36.609	Brosme
449	4.369	533	5.535	529	5.592	718	8.317	681	7.955	Lyr
1.667	58.430	1.965	75.932	2.037	87.502	2.558	110.197	2.434	105.595	Kveite
10.918	175.863	12.953	219.093	11.717	281.829	15.803	430.078	16.039	405.319	Blåkveite
485	3.253	1.204	6.795	889	4.779	1.360	5.562	788	5.140	Flyndre
239	180	221	121	414	145	495	240	781	291	Skate
5.366	39.964	3.709	27.925	3.181	21.324	3.398	22.941	4.196	33.314	Flekksteinbit
745	4.139	797	4.727	909	5.297	1.276	6.491	1.434	8.667	Gråsteinbit
3.357	8.550	2.061	3.739	2.957	6.433	3.423	6.972	2.941	5.066	Blåsteinbit
2.446	48.710	1.159	23.869	677	15.593	849	20.388	880	22.161	Breiflabb
3.788	32.820	3.272	30.462	2.678	29.382	5.062	50.161	5.505	55.899	Uer
1.271	6.930	8.197	72.773	11.990	101.138	13.396	100.224	12.399	98.305	Snabeluer
10.773	33.746	9.656	30.602	11.529	37.932	12.204	51.769	12.234	44.792	Kvitlaks
62	339	112	765	93	616	126	870	106	674	Pigghå
91	33.202	132	49.939	111	42.416	123	53.621	156	67.343	Leppefisk
1.588	2.658	1.779	3.556	862	3.996	1.386	6.927	1.333	9.443	Diverse fisk
711.575	5.744.341	759.871	6.983.519	707.485	8.021.913	772.212	9.677.967	764.171	10.225.918	Fisk i alt
19.029	86.870	21.370	79.422	25.003	83.724	23.313	98.223	28.302	103.312	Restråstoff
11.898	267.745	17.619	457.042	33.796	1.027.732	25.310	713.455	16.720	436.034	Reker
1.324	81.414	1.695	133.678	2.175	186.600	2.639	332.187	1.944	290.774	Kongekrabbe
174	2.354	4.087	106.266	9.352	245.180	17.453	533.367	3.048	150.506	Snøkrabbe
3.517	32.562	2.913	29.055	3.322	34.738	3.689	38.678	3.937	42.178	Taskekrabbe
678	14.162	748	16.768	556	12.842	546	13.298	488	12.020	Kamskjell
123.805	44.159	166.722	59.356	169.143	60.089	187.740	66.778	202.434	72.098	Krill
382	7.737	331	4.180	650	6.260	1.119	11.831	1.393	12.823	Diverse skall- og bløtdyr
737	24.720	871	29.498	794	27.164	696	24.179	503	17.695	Småval (vågeval)
271	3.062	165	1.977	-	-	-	-	-	-	Sel
93.303	18.743	103.236	23.119	108.253	25.299	111.652	28.195	110.130	28.700	Alger (tare)
6.327.869		7.923.880		9.731.541		11.538.159		11.392.057		
1.222	11.132	2.161	19.985	1.035	14.651	901	12.007	825	11.568	Sjøtilvirket tørrfisk
6	60	9	86	2	30	1	8	1	20	Sjøtilvirket saltfisk

2013		2014		2015		2016		2017*		Sortering												
Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår		Som.	Høst	Jan.	Apr.	Jun.	Sep.						
13,25	13,25	13,25	13,50	14,00	14,00	14,00	14,75	16,00	16,25	16,25	16,50	17,00	18,00	18,00	18,00	19,85	19,03	19,45	19,55	over 6,0 kg (6,5 kg)*	Torsk	
10,50	10,50	10,50	10,75	11,25	11,25	11,25	12,25	13,50	15,00	15,00	15,50	16,50	17,75	17,75	17,75	19,60	18,80	19,20	19,30	2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*		
9,50	9,50	9,50	9,75	10,25	10,25	10,25	11,00	11,75	13,25	13,25	14,00	15,25	16,50	16,50	16,50	18,35	17,55	17,95	18,05	1,0-2,5 kg*		
8,25	8,25	8,25	8,25	8,75	9,25	9,25	10,00	10,00	10,50	10,50	10,00	9,25	8,50	8,50	8,50	8,50	8,75	8,75	9,25	over 8 hg (ikke snørefanget)	Hyse	
9,25	8,50	8,50	8,50	9,00	9,50	9,50	9,75	10,00	11,00	11,00	11,00	11,00	10,50	10,00	10,00	10,00	9,84	9,70	9,20	9,16	over 2,3 kg*	Sei
8,00	7,25	7,25	7,25	7,50	8,00	8,00	9,00	9,00	9,50	9,50	10,00	9,50	9,25	9,25	9,25	8,84	8,70	8,20	8,16	1,2-2,3 kg*		
8,25	8,00	8,00	8,00	8,00	8,00	8,00	8,50	8,50	9,00	9,00	9,50	9,50	9,50	9,50	9,50	9,50	9,50	9,50	9,50	over 2,0 kg	Brosme	

Tabell 66: Totalomsetning 1940–2017 (Kvantum er oppgitt i sløyd/hodekappet vekt og i verditalle er pristilskudd som ble gitt før 1994 inkludert)

	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949
Kvantum tonn	208.141	203.368	181.752	144.451	149.952	111.861	226.004	303.505	248.103	237.769
Verdi 1000 kr	29.527	59.410	60.820	54.491	57.983	45.774	77.199	116.961	102.144	107.327
	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Kvantum tonn	261.045	297.534	301.299	279.541	247.434	286.916	346.492	278.645	318.946	341.413
Verdi 1000 kr	125.656	180.709	192.021	178.802	173.556	213.641	239.725	215.494	247.452	273.215
	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
Kvantum tonn	315.484	330.191	306.506	324.486	310.337	360.782	383.017	341.307	351.677	384.675
Verdi 1000 kr	267.257	297.981	275.018	295.158	290.757	391.963	426.017	387.485	408.878	419.671
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Kvantum tonn	406.245	412.057	425.131	387.232	371.311	336.073	383.579	410.303	378.704	377.650
Verdi 1000 kr	484.040	637.643	695.534	742.950	973.655	814.717	1.168.632	1.408.011	1.382.418	1.444.953
	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Kvantum tonn	348.926	391.888	403.551	373.718	378.615	348.597	315.285	344.107	318.025	279.965
Verdi 1000 kr	1.625.268	1.977.684	1.987.888	2.032.106	2.138.646	2.285.741	2.672.478	3.082.595	2.504.406	2.223.209
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Kvantum tonn	236.361	278.751	336.632	387.268	446.273	456.286	445.620	541.376	497.111	467.795
Verdi 1000 kr	2.366.686	3.082.242	3.421.003	3.445.158	4.081.976	4.594.394	4.193.683	4.850.308	6.065.452	6.559.644
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kvantum tonn	433.842	421.796	432.419	386.968	386.068	385.991	410.745	400.946	402.503	407.512
Verdi 1000 kr	6.208.220	6.279.506	5.791.724	4.352.234	4.851.396	5.167.364	5.871.815	6.586.280	6.158.480	5.162.999
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017		
Kvantum tonn	486.616	603.667	625.456	662.524	719.556	719.968	774.810	760.217		
Verdi 1000 kr	5.670.837	6.954.140	6.918.976	6.327.869	7.923.880	9.731.541	11.538.159	11.392.057		

Tabell 67: Gjennomsnittlig oppnådde priser for alle størrelser av fersk og ombordfryst torsk, hyse og sei sløyd uten hode fra norske og utenlandske fartøy 2008–2017 (kroner pr. kg)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Torsk	23,18	16,64	14,21	16,16	15,27	12,17	13,70	18,70	21,71	23,93
Hyse	10,33	9,99	10,57	10,80	10,97	15,93	19,61	15,91	13,89	17,60
Sei	7,44	7,63	9,62	10,50	10,15	9,09	10,76	12,37	12,64	10,80

Representanter fra Norges Råfisklag i styrer, råd og utvalg med tilknytning til fiskerinæringa pr. 31.12.2017

Styrer

Catch Certificate SA:

Svein Ove Haugland
Vara Trygve Myrvang

CRISP (SFI):

Johnny Caspersen

Eiendomsselskapet

Fiskeribladet/Fiskaren AS:

Alf-Erik Veipe

Fiskernes Hus AS:

Tommy Nygård, styreleder
Alf-Erik Veipe
Paul O. Jensen
Brita Åsheim Rasmussen
Lena Pettersen, daglig leder

Kystens Hus AS:

Alf-Erik Veipe, styreleder
Paul O. Jensen
Tommy Nygård
Brita Åsheim Rasmussen
Lena Pettersen, daglig leder

Marinvest AS:

Johnny Caspersen, styreleder
Charles Aas
Benedicte Nielsen
Liv Inger Abrahamsen, daglig leder

Sjøgata 41/43 ANS:

Alf-Erik Veipe, styreleder
Paul O. Jensen
Lena Pettersen

Stiftelsen Kystens Hus:

Alf-Erik Veipe, styreleder
Tommy Nygård

Stortorget 1 AS:

Trygve Myrvang, styreleder
Vara Tommy Nygård

Støttefondene for mottaksstasjoner:

Finmark: Hans Petter Rasmussen
Troms: Jimmy Tøllefsen
Nordland: Kjell Bjørnar Bakken
Trøndelag: Bjørn Morvik

Råd/utvalg

Arbeidsmiljøutvalget:

Tommy Nygård
Lena Pettersen
Tove Isaksen
Kjell-Arne Pedersen

Norges sjømatråd:

Medlemmer av markedsgrupper:
Konvensjonell: Benedicte Nielsen
Hvitfisk: Lise Mangseth
Reker og skalldyr: Tor-Edgar Ripman
Miljø: Tor-Edgar Ripman

Fiskernes Ulykkeskasse:

Egil Berge (samarbeidsutvalget)
Kjell Bjørnar Bakken (styret)
Vara Jan Erik Strøm

Fiskesalgslagenes Samarbeidsråd:

Johnny Caspersen
Vara Kjell Bjørnar Bakken
Svein Ove Haugland
Vara Trygve Myrvang

Informasjonsutvalget for reker:

Svein Ove Haugland, leder
Jan Roger Lerbukt
1.vara Trygve Myrvang

Kontrollkomiteen for garantiordningen:

Tommy Nygård
Vara Liv Inger Abrahamsen

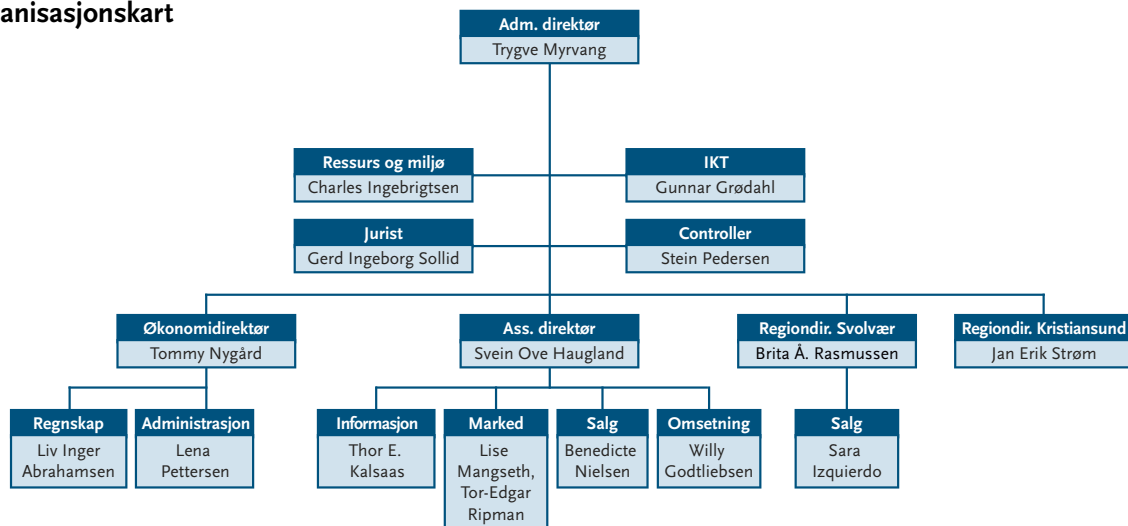
Merkevareforeningen Norsk Hval:

Brita Åsheim Rasmussen, styremedlem
Vara Sara Izquierdo

Samvirkesenteret:

Gerd I. Sollid

Organisasjonskart

Norsk sjømatnæring er en av landets største eksportnæring. Næringa har en stolt historie og en fantastisk framtid. Norske fiskere og Norges Råfisklag er en viktig del av denne suksesshistorien.

Norges Råfisklag er et av seks fiskesalgslag som i medhold av fiskesalgslagsloven tar hånd om viktige nasjonale oppgaver og organiserer førstehåndsomsetning av villfanget fisk og annen sjømat i Norge. Fem av salgslagene, med Norges Råfisklag som det største, ivaretar omsetningen av torskefisk, skalldyr, bløtdyr og småkval.

Langs norskekysten fra grensen mot Russland i nordøst har salgslagene geografisk ansvar i følgende rekkefølge; Norges Råfisklag, Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag, Vest-Norges Fiskesalslag, Rogaland Fiskesalgslag og Skagerakfisk. Omsetningen av pelagiske fiskearter (sild, makrell, lodde mv.) er samlet under det landsdekkende Norges Sildesalgslag.

Norges Råfisklags område strekker seg fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Salgslaget har hovedkontor i Tromsø og regionkontorer i Svolvær og Kristiansund.

Norges Råfisklag driver en velfungerende og moderne markedsplass for bærekraftig villfanget sjømat. Råfisklaget sørger for effektiv omsetning av fangstene og garanterer fiskerne oppgjør. Gjennom dokumentasjon og ressurskontroll sikres trygg mat og god forvaltning av havets ressurser. I 2017 ble det i Norges Råfisklags område omsatt 1.105.000 tonn fangst (rund vekt) til en samlet verdi på 11,4 milliarder kroner.

Å sikre fiskerne og kystsamfunnene stabilitet, forutsigbarhet og trygghet er et samfunnsansvar Norges Råfisklag tar på alvor.

@rafisklaget #sjømattilfolket

www.rafisklaget.no

**NORGES
RÅFISKLAG**

Postboks 6162, Langnes
9291 Tromsø
Telefon 77 66 01 00
firmapost@rafisklaget.no
Organisasjonsnummer 938 469 148